

**THE FINNISH CULTURAL
AND ACADEMIC INSTITUTES'
VISUAL ARTS WORK AND ITS
EFFECTIVENESS IN 2000-2012**

**TAIDETTA
YLI
RAJOJEN
ART
ACROSS
BORDERS**

**SUOMEN KULTTUURI-
JA TIEDEINSTITUUTTIEN
KUVATAIDETYÖ JA SEN
VAIKUTTAVUUS 2000-LUVULLA**

**TAIDETTA
YLI
RAJOJEN
ART
ACROSS
BORDERS**

Sitaatit on poimittu
kyselyvastauksista.

The quotations are
from survey data.

SELVITYKSEN TOTEUTTAJAT:
Vappu Renko ja Leena-Maija Rossi /
Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti

GRAAFINEN SUUNNITTELU:
Werklig

KÄÄNNÖS:
Inari Pesonen

JULKAISIJA:
Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti

PAINO:
Lönnerberg Painot Oy, Helsinki 2013

Selvitystä on tukenut opetus- ja
kulttuuriministeriö

ISBN:
978-952-93-2905-2 (nid.)
978-952-93-2906-9 (PDF)

WRITERS OF THE SURVEY:
Vappu Renko and Leena-Maija Rossi /
Finnish Cultural Institute in New York

GRAPHIC DESIGN:
Werklig

TRANSLATION:
Inari Pesonen

PUBLISHER:
Finnish Cultural Institute in New York

PRINTED BY:
Lönnerberg Painot Oy, Helsinki 2013

The survey has been supported by
Ministry of Education and Culture,
Finland

ISBN:
978-952-93-2905-2 (vol.)
978-952-93-2906-9 (PDF)

**TAIDETTA
YLI
RAJOJEN
ART
ACROSS
BORDERS**

ALUKSI	10
1 SELVITYKSEN TAUSTAA	15
1.1 SUOMEN KULTTUURI- JA TIEDEINSTITUUTIT	16
1.2 INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖ JA VAIKUTTAVUUS: AIEMPIÄ JULKAISUJA	18
1.3 SELVITYKSEN TAVOITTEET	24
1.4 SELVITYKSEN AINEISTO	26
2 INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖ 2000-LUVULLA	31
2.1 KATSAUS KUVATAIDETYÖHÖN: TAVOITTEET, TAITEENALAT JA INSTITUUTIN ROOLI	32
2.2 KUVATAIDETYÖN TOIMINTAMUODOT	36
A — NÄYTTELYT	
B — VIERAILUT	
C — RESIDENSSIT	
D — MUUT TOIMINTAMUODOT	
2.3 YHTEISTYÖKUMPPANIT	56
2.4 KUVATAIDEHANKKEIDEN TIEDOTUS JA NÄKYVYYS	60
3 TAITEILIJAT KUVATAIDEHANKKEISSA	69
3.1 KATSAUS TAITEILIJOIHIIN	70
3.2 TAITEILIJAKYSELYN TULOKSIA	72
A — ODOTUKSET	
B — KOKEMUKSET	
C — VAIKUTUKSET	
4 KUVATAIDETYÖN TULOKSET	89
4.1 VAIKUTTAVUUS JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	90
4.2 KOKEMUKSET KUVATAIDETYÖSTÄ: ONNISTUMISIA JA ONGELMIA	94
4.3 TOIMINNAN SUUNTAAMINEN	102
A — INSTITUUTTIIEN NÄKEMYKSIÄ	
B — TAITEILIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ	
5 LOPUKSI: HYVÄKSI HAVAITTUA JA KEHITETTÄVÄÄ	111
KIRJALLISET LÄHTEET	122
VASTAAJAT	122
LIITE 1. KYSELY INSTITUUTEILLE	123
LIITE 2. KYSELY TAITEILIJOILLE	125
VIITTEET	126

FOREWORD	12
I BACKGROUND TO THE SURVEY	15
1.1 FINNISH CULTURAL AND ACADEMIC INSTITUTES	17
1.2 THE INSTITUTES' VISUAL ARTS WORK AND ITS EFFECTIVENESS: PREVIOUS PUBLICATIONS	19
1.3 AIMS OF THE SURVEY	23
1.4 SURVEY DATA	27
2 THE VISUAL ARTS WORK OF THE INSTITUTES IN 2000-2012	31
2.1 OVERVIEW OF THE VISUAL ARTS WORK: OBJECTIVES, ART FORMS AND THE ROLE OF THE INSTITUTE	33
2.2 FORMS OF ACTIVITY	39
A — EXHIBITIONS	
B — VISITOR PROJECTS	
C — ARTIST-IN-RESIDENCE PROGRAMMES	
D — OTHER FORMS OF ACTIVITY	
2.3 COOPERATION PARTNERS	59
2.4 COMMUNICATIONS AND VISIBILITY OF THE VISUAL ARTS PROJECTS	63
3 ARTISTS IN THE VISUAL ARTS PROJECTS	69
3.1 OVERVIEW OF THE ARTISTS	71
3.2 RESULTS OF THE QUESTIONNAIRE FOR ARTISTS	75
A — EXPECTATIONS	
B — EXPERIENCES	
C — EFFECTS	
4 RESULTS OF THE VISUAL ARTS WORK	89
4.1 EFFECTIVENESS AND ATTAINMENT OF OBJECTIVES	91
4.2 EXPERIENCES OF THE VISUAL ARTS WORK: SUCCESSES AND PROBLEMS	95
4.3 ORIENTATION OF ACTIVITIES	101
A — INSTITUTES' VIEWS	
B — ARTISTS' VIEWS	
5 AFTERWORD: BEST PRACTICES AND PRACTICES THAT NEED IMPROVEMENT	111
REFERENCES	131
RESPONDENTS	131
APPENDIX 1. QUESTIONNAIRE FOR INSTITUTES	133
APPENDIX 2. QUESTIONNAIRE FOR ARTISTS	135
ENDNOTES	136

TAULUKKO 1. PERUSTIETOJA INSTITUUTEISTA	6
TAULUKKO 2. KYSELYYN VASTANNEET INSTITUUTIT	28
TAULUKKO 3. KUVATAIDETYÖN TOIMINTAMUODOT	38
TAULUKKO 4. INSTITUUTTIIEN KUVATAIDEHANKKEISIIN OSALLISTUNEET TAITEILIJAT	70
TAULUKKO 5. INSTITUUTTIIEN JA TAITEILIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖSTÄ	114
KUVA 1: SUOMEN NEW-YORKIN KULTTUURI-INSTITUUTTI	22
KUVA 2: SUOMEN SAKSAN-INSTITUUTTI	37
KUVA 3: SUOMALAISS-NORJALAINEN KULTTUURI-INSTITUUTTI	42
KUVA 4: INSTUTUTUM ROMANUM FINLANDIAE	47
KUVA 5: SUOMEN LONTOON INSTITUUTTI	52
KUVA 6: SUOMEN BENELUX-INSTITUUTTI	57
KUVA 7: SUOMEN SAKSAN INSTITUUTTI	62
KUVA 8: SUOMALAISS-NORJALAINEN KULTTUURI-INSTITUUTTI	73
KUVA 9: SUOMEN NEW YORKIN KULTTUURI-INSTITUUTTI	80
KUVA 10: SUOMEN RANSKAN INSTITUUTTI	85
KUVA 11: SUOMEN BENELUX-INSTITUUTTI	98
KUVA 12: SUOMEN BENELUX-INSTITUUTTI	115

TABLE 1. BASIC INFORMATION ON THE INSTITUTES	8
TABLE 2. THE INSTITUTES THAT RESPONDED TO THE QUESTIONNAIRE	27
TABLE 3. VISUAL ARTS WORK: FORMS OF ACTIVITY	41
TABLE 4. ARTISTS WHO PARTICIPATED IN THE INSTITUTES' VISUAL ARTS PROJECTS	71
TABLE 5. THE INSTITUTES' AND ARTISTS' VIEWS ON THE INSTITUTES' VISUAL ARTS WORK	117
IMAGE 1: FINNISH CULTURAL INSTITUTE IN NEW YORK	22
IMAGE 2: FINNISH INSTITUTE IN GERMANY	37
IMAGE 3: FINNISH-NORWEGIAN INSTITUTE	42
IMAGE 4: INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE	47
IMAGE 5: FINNISH INSTITUTE IN LONDON	52
IMAGE 6: FINNISH CULTURAL INSTITUTE FOR THE BENELUX	57
IMAGE 7: FINNISH INSTITUTE IN GERMANY	62
IMAGE 8: FINNISH-NORWEGIAN INSTITUTE	73
IMAGE 9: FINNISH CULTURAL INSTITUTE IN NEW YORK	80
IMAGE 10: SUOMEN RANSKAN INSTITUUTTI	85
IMAGE 11: FINNISH CULTURAL INSTITUTE FOR THE BENELUX	98
IMAGE 12: FINNISH CULTURAL INSTITUTE FOR THE BENELUX	115

TAULUKKO 1. PERUSTIETOJA INSTITUUTEISTA

Lähteet: Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 24–29; Instituutit.fi, Instituutit kartalla. Viitattu 19.7.2013. <http://www.instituutit.fi/institutes/>

INSTITUUTTI

Perustamisvuosi / Toimialue
/ Sijainti / Oma vakituinen
näyttelytila (2013) /
Oma residenssitila (2013)

FINNAGORA

2004 / Unkari, muu
Kaakkois-Eurooppa /
Budapest / – / –

HANASAARI – SUOMALAIS- RUOTSALAINEN KULTTURIKESKUS

1975 / Suomi, Ruotsi / Espoo/
Kyllä / –

INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE

1954 / Italia / Rooma /
– / Kyllä

SUOMALAIS-NORJALAINEN KULTTUURI-INSTITUUTTI

1997 / Norja / Oslo / – / –

SUOMEN ATEENAN-INSTITUUTTI

1984 / Kreikka / Ateena /
– / –

SUOMEN BENELUX-INSTITUUTTI

1993 / Belgia, Alankomaat,
Luxemburg / Bryssel / – / –

SUOMEN JAPANIN INSTITUUTTI

1998 / Japani / Tokio /
– / –

**SUOMEN LONTOON
INSTITUUTTI**

1991 / Iso-Britannia, Irlanti /
Lontoo / — / —

**SUOMEN LÄHI-IDÄN
INSTITUUTTI**

1994 / Lähi-itä / Amman* /
— / —

**SUOMEN MADRIDIN-
INSTITUUTTI**

1996 / Lusohispaaninen
eli espanjan- ja
portugalinkielinen maailma /
Madrid / Kyllä / —

**SUOMEN NEW YORKIN
KULTTUURI-INSTITUUTTI**

1990 / Pohjois-Amerikka /
New York / — / Kyllä

**SUOMEN PIETARIN
INSTITUUTTI**

1992 / Venäjä / Pietari /
Kyllä / —

**SUOMEN RANSKAN
INSTITUUTTI**

1991 / Ranska / Pariisi /
Kyllä / —

SUOMEN SAKSAN-INSTITUUTTI

1994 / Euroopan
saksankieliset maat / Berliini /
Kyllä / —

**SUOMEN TANSKAN
KULTTUURI-INSTITUUTTI**

1992 / Tanska /
Kööpenhamina / — / —

**SUOMEN TUKHOLMAN
INSTITUUTTI**

1995 / Ruotsi / Tukholma /
Kyllä / —

SUOMEN VIRON-INSTITUUTTI

1991 / Viro / Tallinna
/ — / —

* Instituutin Damaskoksen toimisto on suljettu toistaiseksi.

TABLE 1. BASIC INFORMATION ON THE INSTITUTES

References: Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 24-29;
Page: Instituutit.fi, Instituutit kartalla. Accessed: 19.7.2013.
<http://www.instituutit.fi/institutes/>

INSTITUTE		FINNAGORA	
Year of foundation / Area of operation / Location / Permanent space for exhibitions (2013) / Space for an artist-in-residence programme (2013)		2004 / Hungary, South-East Europe / Budapest / — / —	
	FINNISH CULTURAL INSTITUTE FOR THE BENELUX		FINNISH CULTURAL INSTITUTE IN DENMARK
1993 / Belgium, the Netherlands, Luxembourg / Brussels / — / —		1992 / Denmark / Copenhagen / — / —	
	FINNISH CULTURAL INSTITUTE IN NEW YORK		FINNISH INSTITUTE AT ATHENS
1990 / North America / New York / — / Yes		1984 / Greece / Athens / — / —	
	FINNISH INSTITUTE IN ESTONIA		FINNISH INSTITUTE IN FRANCE
1991 / Estonia / Tallinn / — / —		1991 / France / Paris / Yes / —	

**FINNISH INSTITUTE
IN GERMANY**

1994 / The German speaking
countries in Europe / Berlin /
Yes / —

FINNISH INSTITUTE IN JAPAN

1998 / Japan / Tokyo / — / —

**FINNISH INSTITUTE
IN LONDON**

1991 / The United Kingdom,
the Republic of Ireland /
London / — / —

**FINNISH INSTITUTE
IN MADRID**

1996 / The Luso-Hispanic
world i.e. Spanish and
Portuguese speaking world /
Madrid / Yes / —

**FINNISH INSTITUTE
IN SAINT PETERSBURG**

1992 / Russia / Saint
Petersburg / Yes / —

**FINNISH INSTITUTE
IN STOCKHOLM**

1995 / Sweden / Stockholm /
Yes / —

**FINNISH INSTITUTE
IN THE MIDDLE EAST**

1994 / Middle East /
Amman* / — / —

**FINNISH-NORWEGIAN
INSTITUTE**

1997 / Norway / Oslo / — /
—

**HANASAARI SWEDISH-FINNISH
CULTURAL CENTRE**

1975 / Finland, Sweden /
Espoo / Yes / —

**INSTITUTUM ROMANUM
FINLANDIAE**

1954 / Italy / Rome /
— / Yes

* The institute's office in Damascus is closed until further notice.

ALUKSI

Suomalaisen kuvataiteen kansainvälinen tunnettuus ja taiteilijoiden liikkuvuus ovat lisääntyneet merkittävästi 2000-luvulla. Oma osuutensa tässä on ollut Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien toiminnalla.

Käsillä oleva selvitys kartoittaa instituuttien vuosina 2000–2012 tekemää kuvataidetyötä ja tämän työn tuloksellisuutta sekä vaikuttavuutta. Kuvataiteen piiriin luetaan selvityksessä laajasti visuaalinen kulttuuri – muun muassa maalaustaide, kuvanveisto, valokuva-, media- ja videotaide, taidegrafiikka, käsite-, installaatio- ja tilataide, sarjakuva sekä ympäristö- ja yhteisötaide – pois lukien muotoilun ja arkkitehtuurin alat.

Selvityksen kohteena ovat kaikki 16 Suomen ulkomailla toimivaa kulttuuri- ja tiedeinstituuttia: Finnagora, Institutum Romanum Finlandiae, Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti, Suomen Ateenan-instituutti, Suomen Benelux-instituutti, Suomen Japanin instituutti, Suomen Lontoon instituutti, Suomen Lähi-idän instituutti, Suomen Madridin-instituutti, Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Suomen Pietarin instituutti, Suomen Ranskan instituutti, Suomen Saksan-instituutti, Suomen Tanskan kulttuuri-instituutti, Suomen Tukholman instituutti ja Suomen Viron-instituutti. Selvitystä koordinoi Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti.

Selvitystä varten instituuteilta kerättiin kyselyllä tietoja kuvataidehankkeista sekä kuvataidetyön tavoitteista, tiedotuksesta ja vaikutuksista. Kyselyn yleiseen osaan vastasi 13 instituuttia, ja yksityiskohtaiset hanketiedot toimitti niistä 11; vastausprosentti oli varsin hyvä. Instituuttien aineistoa täydennettiin taiteilijakyselyllä. Sähköpostikysely lähetettiin niille taiteilijoille, jotka osallistuivat tarkasteluajana useamman kuin yhden instituutin kuvataidehankkeisiin. Taiteilijakyselyyn vastasi noin kymmenesosa kyselyn saaneista.

Selvityksen tavoitteena on luoda yleiskuva Suomen ulkomailla toimivien instituuttien kuvataidetyöstä sekä koota yhteen hankkeiden

vaikutuksia ja hyviä käytäntöjä. Selvitys tuottaa tietoa sekä kuvataiteeseen satsatun työn arvioimiseksi että esimerkiksi instituuttien yhteisten kuvataidehankkeiden pohjaksi.

Selvitys osoittaa, että instituuttien kuvataidetyö on laajamittaista: instituutit toteuttivat tarkasteluaikana yli 700 kuvataidehanketta, joihin otti osaa yli 400 yhteistyökumppania ja yli 850 taiteilijaa. Instituutit loivat kontakteja paikallisten ja suomalaisten toimijoiden välillä, mahdollistivat suomalaisen taiteen esittelyä kohdemaassa sekä toimivat yhteistyössä lukuisten paikallisten taiteen alan vaikuttajien kanssa. Instituutit ovat erilaisia myös kuvataidetyön tekijöinä: osalla on vahva painotus kuvataiteeseen ja sen myötä runsaasti alan verkostoja sekä asiantuntemusta, toisilla taas kuvataidetyö on suppeaa. Kaikkiaan instituutit kuitenkin tarjoavat runsaasti kansainvälistymisen mahdollisuuksia suomalaisen visuaalisen taiteen kentälle.

Haluamme kiittää lämpimästi kaikkia selvitykseen osallistuneita instituutteja ja taiteilijoita. Selvitykselle toivomme mahdollisimman laajaa käyttöä!

Helsingissä ja New Yorkissa 30.8.2013

VAPPU RENKO
Selvityksen toteuttaja

LEENA-MAIJA ROSSI
New Yorkin kulttuuri-instituutin johtaja

FOREWORD

The international awareness of Finnish visual art and the mobility of Finnish artists have notably increased in the 21st century. The activities of the Finnish cultural and academic institutes have played a significant role in this development.

This survey charts the visual arts work of the institutes during 2000-2012 and the results and impact of this work. In this survey, visual arts are understood in a broad sense, encompassing the whole of visual culture – for example painting, sculpture, photography, media art, video art, printmaking, conceptual art, installation art, site-specific art, comics and environmental and community art – except the fields of design and architecture.

The subject of the survey is the sixteen cultural and academic institutes that are located outside of Finland: Finnagora, Finnish Cultural Institute for the Benelux, Finnish Cultural Institute in Denmark, Finnish Cultural Institute in New York, Finnish Institute at Athens, Finnish Institute in Estonia, Finnish Institute in France, Finnish Institute in Germany, Finnish Institute in Japan, Finnish Institute in London, Finnish Institute in Madrid, Finnish Institute in Saint Petersburg, Finnish Institute in Stockholm, Finnish Institute in the Middle East, Finnish-Norwegian Institute and Institutum Romanum Finlandiae. The survey is coordinated by the Finnish Cultural Institute in New York.

For the survey, information was gathered from the institutes with a questionnaire that included questions about the visual arts work of the institutes and its objectives, communications and effects. Thirteen institutes responded to the general part of the questionnaire, and eleven of them submitted detailed information about their projects; the response rate was very good. The data received from the institutes was supplemented with a questionnaire directed to artists. A questionnaire was sent via email to those artists that participated, over the period considered, to visual arts projects by more than one institute. Approximately one tenth of the artists responded to the questionnaire.

The objective of the survey is to create an overview of the visual arts work done by the Finnish cultural and academic institutes located abroad. Furthermore, the goal is to gather and present information about the impact of the visual arts projects and to share the good practices of the field. The survey produces information to help evaluate the work invested in visual arts projects and, for example, to serve as a basis for joint visual arts projects between the institutes.

The survey concludes that the visual arts work of the institutes is wide-ranging: during the period considered, the institutes carried out more than 700 visual arts projects. More than 400 cooperation partners took part in the projects, and more than 850 artists participated. The institutes created connections between local and Finnish actors, enabled the presentation of Finnish art in the target country, and worked in collaboration with many locally prominent figures in the visual arts. The institutes work in very different ways in the art field: some have a strong emphasis on visual arts and thus existing expertise and networks, whereas others do very limited visual arts work. All in all, the institutes offer many opportunities for the internationalisation of the Finnish visual arts field.

Lastly, we want to extend a warm thank you to all of the institutes and artists who participated in the survey. We hope the survey receives wide usage!

In Helsinki and New York, 30 August 2013

VAPPU RENKO
Coordinator and writer of the survey

LEENA-MAIJA ROSSI
Director of the Finnish Cultural Institute in New York

1

**SELVITYKSEN
TAUSTAA**

**BACKGROUND
TO THE SURVEY**

1.1

SUOMEN KULTTUURI- JA TIEDEINSTITUUTIT

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ovat keskeinen osa Suomen kansainvälistä kulttuurivaihtoa. Instituutteja on kaikkiaan 17, ja niiden toiminta-alueet kattavat lähes 70 maata. Instituuttien toiminta-alueiden koko vaihtelee yhdestä maasta kokonaiseen kulttuuripiiriin.¹

Valtaosa instituuteista keskittyy kulttuuriin.² Kulttuuri-instituuttien perustehtävä on tehdä suomalaista kulttuuria tunnetuksi kohdealueellaan. Neljä tiedeinstituuttia – Institutum Romanum Finlandiae, Suomen Ateenan-instituutti, Suomen Japanin instituutti sekä Suomen Lähi-idän instituutti – taas keskittyvät tieteeseen tehden muun muassa tutkimusta, tarjoten opetusta sekä edistäen Suomen ja kohdealueen välistä tutkimusyhteistyötä. Osalla kulttuuri-instituuteista on myös tiedeohjelmia, ja joillakin tiedeinstituuteilla kulttuuritoimintaa. Tiedeinstituutit poikkeavat kuitenkin suuresti etenkin niistä kulttuuri-instituuteista, joilla ei ole käytännössä juuri lainkaan tiedetoimintaa.³

Lähtökohtaisesti sekä kulttuuri- että tiedeinstituuttien perustehtävät ovat samoja: ne edistävät kansainvälistä kulttuurivaihtoa, toimivat innovatiivisina ja kustannustehokkaina asiantuntijaorganisaatioina sekä lisäävät Suomen ja suomalaisten toimijoiden näkyvyyttä maailmalla. Instituutit ovat itsenäisiä yleishyödyllisiä organisaatioita, joita ylläpitää yksityinen säätiö tai rahasto. Instituutteja yhdistää myös laaja ja moniulotteinen toimintaympäristö, johon kuuluvat muun muassa ministeriöt, rahoittajat, perustajat, alan muut organisaatiot, asemamaan edustustot ja muut suomalaistoimijat sekä yhteistyökumppanit.⁴

Yksittäisten instituuttien välillä on myös eroja: instituutit ovat eri-ikäisiä, erikokoisia ja toimivat erilaisilla kohdealueilla. Myös instituuttien kuvataidetyön toimintamuodot vaihtelevat suuresti. Osa instituuteista ylläpitää muun muassa omia näyttely- ja residenssitilojaan (ks. Taulukko 1).

Instituuteista ainoana visuaalisiin aloihin on keskittynyt Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti.⁵ Muista instituuteista esimerkiksi Suomen

1.1

FINNISH CULTURAL AND ACADEMIC INSTITUTES

The Finnish cultural and academic institutes are an essential part of Finland's international cultural exchange. There are seventeen institutes altogether, and their operational areas cover close to 70 countries. The operational areas vary between one country and a whole cultural region.¹

The majority of the institutes focus on culture.² The core activity of the cultural institutes is to raise awareness of Finnish culture in their target region. The four academic institutes – Institutum Romanum Finlandiae, the Finnish Institute at Athens, the Finnish Institute in Japan and the Finnish Institute in the Middle East – focus on science and academic matters by conducting research, offering teaching and advancing research collaboration between Finland and the target area. Some cultural institutes also have an academic programme, and some academic institutes have cultural activities. However, the academic institutes do differ from the cultural institutes and especially from the institutes that do not have academic activities at all.³

In principle, the core activities of the cultural and academic institutes are the same: to encourage international cultural exchange, to function as innovative and cost-effective expert organisations and to increase the visibility of Finland and Finnish operators outside of Finland. The institutes are independent, not-for-profit organisations that are maintained by private foundations or funds. Furthermore, what all the institutes have in common is a wide and multidimensional operational environment that includes ministries, donors, founders, other organisations in the field, the representations of the host country and other Finnish operators as well as the cooperation partners.⁴

There are also many differences between the individual institutes: they differ in age, size and their target regions. Furthermore, they differ in the ways they carry out their visual arts work. For example, some of the institutes maintain their own exhibition space or apartments or rooms for their artist-in-residence programme (see Table 1).

Lontoon instituutilla on erillinen nykytaideohjelma. Vuosina 2012–2015 toteutettavan ohjelman tavoitteina on kasvattaa Suomen nykytaiteen kansainvälistymistä, näkyvyyttä ja tietoisuutta sekä lisätä nykytaideyhteisön kiinnittymistä kriittiseen kansainväliseen keskusteluun.⁶ Suomen Tanskan instituutin lähivuosien painopisteisiin kuuluvat myös visuaaliset taiteet.⁷ Kuvataidetyötä tekevät myös lukuisat muut instituutit. Eri instituuttien kuvataidetyön muotoja esitellään luvussa 2.

1.2

INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖ JA VAIKUTTAVUUS: AIEMPIA JULKAISUJA

Instituuttien tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja toimintaa yleisesti esittelee *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta. Selvitys ulkomailla sijaitsevien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien merkityksestä Suomelle* (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012). Selvityksen mukaan instituuteilla on runsaasti myönteisiä vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan.

Instituuttien vaikutukset ovat moninaisia: suomalaisen kulttuurin kansainvälisen näkyvyyden lisääminen, myönteisen Suomi-kuvan levittäminen, kulttuurivaihdon ja -viennin toteuttaminen ja edesauttaminen, tieteentekijöiden, taiteilijoiden ja kulttuurialan toimijoiden ulkomaisten työskentelymahdollisuuksien lisääminen ja ammatillisen kompetenssin kasvattaminen sekä paikallisen asiantuntemuksen tietolähteenä toimiminen. Kustannustehokkaat ja ketterät instituutit saavat aikaan paljon varsin suppealla julkisen vallan rahoituspanoksella.⁸

Selvityksen mukaan instituuttien moniulotteisen vaikuttavuuden tarkka määrittäminen ja arviointi on kuitenkin haastavaa, sillä instituuttien toiminta painottuu erillisiin, eri puolille tieteen ja kulttuurin kenttiä sijoituviiin hankkeisiin.⁹ Näin on usein myös kuvataidehankkeiden kohdalla. Instituuttien vaikuttavuuden arviointia hankaloittavat myös muun muassa lukuisat hankekumppanit, hankkeiden vaihteleva kesto, instituuttien omat

The only institute to concentrate on the field of visual arts is the Finnish Cultural Institute in New York.⁵ Of the other institutes, for example, the Finnish Institute in London has a separate contemporary art programme. The aim of the programme carried out in 2012-2015, is to aid the internationalisation of Finnish contemporary art, to increase its visibility and the awareness of it, and to help the contemporary art community to be part of the international critical dialogue.⁶ The Finnish Cultural Institute in Denmark has a focus on visual arts for the coming years.⁷ In addition to this, many other institutes work in the visual arts field. Different forms of visual arts work in different institutes are presented in Chapter 2.

1.2

THE INSTITUTES' VISUAL ARTS WORK AND ITS EFFECTIVENESS: PREVIOUS PUBLICATIONS

A general overview of the institutes' effects, results and activities is presented in the survey *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta. Selvitys ulkomailla sijaitsevien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien merkityksestä Suomelle* [Export, exchange, effectiveness. Survey on the significance of the cultural and academic institutes located abroad to Finland] (Kontkanen, Saukonen & Mitchell 2012). According to it, the institutes have a significant positive influence on the Finnish society.

The effects of the institutes' work are various: increasing the international visibility of Finnish culture, spreading a positive image of Finland, assisting with and implementing cultural exchange and export, increasing the opportunities for working abroad for researchers, artists and the cultural sector, increasing their professional competence and serving as a repository for local expertise. The cost-effective and agile institutes achieve a lot with very limited funding input from the government.⁸

suunnittelu- ja raportointikäytännöt sekä instituuttien suuret keskinäiset erot. Instituuttien vaikuttavuusselvityksen mukaan vaikuttavuus on tiivistettyä instituutin toiminnalleen asettamien tavoitteiden saavuttamista mielellään kustannustehokkaasti.¹⁰

Instituuttien kuvataidetyöstä ei ole aiemmin tehty omaa selvitystään. Aiheeseen on kuitenkin viitattu useissa aiemmissa julkaisuissa.

Koordinaatteja tilassa ja ajassa. Kuvataide ja kulttuurivaihto 2008–2012 -selvityksessä (Karo 2007) kulttuuri- ja tiedeinstituutit luetaan kuvataiteen toimintaympäristön välittäjiin yhdessä muun muassa taiteen tiedotuskeskusten, taidelaitosten, suurlähetystöjen sekä kuraattorien ja tuottajien kanssa.¹¹ Instituutit mainitaan myös kuvataiteen kulttuurivaihdon mahdollisina rahoittajina.¹² Selvityksen mukaan kotimaisen kuvataiteen kansainvälisen osallistumisen edellytyksiä tulisi lisätä monialaisesti. Olennaista on dialogi: paitsi kotimaisen kuvataiteen mahdollisuuksien lisääminen ulkomailla, myös kotimaassa tapahtuvaan kansainväliseen toimintaan panostaminen. Selvityksen mukaan ei ole kulttuurin vientiä ilman kulttuurin tuontia.¹³

”Kun lumipallo lähtee pyörimään”. Nuorten kuvataiteilijoiden kansainvälistyminen 2000-luvun alussa -julkaisuun (Karttunen 2009) haastatelluista 15 taiteilijasta monet olivat olleet tekemisissä Suomen kulttuuri-instituuttien kuvataidehankkeiden kanssa: kulttuuri-instituutit olivat olleet muun muassa tuottamassa useita suomalaisen taiteen näyttelyjä. Haastateltavien kokemukset nykytaiteen keskusten lähellä sijaitsevista instituuteista olivat hyvin myönteisiä, kun taas eräät loitommalla toimivista instituuteista eivät olleet vastanneet taiteilijoiden yhteydenottopyyntöihin.¹⁴

Edellä mainittu *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta* -selvitys nostaa esiin konkreettisia esimerkkejä instituuttien vaikuttavuudesta. Kahden instituutin kohdalla esimerkit liittyvät visuaalisiin taiteisiin. Suomen Tanskan kulttuuri-instituutin kuvataiteen viennin vaikuttavuusesimerkki on instituutin ja Visuaalisen taiteen keskus Framen yhteistyössä paikallisten gallerioiden kanssa rakentama galleriaverkosto-ohjelma.¹⁵ Ohjelman myötä taiteilijat saivat näyttelyillään näkyvyyttä korkean profiilin gallerioissa kohdemaassa.¹⁶ Suomen Lontoon instituutin vaikuttavuusesimerkinä esitellään kuvataiteilijoiden residenssi-ohjelma, jota instituutti on kehittänyt Isossa-Britanniassa ja Irlannissa yhdessä suomalaisten taiteen vientiorganisaatioiden ja tiedotuskeskusten kanssa vuodesta 2002.¹⁷ Residenssitoiminnalla tarkoitetaan taiteilijan pidempiaikaista ammattimaista työskentelyä vieraassa asuin-, työ- ja kulttuuriympäristössä.¹⁸

According to the survey, the defining and evaluation of the effectiveness of the institutes' work is challenging as the activities of the institutes focus on separate projects in different parts of the academic and cultural fields.⁹ This is often true for the visual arts projects as well. The evaluation of the effectiveness is also complicated by the many cooperation partners, the variable duration of the projects, the different practices of planning and reporting, and the great differences between the institutes. According to the survey on the effectiveness of the institutes, effectiveness means achieving the goals that the institutes have set for their operations in a cost-effective way.¹⁰

There is no previous survey on the visual arts work of the institutes, but the topic has been alluded to in the previous surveys.

The survey *Koordinaatteja tilassa ja ajassa. Kuvataide ja kulttuurivaihto 2008–2012* [Coordinates in time and space. Art and cultural exchange 2008-2012] (Karo 2007) defines the cultural and academic institutes as intermediaries in the visual arts operational environment together with, for example, art information centres, art organisations, embassies as well as curators and producers.¹¹ The institutes are also mentioned as possible funders of the visual arts cultural exchange.¹² According to the survey, the prerequisites for the international participation of Finnish visual art should be increased in many fields. What is essential is the dialogue: increasing the opportunities of Finnish visual arts abroad but also investing in international activities in Finland. Cultural exportation cannot exist without cultural importation.¹³

The survey *"Kun lumipallo lähtee pyörimään". Nuorten kuvataiteilijoiden kansainvälistyminen 2000-luvun alussa* ["It's kind of like a snowball starts rolling." The internationalisation of young visual artists in Finland] (Karttunen 2009) included interviews of fifteen artists, of whom many had been involved in the visual arts projects of the Finnish cultural institutes; the institutes had, for example, taken part in producing many exhibitions of Finnish art. The interviewees' experiences of the institutes that are located close to contemporary art hubs were positive, whereas some institutes located further away had not replied to the artists' contact requests.¹⁴

The above-mentioned survey *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta* highlights concrete examples of the effectiveness of the institutes. In the case of two institutes the highlighted examples relate to visual arts. The first example is a collaboration between the Finnish Cultural Institute in Denmark, Frame Visual Art Finland and local galleries that created

Suomen New-Yorkin kulttuuri-instituutti: Instituutin tuottama Bodies, Borders, Crossings -näyttely esillä Preus Museumissa Norjassa vuonna 2013.
Kuva: Kari Soinio.

Finnish Cultural Institute in New York: The exhibition Bodies, Borders, Crossings, produced by the institute, on show in the Preus Museum in Norway in the year 2013.
Image: Kari Soinio.

a gallery network programme.¹⁵ Along with the programme, the artists gained visibility with their exhibitions in high-profile galleries in the host country.¹⁶ The second example is of the Finnish Institute in London and its artist-in-residence programme for visual artists that the institute has developed, since the year 2002, in Great Britain and in Ireland together with Finnish art exportation organisations and art information centres.¹⁷ Artist-in-residence programme refers to a programme that allows the artist to work professionally for longer periods of time in a foreign cultural, working and living environment.¹⁸

A separate survey has been written about the artist-in-residence programme of the Finnish Institute in London: *Taiteilijaresidenssit taiteen viennin moottorina* [Artist residencies – catalysts for art export] (Harris & Rauma 2009). According to the survey, the residency programme is a point of international breakthrough for the artist; it enables working artistically, becoming familiar with the art scene of the receiving country and networking with key international art organisations, curators and other artists. The experiences gained during the residency period lead to the artist's work becoming more international, and it is possible to take advantage of the experiences at home when working with Finnish art organisations. One of the follow-up actions, that the survey presents, is investing into the role of the Finnish cultural institutes abroad as key generators and supporters of artist-in-residence programmes.¹⁹

1.3

AIMS OF THE SURVEY

The institutes have various profiles and forms of activity when it comes to visual arts work. The aims of this survey are:

- to assemble information about the institutes' visual arts projects and the different parties involved in them
- to investigate the results and effectiveness of the visual arts work
- to increase knowledge about international visual arts export and exchange.

Suomen Lontoon instituutin residenssitoiminnasta on tehty kokonaan oma selvityksensä, *Taiteilijaresidenssit taiteen viennin moottorina* (Harris & Rauma 2009). Selvityksen mukaan residenssit ovat taiteilijoille kansainvälisen läpimurron paikka: ne mahdollistavat teosten työstämisen, perehtymisen vastaanottavan maan taidekenttään sekä verkottumisen keskeisiin kansainvälisiin taideorganisaatioihin, kuraattoreihin ja muihin taiteilijoihin. Residenssin aikana saadut kokemukset johtavat taiteilijoiden työn kansainvälistymiseen sekä saatujen kokemusten hyödyntämiseen myös kotimaisten taideorganisaatioiden parissa. Eräs selvityksessä esiteltävistä jatkotoimenpiteistä on panostaminen Suomen ulkomailla toimivien kulttuuri-instituuttien rooliin taiteilijaresidenssien synnyttämisen ja tukemisen avaintoimijana.¹⁹

1.3

SELVITYKSEN TAVOITTEET

Instituuttien toimintatavat ja profiilit ovat moninaiset myös kuvataide-työssä. Käsillä olevan selvityksen tavoitteina on:

- Koota yhteen tietoa instituuttien kuvataidehankkeista ja niihin osallistuneista tahoista
- Selvittää kuvataidetyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta
- Lisätä tietämystä kansainvälisestä kuvataideviennistä ja -vaihdosta

Selvityksessä tarkastellaan instituuttien kuvataidetyötä vuosina 2000–2012. Instituuteille osoitetun kyselyn avulla pyritään luomaan yleiskuva eri instituuttien kuvataidetyöstä tarkasteluaikana. Kyselyvastausten kautta selvitetään muun muassa instituuttien toteuttamat kuvataidehankkeet, hankkeisiin osallistuneet taiteilijat sekä instituuttien yhteistyökumppanit ja tukijat.

Hankkeiden lisäksi pyritään tarkastelemaan kuvataidetyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Arvioinnin haasteisiin viitattiin jo edellä: instituuttien vaikuttavuusselvityksessä (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell

The survey looks at the visual arts work of the institutes from 2000 to 2012. Its objective is to create an overview of the visual arts work of the different institutes during the given time period. This is achieved by collecting information with a questionnaire directed to the institutes. The information gathered helps to examine the visual arts projects realised by the institutes, the artists who participated in the projects, and the partners, collaborators and supporters of the institutes.

In addition to the visual arts projects, this survey aims to explore the outcomes and impact of the visual arts work. The challenges of this evaluation have already been mentioned above: in the effectiveness survey of the institutes (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012) the exact definition and evaluation of effectiveness proved difficult.²⁰ Thus, instead of being a narrow effectiveness evaluation, this survey aims to chart the current situation of the institutes and to offer tools to advance effectiveness and its evaluation.²¹ One challenge in evaluating the effectiveness of visual arts work is measuring the immeasurable: different figures and numbers cannot necessarily describe, for instance, the interactive nature of the operations of an arts organisation. Often, the results and effects of the projects only become concrete after many years of work. Instead of numbers, it is important to look at matters that are difficult to measure such as quality, presence, participation and the exchange of experiences.²²

In the survey at hand, the effectiveness of the institutes' visual arts work is evaluated by the institutes and artists themselves.²³ Furthermore, the survey compares the listed objectives of the institutes' visual arts work and their estimates about attaining them. Based on this information, the survey presents guidelines to evaluating and measuring the effectiveness of visual arts work. The best working practices are also discussed, as well as practices that need improvement.

A more wide-ranging objective of the survey is to increase the knowledge about the field. The assembled information can be used to develop new projects and forms of activity as well as to strengthen the work of the institutes in the field of visual arts. Identifying and sharing the good practices of visual arts work creates a solid basis for future visual arts projects as well as for the development and strengthening of collaboration patterns. The cultural institutes can take advantage of the information produced by the survey when planning, producing and evaluating future projects in the field of visual arts and also in other fields.

2012) vaikuttavuuden tarkka määrittäminen ja arviointi osoittautuivat haastaviksi.²⁰ Selvityksessä onkin tiukasti ymmärretty vaikuttavuusarvioinnin sijaan kyse instituuttien nykytilanteen kartoittamisesta sekä työkalujen tarjoamisesta vaikuttavuuden ja sen seurannan edistämiseksi.²¹ Osaltaan kuvataidetyön vaikuttavuuden arvioinnin haasteena on mittaamattoman mittaaminen: erilaiset tunnusluvut eivät välttämättä tavoita esimerkiksi taideorganisaation toiminnan vuorovaikutuksellista luonnetta. Hankkeiden tulokset ja vaikutukset konkretisoituvat usein vasta vuosien työn jälkeen. Lukumäärien sijaan kyse on muun muassa vaikeasti mitattavista laadusta, läsnäolosta, osallistumisesta ja kokemusten vaihtamisesta.²²

Käsillä olevassa selvityksessä instituuttien kuvataidetyön vaikuttavuutta arvioivat instituutit ja taiteilijat itse.²³ Lisäksi vertaillaan instituuttien kyselyssä nimeämiä kuvataidetyön tavoitteita sekä arvioita tavoitteiden toteutumisesta. Vastausten pohjalta pyritään luomaan suuntaviivoja kuvataidetyön vaikuttavuuden arviointiin ja mittaamiseen sekä kokoamaan yhteen hyviä käytäntöjä ja kehittämiskohteita.

Selvityksen laajempaan tavoitteeseen on alan tietämyksen lisääminen. Koottu tieto on käytettävissä muun muassa uusien hankkeiden ja toimintamuotojen kehittämiseen sekä kulttuuri-instituuttien toiminnan vahvistamiseen visuaalisten taiteiden alueella. Hyvien käytäntöjen hahmottaminen ja jakaminen luo pohjaa instituuttien kuvataidehankkeille sekä yhteistyömallien kehittymiselle ja lujittumiselle. Kulttuuri-instituutit voivat hyödyntää selvityksen tietoja suunnitellessaan, toteuttaessaan ja arvioidessaan tulevia hankkeita myös muilla kuin visuaalisen taiteen aloilla.

1.4

SELVITYKSEN AINEISTO

Selvityksen aineisto koottiin kyselyin. Suomen ulkomailla toimiville kulttuuri- ja tiedeinstituuteille lähetettiin sähköpostikysely loppuvuodesta 2012.²⁴ Kyselyllä kerättiin sekä määrällisiä tietoja instituuttien kuvataidehankkeista että laadullista tietoa hankkeiden tavoitteista, tiedotuksesta ja vaikuttavuudesta vuosina. Tarkasteluajaksi otettiin vuodet 2000–2012.

1.4

SURVEY DATA

The data of the survey was collected using questionnaires. An email questionnaire was sent to the Finnish cultural and academic institutes located abroad at the end of the year 2012.²⁴ The survey collected quantitative information about the visual arts projects of the institutes as well as qualitative information about their objectives, communications and effectiveness. The period under review was defined to be from 2000 to 2012. Visual arts are defined broadly and include, for example, painting, sculpture, photography, media art, video art, printmaking, conceptual art, installation art, site-specific art, comics and environmental and community art, excluding the fields of design and architecture.

The questionnaire for the institutes was divided into two parts. The general part covered the background information of the visual arts work and its objectives, communications and effects. Thirteen institutes responded to this part of the questionnaire. The other part of the questionnaire covered visual arts projects and asked for more detailed information about them, such as the art forms included, the type of project, the role of the institute, the partners and the Finnish artists who participated in the project. From the thirteen institutes that responded to the general part, eleven delivered information about the individual projects. (See Table 2.) The response rate of the general part was 81,3% whereas the response rate of the part about the individual projects was 68,8%.

TABLE 2. THE INSTITUTES THAT RESPONDED TO THE QUESTIONNAIRE

INSTITUTE	RESPONSES	
	<i>General part</i>	<i>Information on projects</i>
Finnagora		
Finnish Cultural Institute for the Benelux	×	×
Finnish Cultural Institute in Denmark	×	×
Finnish Cultural Institute in New York	×	×
Finnish Institute at Athens		

Kuvataiteen piiriin luetaan selvityksessä laajasti visuaalinen kulttuuri (mm. maalaustaide ja kuvanveisto, valokuva-, media- ja videotaide, taidegrafiikka, käsite-, installaatio- ja tilataide, sarjakuva sekä ympäristö- ja yhteisötaide) pois lukien muotoilun ja arkkitehtuurin alat.

Instituuttikysely jakautui kahteen osaan. Yleisessä osassa tiedusteltiin kuvataidetyön taustatietoja, tavoitteita, tiedotusta sekä hankkeiden vaikutuksia. Kyselyyn yleiseen osaan vastasi 13 instituuttia. Hankeosassa taas kerättiin yksityiskohtaisempia tietoja yksittäisistä kuvataidehankkeista. Hanketaulukoon pyydettiin tietoja muun muassa hankkeessa esitellyistä kuvataiteen erityisaloista, hankkeen tyypistä, instituutin roolista, yhteistyökumppaneista sekä hankkeisiin osallistuneista suomalaisista taiteilijoista. Yleiseen osaan vastanneista instituuteista 11 toimitti lisäksi nämä hanketiedot. (Taulukko 2.) Vastausprosentiksi tuli yleisen osan kohdalla 81,3 % ja hanketietojen kohdalla 68,8 %.

TAULUKKO 2. KYSELYYN VASTANNEET INSTITUUTIT

INSTITUUTTI	VASTAUKSET	
	<i>Yleinen osa</i>	<i>Hanketiedot</i>
Finnagora		
Institutum Romanum Finlandiae	×	×
Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti	×	×
Suomen Ateenan-instituutti		
Suomen Benelux-instituutti	×	×
Suomen Japanin instituutti	×	×
Suomen Lontoon instituutti	×	×
Suomen Lähi-idän instituutti	×	
Suomen Madridin-instituutti		
Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti	×	×
Suomen Pietarin instituutti	×	×
Suomen Ranskan instituutti	×	×
Suomen Saksan-instituutti	×	×
Suomen Tanskan kulttuuri-instituutti	×	×
Suomen Tukholman instituutti	×	
Suomen Viron-instituutti	×	×

Instituuttikyselyn lisäksi toteutettiin taiteilijakysely, joka lähetettiin huhtikuussa 2013. Sähköpostikysely osoitettiin niille taiteilijoille, jotka osallistuivat tarkasteluaikana useamman kuin yhden instituutin kuvatai-

Finnish Institute in Estonia	×	×
Finnish Institute in France	×	×
Finnish Institute in Germany	×	×
Finnish Institute in Japan	×	×
Finnish Institute in London	×	×
Finnish Institute in Madrid		
Finnish Institute in Saint Petersburg	×	×
Finnish Institute in Stockholm	×	
Finnish Institute in the Middle East	×	
Finnish-Norwegian Institute	×	×
Institutum Romanum Finlandiae	×	×

In addition to the questionnaire for institutes, a questionnaire for artists was sent out in April 2013. The email questionnaire was aimed at the artists who participated, over the period considered, in visual arts projects by more than one institute.²⁵ The objective of the questionnaire was to chart the artists' experiences of the institute's visual arts work, and to find out their views on the effects of these projects and on the orientation of the institutes' activities. According to the data, 217 artists participated in projects by more than one institute during the period in question. Of these artists, it was possible to acquire the contact information of 179 artists. 26 artists responded to the questionnaire, which makes a response rate of 14,5%. The response rate was thus quite low, but the responses trace an interesting picture of the views and experiences of the artists.

The results of the questionnaire for institutes are presented in Chapter 2 and the results of the artists' questionnaire are presented in Chapter 3. Chapter 4 contains the views of both parties on the results of the visual arts work of the institutes. The final chapter presents the best practices of the visual arts work of the institutes as well as discusses the practices that need improvement.

dehankkeeseen.²⁵ Kyselyn kautta kartoitettiin taiteilijoiden kokemuksia instituuttien kuvataidetyöstä sekä näkemyksiä hankkeiden vaikutuksista ja toiminnan suuntaamisesta. Useamman instituutin hankkeisiin osallistui aineiston perusteella tarkasteluaikana kaikkiaan 217 taiteilijaa. Näistä yhteystiedot olivat saatavilla 179 taiteilijalle. Taiteilijakyselyyn vastasi 26 taiteilijaa eli 14,5 % kyselyn saaneista. Taiteilijakyselyn vastausprosentti jäi varsin matalaksi, mutta saapuneet vastaukset piirtävät kiinnostavan kuvan taiteilijoiden näkemyksistä ja kokemuksista.

Instituuttikyselyn tuloksia esitellään luvussa 2 ja taiteilijakyselyn tuloksia luvussa 3. Lukuun 4 on koottu molempien vastaajatahojen näkemyksiä instituuttien kuvataidetyön tuloksista. Loppuluvussa kartoitetaan Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kuvataidetyön hyviä käytäntöjä ja kehittämistarpeita.

The background is a solid red color with several white, five-pointed stars scattered across it. The stars vary in size and orientation, creating a dynamic pattern.

2

**INSTITUUTTIEN
KUVATAIDETYÖ
2000-LUVULLA**

**THE VISUAL ARTS
WORK OF THE
INSTITUTES
IN 2000-2012**

2.1

KATSAUS KUVATAIDETYÖHÖN: TAVOITTEET, TAITEENALAT JA INSTITUUTIN ROOLI

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kulttuuri-instituuttien kuvataidehankkeille tai kuvataidetyölle yleensä asetettiin tarkasteluajana tavoitteita. Toisin oli tiedeinstituuteilla, joista vastanneet eivät kyselyssä nimenneet kuvataidetyölleen päämääriä. Kaikissa kulttuuri-instituuteissakaan tavoitteiden asettaminen ei ollut itsestäänselvyys, ja joissakin kuvataidetyön päämääriä alettiin asettaa vasta viime vuosina. Myös tavoitteiden tarkkuudessa oli eroja: toisaalla tavoitteita asetettiin hankekohtaisesti, toisaalla taas kuvataidetyön päämäärät noudattivat yleisesti instituuttien toimintasuunnitelmia ja strategioita sekä opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksia.

Verkostoituminen ja näkyvyyden lisääminen kuuluivat lähes kaikkien kulttuuri-instituuttien tavoitteisiin. Verkostoitumiseen liittyivät eri tasot: verkostoituminen suomalaisten toimijoiden välillä, suomalaisten kulttuuritoimijoiden kontaktit instituuttien kohdealueilla sekä kohde-

alueiden kulttuuritoimijoiden kontaktit Suomessa. Olennaisina nähtiin dialogi ja toimijoiden vuorovaikutus: vain yksi instituutti nimesi tavoitteenaan kulttuurivaihdon sijaan kulttuuriviennin.¹ Verkostoitumisessa tavoiteltiin jatkuvuutta ja yhteistyön pitkäaikaisuutta. Medianäkyvyyden myötä instituutit pyrkivät lisäämään suomalaistaiteilijoiden ja suomalaisen taiteen tunnettuutta yleisesti.

Taiteilijoihin liittyviä tavoitteita olivat taiteilijoiden kansainvälistymisen tukeminen, toiminta- ja työskentelymahdollisuuksien lisääminen, mahdollisuuksien tarjoaminen nuorille taiteilijoille sekä työllisyyden parantaminen kansainvälisillä kuvataidemarkkinoilla. Eräänä kuvataidetyön päämääränä mainittiin myös selkeä tuotto.

”Kaiken toiminnan tavoitteena on kansainvälisen vuorovaikutuksen ja vuoropuhelun syntyminen, ihmisten ja ideoiden liikkuvuus.”

2.1

OVERVIEW OF THE VISUAL ARTS WORK: OBJECTIVES, ART FORMS AND THE ROLE OF THE INSTITUTE

All the cultural institutes that responded to the questionnaire set objectives for their visual arts work or visual arts projects during the review period. The same is not true for the academic institutes as the ones who responded did not name any goals for their visual arts work. However, the setting of goals is not self-evident for all the cultural institutes either, and some institutes started setting goals for visual arts work only recently. The objectives also vary in their specificity: in some institutes, goals were set for every project separately, whereas in other institutes the visual arts work goals follow the strategy of the institute or the Ministry of Education and Culture's definitions of policy.

“The goal of all the activities is to generate international interaction and dialogue as well as mobility of people and ideas.”

Networking and increasing visibility were mentioned as goals by almost every cultural institute. Networking includes different levels: networking between Finnish actors, the contacts of Finnish cultural operators in the institutes' target region and the contacts of the cultural operators of the target region in Finland.

The institutes saw dialogue and interaction as essential; only one institute defined their goal as cultural export instead of cultural exchange.¹ The aims of networking were continuity and the longevity of collaboration. With media coverage, the institutes aimed to increase awareness of Finnish art and artists in the target region.

Artist-related objectives were supporting the internationalisation of artists, increasing the opportunities for working, offering opportunities for young artists and improving employment in the international visual arts market. Another goal for visual arts work was profit.

In art exhibition projects, some of the institutes set goals for the

”Aikaisempina vuosina kuvataiteen painopiste on ollut omissa näyttelytuotannoissa sekä erityisesti valokuva-taiteessa, jota suurin osa hankkeista on edustanut.”

teen kentällä. Noin neljäsosassa hankkeista esiteltiin useampaa kuin yhtä visuaalisen taiteen alaa. Yksi aloista nousi kuitenkin esiin: valokuvataide oli mukana yli viidesosassa kaikista hankkeista. Valokuvaa, videotaidetta, mediataidetta ja installaatiota esiteltiin kaikkiaan vajaassa puolessa (41,1 %) instituuttien tarkasteluajana toteuttamista kuvataidehankkeista.

Instituutit liittyvät siten laajempaan suomalaisen visuaalisen taiteen kansainvälistämiseen, joka 2000-luvun vaihteessa keskittyi etenkin ”uusiin taidemuotoihin”: valokuvaan ja videotaiteseen.² Valokuvan alalla nousi näkyväksi etenkin Helsinki School, taiteilijoiden ryhmä, jota yhdistävät lähestymistapa sekä opinnot Taideteollisen korkeakoulun valokuvauksen osastolla.³ Useita Helsinki Schoolin taiteilijoita on ollut mukana myös instituuttien hankkeissa.⁴

Ns. ”perinteisempiä taidemuotoja” – maalaustaidetta, kuvanveistoa ja grafiikkaa – esitteli hankkeista vajaa neljäsosa (23,3 %). Vastaava osuus koostui lukuisista muista aloista: useammassa hankkeessa esiteltiin yleisesti kuvataidetta ja nykytaidetta, kuvituksia, käsitetaidetta, piirroksia, sarjakuvia, tekstiilitaidetta, tilateoksia sekä ympäristötaidetta. Yksittäisiä hankkeita instituutit toteuttivat muun muassa ITE-taiteen, valotaiteen sekä äänitaiteen aloilla.

Esiteltyjen taiteenalojen tapaan instituuttien roolit kuva-

Näyttelyhankkeissa osa instituuteista asetti kävijämäärätavoitteita. Kuten verkostoitumisenkin kohdalla, kävijätavoitteisiin liitty määrän ohella kävijöiden tyyppi: usea instituutti pyrki kohdentamaan kuvataidetyötä etenkin kohdemaan ammattilaisyleisölle.

Vastanneet instituutit toteuttivat hankkeita laajasti visuaalisen tai-

”Instituutin rooli yhteistyöhankkeissa on kulloisenkin tarpeen mukaan paikoitellen hyvinkin aktiivinen, kun taas toisinaan se rajoittuu oikeiden yhteistyökumppaneiden yhteen saattamiseen. Instituutin ulkopuolisten näyttelyiden kohdalla yhteistyömuodot vaihtelevat tiedotusyhteistyöstä organisatoriseen ja taloudelliseen tukeen.”

number of visitors. Just like in networking, in addition to the *number* of visitors, the goal also included the *type* of visitors: many institutes aimed to target their visual arts work to the professional audience in the target country.

The institutes that responded to the questionnaire carried out projects widely in the field of visual arts.

In about one fourth of the projects, more than one genre of visual arts were exhibited. One genre rose above others, however: photography was included in more than one fifth of all the projects. Photography, video art, media art and installation art were exhibited in a little less than half (41,1%) of all the visual arts projects carried out during the period under review.

The institutes are thus connected to the wider internationalisation of Finnish visual art at the turn of the 21st century that concentrated especially

“The role of the institute in collaborative projects varies according to the needs of the individual project: the role can be very active or it can be limited to bringing the right cooperation partners together. (...) In exhibition projects external to the institute, the forms of collaboration range from cooperation in the communications to aid in organisation and financial help.”

“In previous years, the focus of the visual arts [work] has been on our own exhibition productions and especially on photography. The majority of our projects have included photography.”

on “new forms of art” such as photography and video art.² In the field of photography, the Helsinki School became especially prominent. The Helsinki School is a group of artists that are joined together by a common approach to photography and former or current studies at the Photography Department of Aalto University.³ Many artists of the Helsinki School have participated in visual arts projects by the institutes.⁴

About one fourth (23,3%) of the projects exhibited so called “traditional art forms” such as painting, sculpture and printmaking. An equivalent part of the projects exhibited various other fields: visual art or contemporary art in general, illustrations, conceptual art, drawings, comics, textile arts, site-specific art and environmental art. Individual

taidetyössä olivat moninaiset. Valtaosassa hankkeista instituutit toimivat useammassa kuin yhdessä roolissa.

Yleisimmin (69,7 % hankkeista) instituutit mainitsivat tehtävinään viestinnän ja tiedotuksen. Yli puolessa hankkeista instituutit tarjosivat myös rahallista tukea sekä toimivat järjestäjinä tai tuottajina. Välittäjän tai fasilitaattorin rooli instituuteilla oli alle puolessa (40,1 %) kuvataidehankkeista. Muina rooleinaan instituutit mainitsivat aloitteen tekemisen, avustamisen, työvoiman ja tilojen tarjoamisen, esityslaitteiston lainauksen sekä oheisohjelman järjestämisen. Eräs instituutti näki osansa näyttelyhankkeissa turvaa luovana yhteistyökumppanina ja asiantuntijatahona suomalaiselle taiteilijalle gallerian tai näyttelypaikan valinnassa kohdemaasta.

2.2

KUVATAIDETYÖN TOIMINTAMUODOT

Hanketiedot toimittaneet instituutit toteuttivat vuosina 2000–2012 yli 700 kuvataidehanketta.⁵ Kuvataidetyön toimintamuotojen, taiteenalojen, instituutin roolien ja yhteistyökumppanien kirjo oli laaja: hankkeiden lukumäärä ei kerro kuvataidetyön sisällöstä.

“Kuvataidetoiminta on ollut erittäin vahvasti näyttelypainotteista.”

Instituuttien kuvataidetyö painottui näyttelyhankkeisiin: näyttely sisältyi yli kolmeen neljäsosaan hankkeista. Tarkasteluaikana muutaman instituutin kaikki kuvataidehankkeet

olivat näyttelyhankkeita. Vierailuja oli kaikista hankkeista noin kymmenesosa, ja niitä toteutti yli puolet kyselyyn vastanneista instituuteista. Residenssitoiminnan osuus oli toimintamuodoista pieni, mutta residenssihankkeita nimesi kuitenkin yli puolet hanketiedot toimittaneista instituuteista.⁶ Vajaa kymmenesosa instituuttien kuvataidehankkeista koostui muista toimintamuodoista. (Taulukko 3.)

Finnish Institute in Germany: The opening of the group exhibition Vanitas in 2012. The exhibition was produced by the Finnish Institute in Germany and the City of Helsinki's Virka Gallery, and curated by Timo Wright.
Image: Finnish Institute in Germany.

Suomen Saksan-instituutti: Saksan-instituutin yhteistyössä Helsingin kaupungin Virka-gallerian kanssa toteuttaman ja Timo Wrightin kuratoiman Vanitas-ryhmänäyttelyn avajaiset vuonna 2012.
Kuva: Suomen Saksan-instituutti.

Osa hankkeista myös kattoi useampia toimintamuotoja: näin oli esimerkiksi residenssihankkeissa, joiden yhteydessä pidettiin näyttely, tai näyttelyhankkeissa, joihin liittyen järjestettiin kuraattorimatka Suomeen.

TAULUKKO 3. KUVATAIDETYÖN TOIMINTAMUODOT

TOIMINTAMUOTO	%
Näyttelyt	76,2
Vierailut	10,9
Muut toimintamuodot	7,3
Residenssit	5,6

A

NÄYTTELYT

Instituutit toteuttivat tarkasteluai- kana näyttelyhankkeita pääosin yhteistyökumppanien tiloissa. Valtaosa tiloista oli gallerioita ja muita näyttelytiloja, kuten kaupungintaloja, kirjastoja sekä taide- ja kulttuurikeskuksia. Joitakin näyttelyjä toteutettiin muiden instituuttien kohdemaissa toimivien suomalais-toimijoiden tiloissa (esimerkiksi suurlähetystöissä). Lisäksi näyttelyjä

oli esillä erilaisissa tapahtumissa: festivaaleilla, biennaaleissa ja triennaaleissa. Museoissa tai vaihtuvien näyttelyjen esittämiseen painottuneissa taidehalleissa näyttelyhankkeista esiteltiin noin kymmenesosa (11 %).

Instituuttien näyttelyhankkeiden kesto vaihteli päivistä vuosiin. Suurin osa (59,5 %) näyttelyistä oli kuitenkin esillä yleisesti gallerianäyttelyjen tapaan noin kuukaudesta kahteen. Pitkäkestoisimpiin näyttelyhankkeisiin kuuluivat monivuotiset kiertonäyttelyt, jotka kiersivät useassa eri maassa ja näyttelytilassa.

“Instituutti tavoittaa kohdeyleisön paremmin vakiintuneissa näyttelytiloissa galleriat, museot, taidehallit, festivaalit, biennaalit ja pystyy tarjoamaan taiteilijoiden esittelyyn enemmän resursseja.”

projects also displayed fields such as outsider art, light art and sound art.

The visual art genres exhibited are thus various, and so are the roles of the institutes in the visual arts projects. In the majority of the projects, the institutes had more than one role.

Most often (69,7% of projects), the institutes' role involved information and communications. In more than half of the projects, the institutes also offered financial support and acted as organisers or producers. In less than half of the projects (40,1%), the institutes had a role as a facilitator or intermediary. Other roles included taking initiative, assisting, offering manpower, providing a space as well as lending the equipment and organising additional events. One institute saw its role as a partner that provides security in exhibition projects and as an expert organisation that can help Finnish artists choose a gallery or exhibition space in the target country.

2.2

FORMS OF ACTIVITY

The institutes that delivered information on their projects realised over 700 visual arts projects during 2000-2012.⁵ There was great variety in forms of activity, art forms, roles of the institute and cooperation partners: the number of projects does not reflect the content of the projects.

“The visual arts work has focused heavily on producing exhibitions.”

The visual arts work of the institutes focused on exhibition projects: an art exhibition was included in three quarters of the projects. Over the period considered, several institutes' every project was an exhibition.

Visitor projects form only one tenth of all the projects, and they were realised by more than half of the institutes that responded. Artist-in-residence programmes form the smallest part of the projects, however, residency programmes had been realised by more than half of the institutes that responded.⁶ Less than one tenth of the visual arts projects comprised other forms of activities. (Table 3)

Instituuttien omista tiloissa järjestettiin näyttelyistä noin kolmasosa (35,1 %). Omissa tiloissaan näyttelyjä toteutti tarkasteluajankana kuusi hanke tiedot toimittaneista instituuteista: Institutum Romanum Finlandiae, Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti, Suomen Benelux-instituutti, Suomen Pietarin instituutti, Suomen Ranskan instituutti ja Suomen Saksan-instituutti. Vuoteen 2013 mennessä omista vakituisista näyttelytiloistaan olivat mainituista luopuneet Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti sekä Suomen Benelux-instituutti. Institutum Romanum Finlandiae näyttelytiloina toimivat Villa Lanten tilat (salone ja loggia), jotka eivät ole vakituisesti näyttelykäytössä.

Tiloista luopumista perusteltiin vastauksissa paitsi kohdeyleisön tavoittamisella ja resursseilla, myös tiloihin liittyvillä käytännön syillä: instituuttien tilat eivät soveltuneet samalla tavalla näyttelytilaksi kuin esimerkiksi päätoimisen gallerian. Osa instituuteista luopui tiloista muuton yhteydessä. Erään instituutin mukaan tilat olivat liian pienet, valaistus ei ollut riittävä ja näyttelyn aukioloajat rajoittuivat toimiston aukioloaikoihin.

Usean instituutin suuntana on 2000-luvun kuluessa ollut panostaminen näyttelyhankkeiden toteuttamiseen paikallisten yhteistyökumppaneiden tiloissa: instituutit ovat enenevässä määrin siirtyneet kulttuurikeskustyyppisistä toimijoista välittäjä- ja fasilitaattoriorganisaatioiksi.⁷ Osassa instituuteista omista tiloista luopuminen on siirtänyt painopistettä näyttelytoiminnasta muihin toimintamuotoihin.

Vuoden 2013 alussa omia vakituisessa käytössä olevia näyttelytiloja oli viidellä Suomen ulkomailla toimivalla instituutilla: Suomen Madridin-instituutilla, Suomen Pietarin instituutilla, Suomen Ranskan instituutilla, Suomen Saksan-instituutilla ja Suomen Tukholman instituutilla.

Suomen Madridin-instituutti järjestää tiloissaan taidenäyttelyjen ohella muun muassa luentoja ja konsertteja.⁸ Suomen Pietarin instituutin näyttelytila toimii Suomi-talossa Pietarin ydinkeskustassa. Suomen Ranskan instituutissa syksyllä 2013 aloittavassa Café Coutume -kahvilassa toimii taideseinä, johon muun muassa paikalliset suomalaisesta taiteesta kiinnostuneet galleriat tulevat kuratoimaan näyttelysarjan. Suomen Saksan-instituutilla on hieman alle 100 m²:n näyttelytila instituutin tiloissa Berliinissä. Instituutti kiinnittää näyttelyjen valinnassa huomiota erityisesti näyttelyjen linkittymiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun, instituutin muuhun toimintaan sekä Berliinin muuhun kulttuuritarjontaan.⁹ Näyttelyissä pyritään esittelemään monipuolisesti erilaisia tekniikoita, tyylilajeja ja näkökulmia sekä mahdollisuuksien mukaan monen taiteilijan töiden esittelyä mahdollistavia ryhmänäyttelyjä. Näyttelyihin

Some of the projects consisted of more than one form of activity: this happened, for example, in artist-in-residence programmes that included an exhibition or in exhibition projects that included a curator visit to Finland.

TABLE 3. VISUAL ARTS WORK: FORMS OF ACTIVITY

FORM OF ACTIVITY	%
Exhibitions	76,2
Visitor projects	10,9
Other forms of activity	7,3
Artist-in-residence programmes	5,6

A

EXHIBITIONS

“The institute reaches its target audience better in established exhibition spaces (galleries, museums, Kunsthallen, festivals, biennials) and can offer more resources to the presentation of artists.”

The institutes implemented most of the exhibition projects during the review period in a space owned by a cooperation partner. The majority of the spaces were galleries or other exhibition spaces in, for example, town halls, libraries, art centres or cultural centres. Some exhibitions were displayed in a space owned by another Finnish operator in the host country (for example embassies).

Additionally, some exhibitions were shown in different kinds of events, such as festivals, biennials and triennials. About one tenth (11%) of the exhibitions were shown in museums or spaces that show temporary exhibitions, such as Kunsthallen.

The duration of the exhibition projects varied from days to years. The majority (59,5%) of the exhibitions were shown for one or two months like regular gallery exhibitions. The most lengthy exhibition projects

Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti: From Norway with Love - Graffiti for seniorer. Instituutti osallistui vuonna 2011 yhdessä Sørlandets Kunstmuseumin kanssa toteutettuun projektiin, johon saivat osallistua yli 65-vuotiaat.
Kuva: Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti.

Finnish-Norwegian Institute: From Norway with Love - Graffiti for seniorer. A project by the institute and the Sørlandets Kunstmuseum in 2011. The participants had to be over 65 years old.
Image: Finnish-Norwegian Institute.

were touring exhibitions that toured in many countries and exhibition spaces for many years.

About one third (35,1%) of the exhibitions were shown in spaces owned by the institutes. During the period in question, six institutes from the ones that delivered information on their projects organised exhibitions in their own exhibition space: the Finnish Cultural Institute for the Benelux, the Finnish Institute in France, the Finnish Institute in Germany, the Finnish Institute in Saint Petersburg, the Finnish-Norwegian Institute and the Institutum Romanum Finlandiae. By the year 2013, two institutes had given up their permanent exhibition spaces: the Finnish Cultural Institute for the Benelux and the Finnish-Norwegian Institute. The Institutum Romanum Finlandiae has exhibition spaces in Villa Lante (Salone and Loggia), but they are not used regularly for exhibitions.

There were many reasons for giving up the exhibition spaces: to better reach the target audience, limited resources and also practical reasons related to the spaces. The spaces owned by the institutes were not suitable for art exhibitions in the same way than art galleries are. Some institutes gave up their exhibition spaces when their offices moved. One institute stated that their space was too small, the lighting was not sufficient and that the opening hours of the exhibition were limited to the office opening hours.

The direction taken by many institutes in the 2000s is to invest in organising exhibitions in a space owned by a local cooperation partner: the institutes have increasingly moved from working like a cultural centre towards being a mediating or facilitating organisation.⁷ For some institutes, giving up their own exhibition space has moved their focus from exhibitions towards other forms of activity.

In the beginning of the year 2013, five institutes had their own, regularly used exhibition spaces: the Finnish Institute in France, the Finnish Institute in Germany, the Finnish Institute in Madrid, the Finnish Institute in Saint Petersburg and the Finnish Institute in Stockholm.

The Finnish Institute in Madrid, in addition to organising exhibitions, uses their space for lectures and concerts, for instance.⁸ The exhibition space of the Finnish Institute in Saint Petersburg is located in *Suomi-talo* in the nuclear centre of Saint Petersburg. The Finnish Institute in France will open a café called Café Coutume in fall 2013 which will have an “art wall” to display exhibitions curated by local galleries that are interested in Finnish art. The Finnish Institute in Germany has an exhibition space of a little less than 100 m² connected to its office space in Berlin. When

kytketään myös erilaista oheisohjelmaa.¹⁰ Suomen Tukholman instituutin näyttelytila on Tukholma Galleria. Noin 70 m²:n tilassa esitellään vuodessa viidestä seitsemään näyttelyä. Painopiste on nuorten, vastavalmistuneiden taiteilijoiden töissä; näyttelyiden myötä nuorten toivotaan saavan jalansijaa Ruotsissa.¹¹

Kymmenesosa instituuttien näyttelyhankkeista oli tarkasteluaikana esillä useammassa kuin yhdessä näyttelytilassa kohdemaassa ja toisinaan myös kohdemaan ulkopuolella.

Varsinaisia kiertonäyttelyjä oli vuoden 2013 alussa kokoelmissaan kahdella instituutilla: Suomen Saksan instituutilla sekä Suomen Viron-instituutilla.¹² Kiertonäyttelyt ovat kiertämistä varten suunniteltuja, usein kevytrakenteisia näyttelyjä, joita instituutit tarjoavat ilmaiseksi esille esimerkiksi kohdemaan kirjastoihin, kulttuurikeskuksiin, museoihin, kouluihin ja gallerioihin. Kiertonäyttelyt esittelevät paitsi visuaalista taidetta myös yleisesti suomalaista kulttuuria, tiedettä ja historiaa: taiteellisten tavoitteiden ohella päämääränä on esitellä Suomea kohdemaassa.

Erilaisen kiertävien näyttelyjen ryhmän muodostavat pidempiaikaisiksi suunnitellut näyttelyt, joissa pääpaino on visuaalisilla taiteilla ja jotka ovat kiertäneet useamman Suomen ulkomailla toimivan instituutin kohdemaissa. Tällaisia ovat esimerkiksi Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin *Bodies, Borders, Crossings* sekä Suomen Benelux-instituutin *Pekka of Finland – Contemporary Illustration from the Land of Booze and Blondes*. Edellinen, suomalaista nykyvalokuva- ja videotaidetta esittelevä näyttely käynnistyi New Yorkista vuonna 2011. Instituutin yhteistyössä Suomalais-norjalaisen kulttuuri-instituutin kanssa järjestämä näyttely on ollut esillä Yhdysvalloissa, Norjassa sekä Suomessa.¹³ Benelux-instituutin vuonna 2011 tuottama *Pekka of Finland* on nähty Belgian ja Alankomaiden lisäksi Unkarissa, Bulgariassa, Kreikassa, Ruotsissa, Saksassa ja Suomessa.¹⁴ Instituuttien tuottamien näyttelyjen lisäksi useamman maan instituuteissa on kiertänyt ulkopuolisten tahojen järjestämiä näyttelyjä, kuten World Design Capital Helsinki 2012 -vuoden tapahtumiin kuulunut *Hel Looks – Street styles from Helsinki* -valokuvanäyttely, joka oli esillä muun muassa Belgiassa, Saksassa ja Virossa.

Yli kolmasosaan (38,3 %) instituuttien näyttelyhankkeista oli kyselyssä liitetty arvio kävijämäärästä: vastanneiden instituuttien vuosina 2000–2012 toteuttamat näyttelyhankkeet keräsivät vähintään vajaa 900 000 kävijää.¹⁵ Korkeimpia kävijämääriä keränneisiin näyttelyihin kuului sekä vuosia kestäneitä, useassa näyttelytilassa esiteltyjä hankkeita että suurissa paikallisissa museoissa esillä olleita lyhyempikestoisia näyttelyjä.

choosing its exhibitions, the institute pays attention to how the exhibition is connected to social dialogue, to other activities by the institute and to other cultural offerings of Berlin.⁹ The aim is to present various techniques, genres, and points of view and, if possible, to hold group exhibitions that show the works of many artists. There is also additional programme related to the exhibitions.¹⁰ The Finnish Institute in Stockholm has an exhibition space called *Tukholma Galleria*. The space has about 70 m² and there are five to seven exhibitions a year. The focus is on the work of young, newly graduated artists; the idea is that, with the exhibition, they gain a foothold in Sweden.¹¹

During the period under review, one tenth of the institutes' exhibition projects were shown in more than one exhibition space in the host country and sometimes also outside the host country.

Two institutes had a touring exhibition in the beginning of the year 2013: the Finnish Institute in Germany and the Finnish Institute in Estonia.¹² Touring exhibitions are exhibitions designed for touring that often have a light structure and that the institutes can offer to be shown for free in libraries, cultural centres, museums, schools and galleries etc. of the target country. Touring exhibitions exhibit not only visual art but often also Finnish culture, science and history. Besides artistic goals, the aim is to introduce Finland to the target country.

There is a separate group of touring exhibitions formed by exhibitions that are planned to be long-running, have a focus on visual arts and that have toured in more than one target country of the Finnish cultural and academic institutes. Such exhibitions are, for example, *Bodies, Borders, Crossings* produced by the Finnish Cultural Institute in New York and *Pekka of Finland – Contemporary Illustration from the Land of Booze and Blondes* by the Finnish Cultural Institute for the Benelux. The former, an exhibition of Finnish contemporary photography and video art, started from New York in 2011. The tour of the exhibition has been arranged in collaboration with the Finnish-Norwegian Institute and has been exhibited in the USA, in Norway and in Finland.¹³ The exhibition *Pekka of Finland*, produced by the Finnish Cultural Institute for the Benelux in 2011, has been shown in Belgium and the Netherlands, and additionally in Hungary, Bulgaria, Greece, Sweden, Germany and Finland.¹⁴ On top of the exhibitions produced by the institutes, there are exhibitions produced by external organisations that have toured many institutes, such as the photography exhibition *Hel Looks – Street styles from Helsinki* that was part of the World Design Capital Helsinki 2012 programme. The exhi-

B

VIERAILUT

Vierailuhankkeita toteutti valtaosa vastanneista instituuteista.¹⁶ Useimpien instituutit toimivat vierailujen järjestäjinä, mutta osassa hankkeista myös välittäjinä kohdemaan osallistujatahon ja kotimaan toteuttajatahon välillä. Erään instituutin kaikista vierailuista vastasi käytännössä yhteistyökumppani, kuten Suomen suurlähetystö, Frame tai paikallinen taidetoimikunta.

Kaikkiaan instituutit olivat tarkasteluaikana toteuttamassa lähes sataa kuraattorimatkaa tai muuta asiantuntijavierailua, joista yli puolet (61,9 %) suuntautui kohdemaasta Suomeen. Sekä instituuttien suomalaiset että kohdemaassa asuvat vieraat toimivat laajasti visuaalisen taiteen kentällä.

Suomeen suuntautuneille matkoille osallistui pääasiassa paikallisten museoiden ja gallerioiden johtajia, toimittajia ja kuraattoreja. Useassa hankkeessa paikallinen kuraattori matkusti Suomeen tutustumaan paikallisiin taiteilijoihin ja valitsemaan töitä kohdemaassa järjestettäviin näyttelyihin. Valtaosa vierailuista suuntautui Helsinkiin, jossa kohteisiin kuului gallerioiden ja taiteilijoiden työhuoneiden lisäksi taidemuseoita, taiteen alan säätiöitä ja organisaatioita sekä kulttuuritapahtumia. Useammassa hankkeessa vierailukohteina mainittiin Kiasma ja Ateneum sekä Frame ja taiteilijaresidenssiohjelma HIAP.¹⁷ Pääkaupungin ulkopuolisista kohteista nimettiin muun muassa Turku, Tampere, Oulu ja Fiskars Raaseporissa.

Instituuttien kohdemailhin suuntautuneisiin matkoihin kuului useampia taiteilijavierailuja, jolloin vierailuun liittyi usein kohdemaassa toteutettu residenssijakso ja/tai näyttelyhanke. Osassa hankkeista taas suomalaisia intendenttejä, amanuensseja sekä taiteen alan järjestöjen ja organisaatioiden johtajia matkusti tutustumaan kohdemaan kuvataiteen kenttään.

Instituutit painottivat vierailuhankkeita kuvataidetyössään vaihtelevasti. Osa instituuteista järjesti vierailuja säännöllisesti, ja hankkeiden kokonaismäärä tarkasteluaikana nousi useisiin kymmeneen. Toiset instituutit taas nimesivät vain muutamia vierailuja. Eräs instituuteista mainitsi vierailut kokonaan lopetettuna toimintamuotona: kuraattorivierailuja ei toteutettu 2000-luvun puolivälin jälkeen. Syinä tähän olivat kulttuu-

Institutum Romanum Finlandiae: instituutin ateljeetila.
Kuva: Institutum Romanum Finlandiae / Andrea Vaccaro.

Institutum Romanum Finlandiae: The studio space at the institute.
Image: Institutum Romanum Finlandiae / Andrea Vaccaro.

ritoiminnan painopisteen siirtyminen kuvataiteesta muille aloille sekä instituutin henkilövaihdokset. Osa instituuteista taas mainitsi pyrkivänsä panostamaan kuraattorimatkoihin ja muihin asiantuntijavierailuihin enenevässä määrin.

C

RESIDENSSIT

Residenssitoiminnan avaintoimijat voidaan jakaa lähettävään, vastaanottavaan sekä välittävään organisaatioon. Lähettävä organisaatio vastaa usein residenssin hakuprosessista, auttaa vastaanottavaa residenssiorganisaatiota taiteilijan valitsemisessa, tarjoaa residenssiin lähtevälle taiteilijalle tukea sekä rahoittaa residenssiä. Vastaanottavat organisaatiot (eli residenssiorganisaatiot) taas ovat kohdemaassa toimivia taiteen ammattiorganisaatioita, jotka kutsuvat residenssitaiteilijan työskentelemään kohdemaahan residenssin ajaksi. Välittävä organisaatio toimii osaltaan residenssitoiminnan mahdollistajana ja tukijana.¹⁸

Suomalaisina lähettävinä organisaatioina toimivat useassa instituutien residenssihankkeessa Frame, HIAP – Helsinki International Artist Programme, Taiteen edistämiskeskus (aiemmin Taiteen keskustoimikunta) sekä Suomen Taiteilijaseura. Suomalaisina rahoittajina ja muina residenssihankkeiden tukijoina mainittiin muun muassa Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK, Helsingin kaupungin kulttuurikeskus, Kiasma, Kordelinin säätiö, Mediakulttuuriyhdistys m-cult ja sen osatuottama Media Facades Festival, opetus- ja kulttuuriministeriö, Wihurin rahasto sekä kohdemaissa toimivia Suomen suurlähetystöjä ja konsulaatteja.

Kohdemaiden vastaanottavista organisaatioista valtaosa oli gallerioita ja taidekeskuksia. Vastaanottaviin organisaatioihin kuului myös useampia taidefestivaaleja, taiteilijakollektiivi, kuraattorikollektiivi sekä tuotantotoimisto. Osaan hankkeista liittyi myös residenssvaihtoa, jossa suomalainen taiteilija työskenteli kohdemaassa ja kohdemaasta vastavuo-oroisesti taiteilija Suomessa.¹⁹

Instituutit toimivat osassa residenssihankkeista itse vastaanottavina organisaatioina, osassa taas välittäjinä eli käytännössä yhteistyökumppaneina, fasilitaattoreina tai rahoittajina.

bition toured in Belgium, Germany and Estonia, amongst other places.

More than one third (38,3%) of the exhibition projects reported an estimated number of visitors in the questionnaire. The exhibitions of the institutes that responded to the questionnaire had at least a little less than 900 000 visitors during 2000-2012.¹⁵ The exhibitions that had the highest number of visitors were long-term exhibitions shown in many locations over many years and exhibitions that were shown in a large local museum for a shorter period of time.

B

VISITOR PROJECTS

Visitor projects were realised by most of the institutes that responded to the questionnaire.¹⁶ Most institutes acted as the organisers of the visitor projects but in some projects, they also served as an intermediary between the participants of the target country and the organisers from Finland. One institute had a situation where all of its visits were taken care of by an external organisation like the Finnish Embassy, Frame Visual Art Finland or a local art committee.

During the review period, the institutes took part in realising almost a hundred curator visits or other expert visits, of which more than a half (61,9 %) were directed from the target country to Finland. Both the Finnish visitors and visitors living in the target country worked widely in the field of visual arts.

The participants for the visits to Finland were directors of local museums and galleries, journalists and curators. On many occasions, a local curator travelled to Finland to meet with local artists and to pick works for exhibitions organised in the target country. The majority of the visits headed towards Helsinki, where destinations included galleries, artists' studios, art museums, art foundations and organisations and cultural events. In many projects, Kiasma and Ateneum were mentioned as places visited as well as Frame and HIAP – Helsinki International Artist Programme.¹⁷ Destinations outside the capital city were, for example, Turku, Tampere, Oulu and Fiskars in Raasepori.

The institutes' trips to the target country were mostly artist visits, and the visit often related to an artist-in-residence period in the target

Välittäjänä residenssitoiminnassa toimi tarkasteluajana hanketietojen perusteella neljä vastaajaa: Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti, Suomen Benelux-instituutti, Suomen Japanin instituutti sekä Suomen Lontoon instituutti.²⁰ Instituutit toteuttivat residenssihankkeita yhdessä sekä suomalaisten että kohdemaan yhteistyökumppaneiden kanssa.

Institutum Romanum Finlandiae ja Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti toimivat itse vastaanottavina organisaatioina omine residenssitiloineen.

INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE

Suomen Rooman-instituutilla on Villa Lantessa kuvataiteilijoiden käyttöön tarkoitettu residenssi, joka sisältää työhuoneen ja siihen liittyvän pienen asunnon. Haku residenssiin on kerran vuodessa, ja oleskelun kesto yleensä puoli vuotta. Kuvataiteilijat voivat vuokrata käyttöönsä Rooman opintomatkojensa aikana myös Suomen Rooman-instituutin tutkijahuoneita.²¹ Residenssin valintakriteerejä ovat taiteellisen työn taso sekä yhteys Roomaan.

Instituutin taiteilijaresidenssitoiminta rahoitetaan Alfred Kordelinin säätiön tuella: säätiö tarjoaa taiteilijoille työskentelyapurahan, instituutti taas työskentelytilat ja asunnon. Residenssijaksolla taiteilijoilla on vaikutteiden lisäksi mahdollisuus saada kontakteja Rooman galleriamaailmaan instituutin paikallistuntemuksen avulla.²² Vuosina 2000–2012 instituutin residenssissä työskenteli kaikkiaan 44 taiteilijaa. Valtaosa taiteilijoista oli taidemaalareita, mutta joukossa oli myös kuvanveistäjiä, valokuva-taiteilijoita, taidegraafikoita sekä käsitetaiteilijoita.

SUOMEN NEW YORKIN KULTTUURI-INSTITUUTTI

Residenssiohjelma on instituutin toiminnan keskeinen osa: instituutti on tarjonnut taiteilijaresidenssistipendejä suomalaisille taiteilijoille jo vuodesta 1990. Instituutti ylläpitää kolmea Brooklynnissa sijaitsevaa residenssiasuntoa, joissa suomalaisilla visuaalisten alojen ammattilaisilla on mahdollisuus asua ja työskennellä yhdestä kuuteen kuukautta.²³ Kaksi residenssistä on omatoimiresidenssejä, joita voivat hakea Suomen Arkkitehtuuriliitto SAFAn, Ornamon ja Suomen Taiteilijaseuran (STS) jäsenet. Residenssipaidat ja -ajat jaetaan tasan näiden organisaatioiden

country or/and an exhibition project. In some projects, Finnish museum intendants and amanuenses as well as directors of art associations and organisations travelled to explore the visual arts scene of the target country.

The emphasis set by the institutes on the visitor projects varies a lot. Some of the institutes organised visits regularly, and the total number of projects during the review period came to dozens. Other institutes named only a few visits. One institute mentioned visitor projects only as a form of activity already discontinued: curator visits had not been realised after the year 2005 because the focus of cultural activities had shifted from visual arts towards other fields and also because of changes in the personnel. Some institutes mentioned that they aim to invest more in curator visits and other expert visits.

C

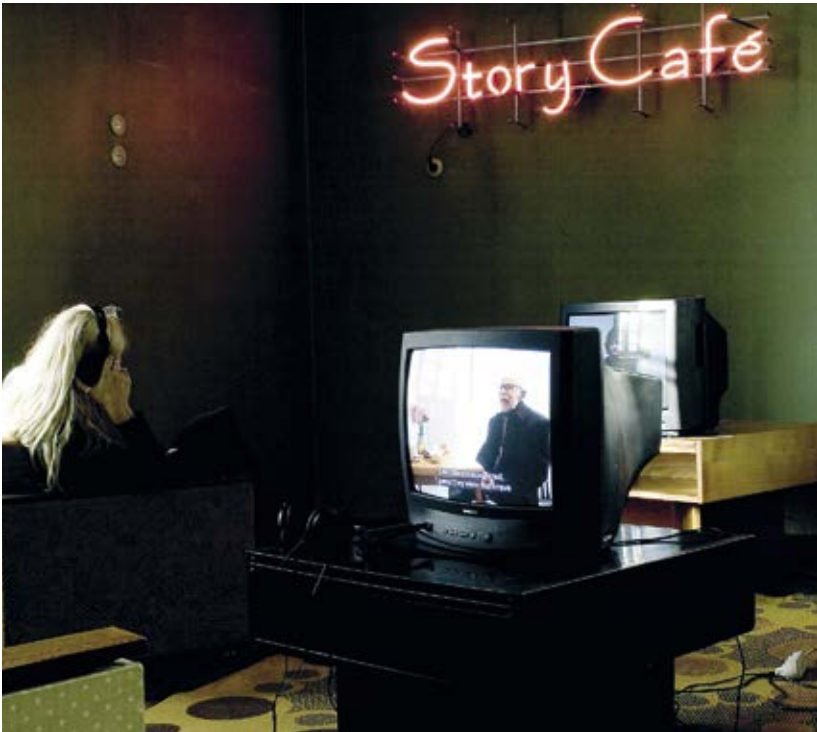

ARTIST-IN-RESIDENCE PROGRAMMES

The key operators of artist-in-residence programmes can be divided into sending, receiving and mediating organisations. The sending organisation is usually responsible for the application process, helps the receiving artist-in-residence organisation in the process of choosing the artist, offers support to the participating artist and funds the residency programme. The receiving organisations (i.e. the artist-in-residence organisations) are professional art organisations in the target country that invite artists to work in the target country during the residency period. The mediating organisation serves as an enabler and supporter of the residency programme.¹⁸

The Finnish sending organisations in many of the institutes' residency projects were Frame Visual Art Finland, HIAP – Helsinki International Artist Programme, Arts Promotion Centre Finland (formerly Arts Council of Finland) and the Artists' Association of Finland. The Finnish funders and other supporters of the residency projects are for example the Promotion Centre for Audiovisual Culture AVEK, the City of Helsinki Cultural Office, Kiasma, the Alfred Kordelin Foundation, the media culture organisation m-cult and its co-production Media Facades Festival, the Ministry of Education and Culture, the Wihuri Foundation and Finnish embassies and consulates in the target country.

Suomen Lontoon instituutti: Vuonna 2004 Lontoossa residenssissä työskennelleen Johanna Lecklinin teos Story Café esillä Tallinnassa The Biennial of Young Artists -tapahtumassa vuonna 2007.
Kuva: Johanna Lecklin.

Finnish Institute in London: Johanna Lecklin's work Story Café exhibited in The Biennial of Young Artists in Tallinn in 2007.
Lecklin worked as an artist-in-residence in London in 2004.
Image: Johanna Lecklin.

The majority of the receiving organisations in the target country were galleries and art centres. Other receiving organisations were different art festivals, an artist collective, curator collective and a production agency. Some projects also included residency exchange, where a Finnish artist worked in the target country and an artist from the target country worked in Finland.¹⁹

In some residency projects, the institutes served as receiving organisations, and in other projects, as mediating organisations, i.e. as cooperation partners, facilitators or funders.

Four institutes worked as mediating organisations in residency projects during the review period: the Finnish-Norwegian Institute, the Finnish Cultural Institute for the Benelux, the Finnish Institute in Japan and the Finnish Institute in London.²⁰ The institutes realised residency projects together with Finnish partners and partners from the target country.

The Institutum Romanum Finlandiae and the Finnish Cultural Institute in New York serve as receiving organisations as they maintain apartments for the artists-in-residence.

INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE

The Finnish Institute in Rome has a residence for visual artists in Villa Lante, that includes a studio and a small apartment attached to it. The application period for the artist-in-residence programme is once a year, and the duration of the stay is usually six months. Visual artists can also rent out rooms in the Finnish Institute in Rome during their study trips to Rome.²¹ Selection criteria for the residency programme are the quality of artistic work and its connection to Rome.

The residency programme is funded by the Alfred Kordelin Foundation. The foundation offers a working grant for the artists and the institute offers an apartment and a studio. During the residency period, the artists have the possibility to find inspiration and to build contacts in the gallery scene of Rome with the institute's local knowledge.²² During the years 2000-2012, 44 artists participated in the artist-in-residence programme. The majority of the artists were painters, but there were also some sculptors, photographers, printmakers and conceptual artists.

edustajien kesken. Kolmatta rahoittaa Alfred Kordelinin säätiö. Kordelin-yhteistyöresidenssi on yhteydessä kansainväliseen ISCP-ohjelmaan (International Studio & Curatorial Program) ja suunnattu kuvataiteilijoille. ISCP tarjoaa taiteilijoille työskentelytilat. Oleskelun kesto tässä residenssissä on puoli vuotta.²⁴

Residenssiin hakevien taiteilijoiden tulee edustaa visuaalisia aloja. Hakemukseen tulee liittää yksityiskohtainen työsuunnitelma, ansioluettelo sekä mahdolliset lisäperustelut. Kordelinin säätiön rahoittamaa residenssiä haetaan erikseen säätiön kautta. Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin residensseissä työskenteli tarkasteluaikana kaikkiaan 92 taiteilijaa.²⁵ Lisäksi residensseissä työskenteli kaksi näyttelyryhmää.²⁶

D

MUUT TOIMINTAMUODOT

Näyttelyt, vierailut ja residenssit muodostavat yhdessä valtaosan instituuttien kuvataidetyöstä. Kuitenkin vajaa kymmenesosa (7,4 %) vastanneiden instituuttien hankkeista koostui muista toimintamuodoista.

Muiden toimintamuotojen kirjo oli laaja. Instituutit nimesivät vastaanuksissaan muun muassa luentotapahtumia, kuraattori- ja taiteilijamatkoja sekä muita asiantuntijavierailuja, työpajoja, messuja, asiantuntijatapaamisia, tapahtumakiertueita, seminaareja, keskustelutilaisuuksia (talk), konferensseja, symposiumeja, videoesityksiä (screening), elokuvaesityksiä ja -kiertueita, julkaisuja, installaatioita, esityksiä, julkaisutapahtumia, festivaaleja, performansseja, multimediaesityksiä, opastettuja kävelykierroksia sekä muita tapahtumia.

Eräs instituuteista järjesti esimerkiksi paikallisten visuaalisen alan ammattilaisten ekskursion kohdemaassa esillä olleeseen suomalaistaiteilijan näyttelyyn. Useaan otteeseen järjestettiin ns. PechaKucha-tapahtumia, joissa usea puhuja esittelee aihettaan lyhyesti kuvin ja sanoin tiettyyn teemaan liittyen. Formaatin avulla luovaa työtä voidaan tuoda esiin ytimekkäästi ja helposti lähestyttävästi. Instituuttien PechaKucha-iltaja järjestettiin muun muassa paikallisissa gallerioissa, ja esittelijöinä toimi suomalaisia taiteilijoita sekä taiteilijaryhmiä.

THE FINNISH CULTURAL INSTITUTE IN NEW YORK

The artist-in-residence programme is an essential part of the institute's operations: the institute has offered the possibility to participate in the residency programme for Finnish artists since the year 1990. The institute maintains three residency apartments in Brooklyn, where Finnish visual art professionals have the possibility to live and work from one to six months.²³ Two of the residencies are self-directed, and the members of the Finnish Association of Architects SAFA, the Finnish Association of Designers Ornamo and the Artists' Association of Finland can apply to them. The residency opportunities are divided equally between the members of these three associations. The third residency is funded by the Alfred Kordelin Foundation, and it is connected to the ISCP programme (International Studio & Curatorial Program) and directed to visual artists. ISCP offers studios for the artists. The duration of this residency programme is six months.²⁴

The artists who apply to these residency programmes must be visual artists. The application must include a detailed working plan, a CV and possible additional reasons. The residency funded by the Alfred Kordelin Foundation can be applied to only through the foundation. 92 visual artists have participated in the residency programme of the Finnish Cultural Institute in New York during the period of 2000-2012.²⁵ In addition to this, two exhibition groups have stayed in the residencies.²⁶

D

OTHER FORMS OF ACTIVITY

Together the exhibitions, visitor projects and artist-in-residence programmes form the majority of the institutes' work in visual arts. However, less than one tenth (7,4 %) of the respondents' projects composed of other forms of activity.

The other forms of activity varied greatly. The institutes listed lectures, curator and artist trips, expert visits, workshops, art fairs, expert meetings, touring events, seminars, talks, conferences, symposia, video screenings, film showings and tours, publications, installation art, per-

2.3

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Yksitoista hanketiedot toimittanutta instituuttia nimesi hanketiedoissaan yli 400 yksittäistä yhteistyökumppania.²⁷ Instituuttien yhteistyöverkostot koostuivat niin paikallisista kuin suomalaisista toimijoista. Suurimmassa osassa instituuttien nimeämistä hankkeista oli kuitenkin mukana joko vain paikallisia yhteistyökumppaneita tai sekä paikallisia että suomalaisia kumppaneita. Suomalaisiin yhteistyöverkostoihin voidaan lukea sekä kohdemaan suomalaistoimijat (esimerkiksi suurlähetystöt) että Suomessa toimivat yhteistyökumppanit ja tukijat. Hieman yli puolessa hankkeista mainittiin vain yksi yhteistyökumppani.²⁸

“Työskentely kuvataiteen – kuten muidenkin taiteen alojen kohdalla – lähtee ... kuraattorien, festivaalijohtajien ja galleristien halusta ottaa ohjelmaansa joku tietty taiteilija, josta he ovat kiinnostuneita taiteellisin perustein, äärimmäisen harvoin vain siksi, että kyse on suomalaisesta taiteilijasta.”

Yhteistyökumppanien yleisin rooli hankkeissa oli rahoitus, jota kumppanit tarjosivat yli kolmasosaan hankkeista. Muita rooleja oli lukuisia: hankkeesta riippuen yhteistyökumppanin vastuulla oli tiedotus ja viestintä, vierailijan tai vierailijoiden lähettäminen, koordinaatio ja viestintä, puhujien välittäminen, konseptin luominen, kontekstin tarjoaminen, edustaminen, julkaisun kokoaminen, ohjelman luominen, näyttely- ja residenssitilojen tarjoaminen, sponsoriin hankkiminen sekä visuaalisen ilmeen toteuttaminen.

Aktiivisesti kuvataiteen kansainvälistämiseen osallistuvat toimijat – ns. kulttuurin vaihtajat – voidaan jakaa karkeasti 1) kouluttajiin, 2) taiteilijoihin, 3) majoittajiin / residenssitoimijoihin, 4) edistäjiin, esittäjiin ja näyttäjiin sekä 5) kuraattoreihin ja tuottajiin.²⁹ Tässä selvityksessä instituuttien kuvataidehankkeisiin osallistuneita taiteilijoita käsitellään omassa luvussaan (ks. luku 3), kuraattorit ja tuottajat taas osallistuivat pääosin instituuttien vierailuhankkeisiin.

Finnish Cultural Institute for the Benelux: A joint project Kopioitu
produced by the art galleries SIC (Helsinki) and Komplot (Brussels).
Image: Maija Luutonen, SIC.

Suomen Benelux-instituutti: Kopioitu-yhteishanke SIC-gallerian
(Helsinki) ja Komplot-gallerian (Bryssel) välillä.
Kuva: Maija Luutonen, SIC.

Valtaosa instituuttien tarkasteluajan yhteistyökumppaneista oli taiteen edistäjiä, esittäjiä ja näyttäjiä. Näistä suuri osa oli visuaalista taidetta esitteleviä toimijoita: gallerioita, museoita, kulttuuri- ja taidekeskuksia sekä muita näyttelytiloja. Esittäjien joukkoon kuului myös festivaaleja, biennaaleja ja muita tapahtumia. Enemmistö instituuttien kuvataidetta esittelevistä hankekumppaneista tuli kohdemaista. Suomalaisista yhteistyökumppaneista useammassa hankkeessa olivat mukana museoista Kiasma, Suomen valokuvataiteen museo ja Helsingin taidemuseo, gallerioista taas Helsinki School / Gallery TaiK ja Helsingin kaupungin Virka-galleria.

Edistäjiin, esittäjiin ja näyttäjiin kuului myös lukuisia julkisen sektorin toimijoita, kuten taidetoimikuntia, ministeriöitä, kaupunkeja ja suurlähetystöjä. Useimmiten julkiselta sektorilta mainittiin opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Taiteen edistämiskeskus. Edistämis- ja tiedotuskeskuksista yhteistyökumppanina toimi useimmiten Visuaalisen taiteen keskus Frame.

Yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita oli kumpiakin hankekumppaneista vajaa kymmenesosa. Yritysten rooli oli useimmiten rahoitus. Yritysyhteistyökumppaneista mainittiin muun muassa Nokia, Sonera, Stora Enso ja UPM. Kolmannen sektorin hankekumppaneihin kuuluivat esimerkiksi Mediakulttuuriyhdistys m-cult sekä taiteilijajärjestö MUU ry. Kolmannen sektorin toimijat toimivat hankkeissa usein paitsi rahoittajina myös järjestäjinä ja tuottajina. Edistäjiin, esittäjiin ja näyttäjiin voidaan lukea myös säätiöt ja rahastot, lehdet ja julkaisut sekä yksityishenkilöt. Toinen instituutti toimi yhteistyökumppanina vajaan kymmenessä hankkeessa.

”Pieniä resursseja yhdistämällä saadaan aikaan enemmän.”

Kouluttajia oli instituuttien hankekumppaneista vajaa kymmenesosa (6,8 %). Kouluttajiin kuului niin yliopistoja kuin ammattikorkeakouluja. Useimmiten hankekumppaneina toimivat Aalto-yliopisto ja Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu (TaiK), Helsingin yliopisto sekä Kuvataideakatemia. Majoittajia ja residenssitoimijoita oli instituuttien yhteistyökumppaneissa muutamia; näistä useimmin mainittiin residenssiohjelma HIAP.

Instituuttien kokemukset kuvataiteen alan yhteistuotannoista olivat

formances, publication events, festivals, performance art, multimedia shows, guided walking tours and other events.

One of the institutes organised an excursion for local visual arts professionals to a Finnish art exhibition in the target country. PechaKucha events were organised in more than one occasion. PechaKucha is an event where speakers present their topic in a very condensed way using pictures, and relating it to the general theme of the event. This format allows concise and accessible presentation of creative work. The institutes' PechaKucha events were organized, for example, in local galleries and the presenters were Finnish artists or groups of artists.

2.3

COOPERATION PARTNERS

The eleven institutes that delivered information about their projects named more than 400 individual cooperation partners.²⁷ The institutes' collaboration networks consisted of both local and Finnish operators. The majority of the projects, however, only included either local partners or local and Finnish partners. Finnish collaboration networks included Finnish operators in the target country (for example embassies) and partners and supporters in Finland. A little more than half of the projects only included one cooperation partner.²⁸

“The work in the field of visual arts – and in any other art field – starts (...) when a curator, festival director or gallery director wants to include a certain artist in their programme, an artists that they are interested in because of artistic reasons, not only because the artist is from Finland.”

The most common role of the partner in the projects was funding: this was the case in more than one third of the projects. Other roles were various: depending on the project, the partner was in charge of the infor-

pääsääntöisesti hyviä. Yhteistuotannot mahdollistivat paitsi usein niukkojen resurssien myös yleisöjen ja tiedotuskanavien yhdistämisen ja siten hankkeiden näkyvyyden lisäämisen. Parhaimmillaan yhteistuotannot tarjosivat taiteilijoille näkyvyyttä useissa maissa. Eräällä instituutilla oli myönteisiä kokemuksia myös ulkopuolisen, paikallisen kuraattorin palkkaamisesta yhteistyössä toteutettuihin hankkeisiin. Yhteistuotantohankkeissa oli myös ongelmia: erään instituutin kokemusten mukaan yhteistyössä toteutetut hankkeet olivat hankalia, ellei paikallinen yhteistyökumppani ollut mukana hankkeen suunnittelussa alusta lähtien.

2.4

KUVATAIDEHANKKEIDEN TIEDOTUS JA NÄKYVYYS

Tiedotus instituuttien kuvataidetyöstä kohdemaissa nojasi useimmissa instituuteissa vahvasti sähköisiin menetelmiin: hankkeista tiedotettiin instituuttien verkkosiv

vuilla sekä sähköisten uutiskirjeiden kautta. Lisäksi moni instituutti hyödynsi sosiaalista mediaa: Facebook mainittiin useasti.³⁰ Usea instituuteista viesti kohdemaassaan myös painetuin materiaalein, kuten lehdistötiedoitein, ohjelmalehtisin, tapahtumakalenterein, tiedotuslehdin, painetuin kutsuin sekä printtimedian maksullisin ilmoituksin esimerkiksi taidejulkaisujen galleriasivuilla. Eräs instituutti ylläpiti näyttelykalenteria sekä sähköisenä että painettuna versiona.

Merkittävä rooli instituuttien kohdemaan tiedotuksessa oli yhteistyökumppaneilla: suurin osa vastanneista instituuteista mainitsi tiedotuskeinoina kohdemaassa yhteistyökumppanien omat verkostot, yhteydet ja kanavat. Lisäksi usea instituutti teki kohdennettua tiedotusta instituutin omille kontakteille, kuten erilaisille kulttuuritoimijoille sekä muille mahdollisille yhteistyökumppaneille. Eräs instituuteista mainitsi

”Sähköinen media on lisännyt tiedottamisen tehoa merkittävästi.”

mation and communications, sending the visitor(s), coordination and communications, supplying the speakers, creating the concept, offering the context, representing, compiling the publication, creating the programme, offering the space for exhibition or residency, finding sponsors and implementing the visual look.

“We constantly have more cooperation requests than we can possibly take on.”

The operators that actively participate in the internationalisation of visual arts – aka culture exchangers – can be roughly divided into 1) educators, 2) artists, 3) accommodators/artist-in-residence operators, 4) promoters, exhibitors, presenters and 5) curators and producers.²⁹ In this survey, the artists who participated in the institutes’ projects are covered in a separate chapter (see Chapter 3), whereas curators and producers mostly participated in the visitor projects of the institutes.

The majority of the institutes’ cooperation partners during the review period were art promoters, exhibitors and presenters. Most of these were operators that present visual art: galleries, museums, cultural centres, art centres and other exhibition spaces. Festivals, biennials and other events also belong to this group. The majority of the institutes’ partners, who present visual art, came from the target country. Finnish partners that participated in more than one project were museums such as Kiasma, the Finnish Museum of Photography, Helsinki Art Museum, and galleries such as Helsinki School/Gallery TAIK and the City of Helsinki Virka Gallery.

The group of promoters, exhibitors and presenters also included many operators of the public sector, such as art councils, ministries, cities and embassies. The most mentioned operators from the public sector were the Ministry of Education and Culture and the Arts Promotion Centre Finland. From the art promotion and information centres, Frame Visual Art Finland served as a partner most often.

Less than one tenth of the cooperation partners were businesses, and the same amount were operators of the third sector. The role of the businesses was most commonly funding. For example Nokia, Sonera, Stora Enso and UPM were mentioned as associates. Partners of the third sector were, for example, the media culture organisation m-cult and the Artists’ Association MUU. The operators of the third sector served mostly as funders, producers and organisers in the projects. The group of promoters, exhibitors and presenters also include foundations and funds, magazines and publications and private individuals. In less than

Suomen Saksan-instituutti: Pekka ja Teija Isorättyän Untergrund-
näyttelyn avajaiset vuonna 2012.
Kuva: Suomen Saksan-instituutti.

Finnish Institute in Germany: The opening of Pekka and Teija
Isorättyä's exhibition Untergrund in 2012.

Image: Finnish Institute in Germany.

ten projects, the cooperation partner was another institute.

Less than one tenth (6,8 %) of the project partners were educators. Educators include universities and universities of applied sciences. The most common partners were Aalto University and Aalto University School of Arts, Design and Architecture, the University of Helsinki and the Finnish Academy of Fine Arts. There were a couple of accommodators and artist-in-residence operators amongst the institutes' partners; most often were mentioned the Helsinki International Artist Programme HIAP.

“By combining limited resources, it is possible to achieve more.”

The institutes' experiences of joint productions in visual arts were mainly good. Joint productions enabled combining often scarce resources and also combining audiences and channels of communi-

cation and thus improving the visibility of the projects. At their best, joint productions offered visibility for the artists in many countries. One institute had positive experiences of hiring a local curator from outside the institute to work in a joint project. There were also some problems in the joint productions: according to one institute, joint productions were difficult if the local partner was not committed to the project from the very start of the planning.

2.4

COMMUNICATIONS AND VISIBILITY OF THE VISUAL ARTS PROJECTS

In most of the institutes, the visual arts work communications in the target country relied heavily on electronic means: the institutes communicated mainly through their website and electronic newsletters. Addition-

“Electronic media has increased the power of communications substantially.”

käyttäneensä yksittäisten suurten hankkeiden kohdalla ulkopuolista apua, kuten paikallista PR-toimistoa tai freelance-konsulttia. Lisäksi paikallinen suurlähetystö oli joidenkin kuvataidehankkeiden kohdalla järjestänyt ennakkoon hankkeisiin liittyviä toimittajamatkoja Suomeen.

”Kohdemaan tiedotuksessa on nojattu vahvasti kumppanin omiin tiedotuskanaviin.”

Kuvataidehankkeista tiedotettiin Suomessa paljolti vastaavin keinoin kuin kohdemaassa: sähköiset menetelmät eivät ole maasidonnaisia. Instituutit tiedottivat Suomessa myös muun muassa ohjelmalehtisin, näytelykutsuin sekä valtakunnalliseen ja

paikalliseen mediaan toimitetuin lehdistötiedottein. Tiedotuskeinoina mainittiin myös henkilökohtaiset mediasuhteet, suullinen tiedottaminen kokouksissa, tiedotus toimintaraporteissa sekä residenssitoiminnasta tiedottaminen alan järjestöille. Yhteistyökumppaneina tiedotuksessa nimettiin etenkin taiteen tiedotuskeskuksia. Eräaseen instituuteista suomalaiset toimittajat olivat itse olleet yhteydessä ja pyytäneet taustakeskusteluja sekä haastatteluja johtuen instituutin sijaintikaupungin roolista kiinnostavana kuvataidekaupunkina.

Yleisesti instituuttien tiedotus kuvataidehankkeista oli kuitenkin vähäisempää Suomessa kuin kohdemaassa: osa instituuteista mainitsi tiedotusta tehdyn vain joidenkin valittujen hankkeiden kohdalla. Instituuttien vaikuttavuus selvityksessä ilmeni, että kulttuuri- ja tiedeinstituuttien toimintaa tunnetaan Suomessa varsin heikosti.³¹ Tähän voi vaikuttaa osaltaan instituuttien tiedotustoiminnan vahva painottuminen kohdemaihin.

Kyselyssä instituutit antoivat konkreettisia esimerkkejä keinoista, jotka ovat edistäneet tehokkaasti näkyvyyttä tietyn kuvataidehankkeen tai hanketyypin kohdalla. Useampi instituutti mainitsi tehokkaina keinoina sosiaalisen median sekä suorat kontaktit paikallisiin yhteistyökumppaneihin, alan toimijoihin ja mediaan.

Eräässä instituutissa sähköpostitiedotus oli edistänyt toivotun kävijämäärän saavuttamista näyttelyhankkeissa. Lisäksi instituutti oli toteuttanut omaa viime hetken tiedotusta toimittamalla henkilökohtaisesti näyttelyluetteloja paikallisiin taidelehtiin. Hyvänä tiedotuskeinona mainittiin myös arvostetun, näkyvän kumppanin viestintäverkostojen hyödyntäminen. Toinen instituutti mainitsi hyväksi havaittuna keinona

”Yleisesti ottaen vain suurimmista hankkeista tiedotetaan Suomessa.”

ally, many institutes used social media: Facebook was mentioned many times in the questionnaire.³⁰ Many institutes also used printed materials in their communications in the target country. Such printed materials were press releases, programmes, calendars of events, newsletters, printed invitations and paid advertisements in printed media, for example in the gallery section of an arts publication. One institute upheld an electronic and printed version of their exhibition calendar.

“The communications in the target country have relied heavily on the communication channels of the partner.”

Cooperation partners had an important role in the institutes' communications in the target country: the majority of the institutes mentioned as their means of communication in the target country their partner's networks, contacts and channels. In addition to this, many institutes communicated directly with their own contacts, such as different cultural operators and other possible cooperation partners. One institute mentioned that it had used external help from a local PR firm or freelance consultants when dealing with individual large projects. In the case of some visual arts projects, a local embassy had arranged journalist visits to Finland relating to the upcoming project.

The institutes' communications on their visual arts projects were made much in the same way in Finland than in the target country: the electronic means of communication are not limited to a certain country.

“Generally speaking, only our largest projects are announced in Finland.”

The communication means in Finland were, for example, programmes, exhibition invitations and press releases delivered to local and national media. Moreover, there were personal media relations, oral communication in meetings, communication in operational reports and informing the organisations of the field about the artist-in-residence programmes. Partners in communication were mainly art information centres. One institute had been contacted directly by Finnish journalists in order to acquire background material and interviews. This was mostly because the institute is located in an interesting visual arts city.

In general, the institutes' communications about visual arts projects were more limited in Finland than in the target country: some institutes mentioned that only some selected projects were informed about in Fin-

Suomeen kohdistetut lehdistötiedotteet hankkeen menestymisestä kohdemaassa. Useammassa instituutissa esillä olleesta kiertonäyttelystä tehtiin henkilökohtaisten toimittajasuhteiden ansiosta iso uutinen Helsingin Sanomiin. Erään instituutin mukaan eniten näkyvyyttä hankkeille toi yhteistyö yhdistettynä aktiiviseen lehdistötyöhön. Lisäksi instituutilla oli eri alan hankkeissa hyviä kokemuksia PR-toimiston käytöstä.

”Kaikki keinot ovat tarpeen.”

Useampi instituutti nimesi matkat hyvänä näkyvyyden edistämisen keinona. Eräs instituuteista mainitsi hyvin positiivisena esimerkkinä lehdistömatkat, jotka pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan hyvissä ajoin ennen esimerkiksi näyttelyn alkua. Instituutti nosti esiin myös erilaiset info- ja verkostoitumistilaisuudet. Toinen instituutti kertoi kohdemaan taidekriitikoiden Suomeen suuntautuneiden matkojen poikineen artikkeleja kohdemaan suurimmissa päivälehdissä. Erään instituutin järjestämä asiantuntijamatka kohdemaahan sai aikaan kaikki instituutin kuvataideprojektit 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolivälistä aina vuosikymmenen loppuun saakka.

Kuten lainaus oikealla osoittaa, hyvät keinot ovat sidoksissa sisältöön. Instituuttien kuvataidehankkeissa hyväksi havaitut näkyvyyden lisäämisen keinot olivat sekä moninaisia että paikkasidonnaisia. Eräs instituutti mainitsi juuri radion olevan kaupungissa hyvä kanava myös kuvataidetyönsä saavuttamiseksi: radiohaastattelujen ja radion galleriavinkkien seurauksena instituutin näyttelyjen kävijämäärä nousee säännöllisesti.

Useampi instituutti nimesi matkat hyvänä näkyvyyden edistämisen keinona. Eräs instituuteista mainitsi hyvin positiivisena esimerkkinä leh-

”Parhaat kokemukset ovat hankkeista, joissa on käytetty samanaikaisesti erilaisia näkyvyyttä edistäviä keinoja. Kerran osuvasti valittu kutsukortti-kuva päätyi lehden sivulle, toisessa hankkeessa sisällöllinen yhteistyö ja aktiivinen lehdistötyö toivat tavallista enemmän näkyvyyttä.”

land. The effectiveness survey of the institutes concluded that in Finland, little is known about the activity and operations of the Finnish cultural and academic institutes.³¹ One reason for this might be that the institutes focus their communications to their target country.

In the questionnaire, the institutes gave concrete examples of measures that have improved their visibility in a certain visual arts project or project type. Many institutes mentioned social media as a very effective medium, as well as direct contacts to local partners, operators of the field and media.

In one institute, communications via email had worked in raising the number of visitors in exhibition

“Every possible measure is needed.”

projects. Additionally, the institute had acquired some last minute publicity by personally delivering exhibition catalogues to local art magazines. Another good measure was to use the contact networks of a respected and well-known partner. Another institute mentioned that a good way to gain visibility was to send press releases to the Finnish media about the success of a project in the target country. Because of personal journalist relations, an extensive article was published in Helsingin Sanomat about a touring exhibition that was shown in several institutes. One institute stated that the most visibility was gained by combining collaboration and active working with the press. Additionally, the same institute had good

experiences of using a PR firm in projects of different fields.

“The best experiences are from projects, which have used many different ways to increase visibility at the same time. One time, a well-picked picture on the invitation ended up in a magazine, and in another project, collaboration in the contents of the project and active work with the press brought more visibility than usual.”

Many institutes thought that trips were a good way to increase visibility. One institute mentioned, as a very positive example, the press visits that were organised well before an exhibition or a project started. The institute also named different kinds of information and networking events as good practical measures. Another institute wrote that visits to Finland by art critics of the target country produced many articles in the bigger daily newspapers of the target country. One insti-

tute organised a visit for visual arts experts to the target country in the beginning of 2000s. This trip generated all the visual arts projects of the institute from the middle of the first decade of the 21st century until the end of the decade.

As the above quotation points out, good means always relate to the content. In the institutes' visual arts projects, the good practices used for increasing visibility were various and location-specific. One institute mentioned that in its target city, radio is a very good way to reach the arts audience: as a consequence of radio interviews and gallery tips, the number of visitors increases regularly.

3

**TAITEILIJAT
KUVATAIDE-
HANKKEISSA**

**ARTISTS IN
THE VISUAL ARTS
PROJECTS**

3.1

KATSAUS TAITEILIJOIHIIN

Hanketiedot toimittaneiden 11 instituutin kuvataidehankkeisiin osallistui tarkasteluajana yli 850 taiteilijaa.¹ Hankkeissa mukana olleet taiteilijat edustivat monipuolisesti visuaalisen taiteen aloja. Kuitenkin, kuten edellä mainittiin, taiteenaloista valokuvaa esiteltiin hankkeissa muita aloja useammin.² Siten muun muassa valtaosa Helsinki Schoolin taiteilijoista osallistui 2000-luvulla useamman kuin yhden Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutin kuvataidehankkeisiin.³ Instituutit esittelivät pääasiassa nykytaidetta, mutta tarkasteluajana toteutettiin myös muun muassa Akseli Gallen-Kallelan, Tove Janssonin ja Helene Schjerfbeckin töitä esitelleitä näyttelyjä.

TAULUKKO 4. INSTITUUTTIIEN KUVATAIDEHANKKEISIIN OSALLISTUNEET TAITEILIJAT.

OSALLISTUMINEN	OSUUS TAITEILIJOISTA
Yksittäiseen hankkeeseen osallistuneet taiteilijat	67,6 %
Useampaan saman instituutin hankkeeseen osallistuneet taiteilijat	7,0 %
Useampaan usean instituutin hankkeeseen osallistuneet taiteilijat	25,4 %

Taiteilijat voidaan jakaa hankeosallistumisensa pohjalta karkeasti kolmeen ryhmään: yksittäiseen hankkeeseen osallistuneisiin, useampaan saman instituutin hankkeeseen osallistuneisiin sekä useampaan usean instituutin hankkeeseen osallistuneisiin taiteilijoihin (Taulukko 4).⁴

Valtaosa taiteilijoista osallistui tarkasteluajana kerran yhden instituutin kuvataidehankkeeseen. Useampaan otteeseen saman instituutin järjestämään tai tukemaan hankkeeseen osallistui taiteilijoista vajaa

3.1

OVERVIEW OF THE ARTISTS

During the period under review, more than 850 artists participated in the visual arts projects of the eleven institutes that delivered their project information.¹ The artists represented many different fields of visual arts. However, as mentioned before, photography was presented in the projects more often than any other art form.² Thus, for example, the majority of the Helsinki School artists participated in visual arts projects by more than one Finnish cultural and academic institute in the 2000s.³ The institutes mainly exhibited contemporary art during the review period, but they also held exhibitions of the art of Akseli Gallen-Kallela, Tove Jansson and Helene Schjerfbeck, for instance.

TABLE 4. ARTISTS WHO PARTICIPATED IN THE INSTITUTES' VISUAL ARTS PROJECTS

PARTICIPATION	PERCENTAGE OF ARTISTS
Artists who participated in one project	67,6 %
Artists who participated in more than one project by the same institute	7,0 %
Artists who participated in more than one project by more than one institute	25,4 %

The artists can be divided into three groups according to their participation in the projects: 1) artists who participated in one project, 2) artists who participated in more than one project by the same institute and 3) artists who participated in more than one project by more than one institute (Table 4).⁴

During the review period, the majority of the artists participated in one project by one institute. Less than one tenth of the artists participated in more than one project by the same institute. This group includes, for

kymmenesosa. Joukkoon kuului esimerkiksi instituutin kohdemaassa vakituisesti asuvia taiteilijoita, joiden näyttelyjä tietty instituutti tuki useampaan kertaan. Noin neljäsosa taiteilijoista otti tarkasteluaiikana osaa useamman kuin yhden kulttuuri- ja tiedeinstituutin kuvataidehankkeeseen. Näistä taiteilijoista valtaosa osallistui kahteen tai kolmeen eri instituutin hankkeeseen. Enimmillään yksittäiset taiteilijat olivat tarkasteluaiikana mukana yli kymmenessä kuvataidehankkeessa.

Viimeiseen ryhmään kuuluville eli useampaan usean instituutin hankkeeseen osallistuneille taiteilijoille osoitettiin kysely (Liite 2), jonka tuloksia esitellään seuraavassa luvussa.⁵

3.2

TAITEILIJAKYSELYN TULOKSIA

A

ODOTUKSET

”Odotin uutta yleisöä, kontakteja ja tukea tiedotuksessa ja markkinoinnissa. Ja näyttelykokemusta.”

Kyselyyn vastanneet taiteilijat lähtivät mukaan instituuttien hankkeisiin sekä omasta aloitteestaan että instituutin aloitteesta. Etenkin residenssihankkeissa taiteilija toimi luonnollisesti itse hakijana, näyttely-

hankkeissa taas instituutti saattoi kutsua taiteilijan pitämään näyttelyn. Toisinaan taiteilijan kontakti instituuttiin syntyi välikäden kautta: ulkopuolisen tahon kutsusta, osana näyttelyryhmää tai oppilaitoksen kautta.

Useimmat vastaajista odottivat instituuttien kuvataidehankkeilta kontaktia paikalliseen taidekenttään: kohtaamista, vuorovaikutusta, uusia yleisöjä sekä yhteistyötä. Muun muassa uusien galleriakontaktien toivottiin lisäävän kansainvälistä näkyvyyttä sekä saavan aikaan jatkomahdollisuuksia töiden esittelyyn. Instituuteilta odotettiin apua esittämiseen ja projekteista tiedottamiseen, taloudellista tukea sekä lehdistönäkyvyyden

Finnish-Norwegian Institute: A joint exhibition between Riitta Ikonen (Finland) and Karoline Hjorth (Norway) was shown in the institute's own gallery at Kristian Augusts Gate in 2012.
Image: Finnish-Norwegian Institute.

Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti: Suomalaisen Riitta Ikonen ja norjalaisen Karoline Hjorthin yhteisnäyttely oli esillä instituutin galleriassa Kristian Augusts Gatella vuonna 2012.
Kuva: Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti.

lisäämistä. Erästä taiteilijaa kiinnosti ylipäätään, miten teokset otetaan vastaan Suomen ulkopuolella.

Residenssitaiteilijoiden odotukset liittyivät pääosin taiteelliseen työskentelyyn eli teosten valmisteluun ja toteutukseen, taiteen näkemiseen kohdemaassa (ja siten ammatillisen tietouden kartoittamiseen) sekä verkostoitumiseen ja uusien ammatillisten suhteiden luomiseen.

Osalla taiteilijoista odotuksia ei ollut lainkaan: taiteilija ei joko tiennyt ennalta instituuttien toiminnasta, tai ennakkotietoa oli niukasti. Muutamalla taiteilijalla odotukset olivat muuttuneet useampaan instituuttien kuvataidehankkeeseen osallistumisen myötä. Ennen ensimmäistä hanketta eräs taiteilija odotti esittäytymistä kansainvälisille taidemarkkinoille, mutta katsoi hankkeen jälkeen kyseessä olleen enemmän ulkomaankokemuksen hankkimisen. Toinen vastaaja taas odotti valmista tuotantoa, mutta totesi pienillä budjeeteilla toimivien instituuttien hankkeiden edellyttävän omaa aktiivisuutta sekä tuotannon että matkarahoituksen suhteen.

Vastaajien näkemys instituuttien roolista kuvataiteen kentällä vaihteli. Osa taiteilijoista näki instituuttien roolin taiteen kentällä tärkeänä etenkin yksittäisille taiteilijoille: instituutit ovat helposti lähestyttäviä organisaatioita, jotka voivat tarjota taiteilijoille käytännön tukea pieniltäkin vaikuttavissa käytännön tilanteissa. Instituutit voivat – muun muassa mahdollistamalla läsnäolon tai näyttelyn – avata monenlaisia mahdollisuuksia niille, joilla on kiinnostus ja tarve kansainväliseen työskentelyyn ja uraan. Instituutit voivat luoda eripituisia yhteistyökuvioita erilaisten kentän toimijoiden kanssa ja tarjota tärkeän ei-kaupallisen kansainvälistymisen vaihtoehdon. Kaikkiaan instituutit ovat arvokkaita väyliä suomalaisen taiteen esittelyyn ja tunnetuksi tekemiseen maailmalla.

Osa vastaajista näki instituuttien roolin kuvataiteen kentällä heikkona: eräs kuvaili hankekokemuksiaan vaatimattomiksi ja amatöörimäisiksi, toinen taas katsoi instituuttien olevan tärkeitä taiteilijoille ja työsuunnitelmille, mutta pieniä toimijoita kansainvälisellä taidekentällä. Instituuteilta toivottiin ylipäätään aktiivisempaa toimintaa visuaalisen taiteen alalla.

”Instituuteilla on suuri merkitys taiteilijoille, jotka haluavat saada vaikutteita maailmalta, työskennellä toisaalla tai laajentaa uraansa ulkomaille.”

example, artists that live in the institute's target country and the institute in question supported their exhibitions more than once. About a quarter of the artists took part in more than one project by more than one institute. The majority of these artists participated in two or three projects by different institutes. At the most, some artists participated in more than ten projects during the review period.

The questionnaire (Appendix 2) was directed to artists in the third group, i.e. the artists who participated in projects by more than one institute. The results of the questionnaire are presented in the next section.⁵

3.2

RESULTS OF THE QUESTIONNAIRE FOR ARTISTS

A

EXPECTATIONS

The artists who responded to the questionnaire participated in the projects on their own initiative and on the institute's initiative. Especially in the artist-in-residence programmes, the artist is the one who applies to the programme, and thus makes the initiative. In the exhibition projects, the institute may have been the one to invite the artist to hold an exhibition. At times, the artist's contact with the institute was born through an intermediary: an invitation by an external operator, as a part of an exhibition group or through an academy or university.

“I expected a new audience, new contacts and support in communication and marketing. And the exhibition experience.”

The majority of the respondents expected to build contacts with the local art scene. They expected meetings, interaction, new audiences and collaboration. For example, new gallery contacts were expected to

B

KOKEMUKSET

Taiteilijoiden vaihtelevat odotukset myös toteutuivat vaihtelevasti. Eräs vastaaja kuvasi tavoitteiden toteutuneen paikasta riippuen ”huonosti, kohtalaisesti, hyvin, erittäin hyvin tai katastrofaalisesti”. Vain yksi useamman instituutin hankkeisiin osallistunut taiteilija koki instituuttien toimintatavat suhteellisen yhtenäisiksi.

”Pelkäsin suomalaisten instituuttien tuovan paikalle vain suomalaista yleisöä, mutta toisin kävi.”

Hyvinä kokemuksina mainittiin muun muassa sujuva yhteistyö, mediahuomio kohdemaassa sekä juuri halutun näyttelyyleisön tavoittaminen. Instituutit saivat kehuja ammattitaitoisuudesta, korvaamattomasta taustatuesta, erittäin

asiansa osaavasta ja pätevistä henkilökunnasta, innostavasta tunnelmasta, aktiivisuudesta sekä oma-aloitteisesta toiminnasta myös oman näyttelytilan ulkopuolella. Instituutit mahdollistivat taiteilijoille pääsyn suoraan paikallisten puheille, omasivat vahvan kontaktipohjan sekä tarjosivat apua koordinoinnissa, käännoksissä, tiloissa, tiedottamisessa ja projektien taloudessa. Usea vastaaja mainitsi hankkeiden onnistuneen jopa yli odotusten.

Paikallisen ammattiväestön ja yleisön tunteminen sekä ideointiapu siinä, miten projektit saadaan toimimaan parhaiten juuri kohdemaassa, katsottiin vastauksissa korvaamattomiksi. Eräs instituuteista hoiti vastaajan mukaan ”hämmästyttävän

pienellä henkilökunnalla” hankejärjestelyt ja tiedottamisen ”aivan yhtä hyvin tai paremmin kuin paikallinen PR-toimisto olisi voinut hoitaa”.

Residenssihankkeisiin osallistuneet taiteilijat kiittivät etenkin hyviä järjestelyjä. Instituuttien residenssit mahdollistivat muun muassa projektien toteuttamisen sekä aktiivisen verkottumisen ja ammatillisen tietouden kartuttamisen kohdemaassa. Eräs vastaajista oli hankkeiden myötä saanut esiintymisiä näyttelyissä ja messuilla sekä myöhemmin varsinaisen galleriakiinnityksen kohdekaupungissa.

”Pahimmillaan taiteilija on pelkkä statisti tai rekvisiitta, osoitus että täällä on kulttuurihanke järjestetty.”

increase international visibility and to create exhibition opportunities in the future. From the institutes, the artists expected help in the presentation of projects and in the communications, financial support and increasing of media coverage. One artist was generally interested in how his/her works would be received outside of Finland.

The expectations of the artist-in-residence programmes related mostly to working, i.e. preparing and realising artworks, to seeing art in the target country (and thus increasing professional knowledge) as well as to networking and gaining new professional contacts.

A part of the artists did not have expectations at all: the artists either did not know about the institutes and their work, or there was very little foreknowledge. The expectations of several artists had changed after participating in many of the institutes' projects. Before the first experience, one artist expected to be presented to the international art market, but after the project, he/she thought that it was more about gaining international experience. Another respondent expected a finished production, but realised that the institutes' projects that run on a limited budget, require effort from the artist in relation to production and travel funding.

The respondents' views on the institutes' roles on the visual arts field varied a lot. Some artists saw the role of the institutes as important, especially to individual artists: the institutes are organisations that are approachable and that can offer support in smaller, practical matters. By enabling the presence of artists or an exhibition, the institutes can provide various opportu-

“The institutes are very important to artists who want inspiration from foreign countries, to work abroad and to expand their career outside of Finland.”

nities to those who have an interest and need to working internationally and building a career abroad. The institutes can create collaborations of different length with different actors in the field and offer an important non-commercial option to internationalisation. All in all, the institutes are important operators in presenting and promoting of Finnish art abroad.

Some respondents saw the role of the institutes in the art field as very small: one artist described the projects as very basic and amateurish, whereas another thought the institutes were important to individual artists and their work but, however, very small operators in the international art scene. On the whole, the artists hoped for more active work from the institutes in the visual arts field.

Osalla vastanneista kuvataidehankkeille asetetut odotukset toteutuivat keskinkertaisesti tai jopa huonosti. Huonoina kokemuksina mainittiin markkinoinnin puute oleellisille kohderyhmille, puutteet yhteyksien luomisessa ja hoitamisessa, instituutin huonot ja harrastelijamaiset tilat, huono ilmapiiri, tiedon kulun katkokset sekä instituutin heikot suhteet paikallisiin taideinstituutioihin kuten museoihin, kuraattoreihin ja gallerioihin. Erään taiteilijan kohdalla kukaan instituutin henkilökunnasta ei osallistunut instituutin tukeman näyttelyn avajaisiin.

Muutama taiteilija mainitsi hankkeiden tarjonnan lähinnä ”suomalaista taidetta suomalaisille ulkomailla”: esimerkiksi näyttelyhankkeiden kohdalla yleisö koostui pääosin kohdemaassa asuvista suomalaisista. Tämä oli ristiriidassa useimpien taiteilijoiden hankkeilta toivomien kansainvälisten kontaktien kanssa. Osa vastaajista ei kokenut saaneensa tarpeeksi informaatiota tai kuulumisia hankkeen aikana tai ylipäätään palautetta hankkeen jälkeen.

Usea vastaaja painotti johtajan ja instituutin muun henkilökunnan aktiivisuuden ja suhteiden merkitystä hankkeiden onnistumisessa. Erään taiteilijan mukaan odotukset toteutuivat ”vaihtelevasti riippuen instituutin ammattitaidosta, henkilökunnan kiinnostuksesta sekä instituutin verkostoitumisen tasosta”, toinen taas katsoi koko kuvataidetyön laadun olevan ”täysin henkilöstä kiinni”.

C

VAIKUTUKSET

”Parhaassa tapauksessa instituutti toimisi väliasemana kohti muita kansainvälisiä esityspaikkoja.”

Kyselyssä tiedusteltiin taiteilijoilta sekä hankkeiden toivottuja että toteutuneita vaikutuksia. Lähes kaikkien vastaajien toiveena oli jatkomahdollisuuksien aukeaminen kansainvälisille taidemarkkinoille:

uudet hankkeet, yhteistyömahdollisuudet ja pitkäaikaiset ulkomaiset kontaktit, taiteellisen toiminnan jatkaminen kohdemaassa (tai muualla ulkomailla) sekä laaja-alainen vuorovaikutus. Parhaimmillaan hankkeet voisivat tuoda suomalaisia tekijöitä esiin kansainvälisessä yhteydessä, synnyttää uusia ja uudenlaisia teoksia sekä edistää teosten levitystä.

B

EXPERIENCES

The different expectations of the artists were fulfilled in very different ways. One respondent described the fulfilment of expectations, depending on the location, as: “bad, moderate, good, very good and catastrophic”. Only one artist, who participated in many institutes’ projects, described the institutes’ work as reasonably uniform.

“I was afraid the Finnish institutes would only bring Finnish audience to the event, but that didn’t happen.”

Good experiences were, for example, the fluent collaboration, the media coverage in the target country and reaching the desired exhibition audience. The institutes received praise on professionalism, invaluable background support, competent and qualified staff, inspiring atmosphere,

active work and unprompted work also outside their own exhibition space. The institutes enabled meetings between the artists and local operators, had a lot of contacts, and offered their help in coordination, translations, finding space, communications and project financing. Many respondents wrote that the projects succeeded even beyond their expectations.

The fact that the institutes are acquainted with local professionals and audiences and are able to help in adapting the project to the context of the target country was highly valued in the responses. According to one respondent, the institute was able to realise the organisation and communications of a project “with surprisingly few staff members” “equally well or even better than a local PR firm could have managed”.

“At worst, the artist is a mere extra or prop, a signal that shows that a cultural project has been completed here.”

The artists, who participated in the artist-in-residence programmes, praised the good organisation of the projects. The residency periods enabled, for example, the realisation of projects, active networking and accumulating professional knowledge in the target country. One respondent had received, because of the projects, proposals to display his/her work in exhibitions and art fairs and later on, had been offered a contract with a gallery in the target city.

Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti: Hannele Rantalan teos Blue Scarf, joka oli esillä instituutin tuottamassa Bodies, Borders, Crossings -näyttelyssä.
Kuva: Hannele Rantala.

Finnish Cultural Institute in New York: Hannele Rantala's work Blue Scarf in the exhibition Bodies, Borders, Crossings produced by the institute.
Image: Hannele Rantala.

For a part of the respondents, the expectations they had set for the art projects had not been met entirely or at all. As bad experiences, the artists mentioned a lack of marketing to the target audience, shortcomings in creating and maintaining contacts, the institute's inadequate and amateurish exhibition space, unpleasant atmosphere, breaks in the flow of information and the institute's poor contacts to local art institutions such as museums, curators or galleries. A disappointing experience for one artist was when no one from the institute arrived to the opening of an exhibition supported by the institute.

A few artists mentioned that the projects offered mostly "Finnish art for Finns living abroad": for example, the audience for an exhibition consisted mainly of Finns living in the target country. This was contradictory to many of the artists' expectations of gaining international contacts. Some respondents felt like they did not receive enough information during the project or feedback after the project.

Many respondents emphasised the importance of the active work and contacts of the director and staff of the institute. According to one artist, the expectations were met "variedly, depending on the institute's expertise, the interest of the staff and the level of networking of the institute". Another artist thought that the quality of the visual arts work depended "entirely on the person".

C

EFFECTS

"In the best scenario, the institute is a halfway point to other international exhibition spaces."

In the questionnaire, the artists were asked about the expected and realised outcomes of the projects. Almost all who responded hoped for follow-up opportunities in the international art market: new projects, collaboration opportunities and long-term contacts abroad, continuing the artistic work in the target country (or elsewhere overseas) and wide-ranging interactions. At best, the projects can bring forth Finnish artists in an international context, generate new and new kind of artistic work as well as promote the circulation of the artworks. According to one artist, an

Erään taiteilijan mukaan taiteellinen läpimurto suurkaupungissa voisi olla periaatteessa mahdollinen – ”vaikkakin epätodennäköinen” – kuvataidehankkeen seuraus.

Taiteilijoita pyydettiin arvioimaan hankkeiden toteutuneita vaikutuksia a) taiteellisesti / työn sisällön kannalta, b) vuorovaikutuksen / verkottumisen kannalta, c) taloudellisesti / työmahdollisuuksien kannalta sekä d) yleisesti uran kannalta. Lisäksi tiedusteltiin hankeosallistumisen mahdollisia muita vaikutuksia.

Eräs vastaaja nosti esiin haasteet vaikuttavuuden määrittelyssä myös taiteilijoiden näkökulmasta: paljon kansainvälisesti työskentelevän taiteilijan oli vaikeaa eritellä juuri yksittäisistä instituuttien hankkeista ja matkoista aiheutuneita vaikutuksia, sillä jokainen matka ja kontakti tuottavat osaltaan tuloksia.

Instituuttien kuvataidehankkeiden taiteelliset vaikutukset vastaajille olivat hyvin vaihtelevia. Usea taiteilija ei katsonut kuvataidehankkeilla olleen lainkaan taiteellisia vaikutuksia: hankkeet mahdollistivat tekemistä, mutta eivät vaikuttaneet sisältöihin. Osa taas kuvasi hankkeiden merkitystä taiteellisesti hyvin tärkeiksi, positiivisiksi, kannustaviksi ja yleisesti merkittäviksi.

Taiteellisina vaikutuksina moni vastaaja nimesi uusien teosten valmistamisen ja niistä syntyneet näyttelyt. Erään taiteilijan mukaan instituutin hankkeeseen osallistuminen mahdollisti taiteellisesti kunnianhimoisten teosten toteutuksen. Toista vastaajaa taas näyttely instituutissa auttoi hahmottamaan, mitä ylipäätään haluaa näyttelyillä tehdä. Residensseissä

”Verkostot rakentuvat ja tiivistyvät vähitellen, kontaktien toistuvuus on tärkeää.”

”Ilman tukea osa projekteista olisi jäänyt toteutumatta.”

työskennelleet taiteilijat mainitsivat taiteellisina vaikutuksina mahdollisuudet uusien teosten työstämiseen ja residenssikaupunkiin liittyvien teosten toteuttamisen sekä mahdollisuuden keskittyä ylipäätään uusiin projekteihin. Hankkeiden mainittiin

myös auttaneen ammatillisen tietouden kartuttamisessa sekä paikallisen taidekentän kehityksen seuraamisessa muun muassa museo- ja näyttelykäyntien myötä. Erään taiteilijan tapauksessa kohdekaupungissa tehty tutkimus kantoi myöhemmin hedelmää myös muissa teoksissa.⁶

Moni vastaaja kuvasi hankkeiden merkitystä vuorovaikutuksen ja verkottumisen kannalta suureksi; vuorovaikutusta ei ole missään

artistic break-through in a metropolis could, in theory, be a possible – “although unlikely” – outcome of a visual arts project.

The artists were asked to evaluate the outcomes of the projects 1) artistically/relative to their work’s content, 2) relative to interaction/networking, 3) financially/relative to employment opportunities and 4) generally in relation to their career. Furthermore, the artists were asked about other possible outcomes of the art projects.

One respondent highlighted the challenges in defining effects and effectiveness from the perspective of the artist: an artist, who has worked a lot internationally, finds it hard to distinguish between the effects of different projects and visits. Each visit and contact contributes to the results.

“Without support, a part of the projects would not have been realised.”

The artistic outcomes of the institutes’ visual arts projects for the respondents were varied. Many artists did not think the projects had any artistic effects: the projects enabled artistic work, but did not affect

the contents of the work. Some artists, on the other hand, described the projects’ artistic influence on their work as important, positive, encouraging and generally significant.

Many artists named the production of new work and the exhibitions showing the new work as artistic effects of the projects. According to one artist, participating in an art project enabled the realisation of artistically ambitious works. Another artist claimed that an exhibition at an institute helped him/her realise what s/

he wants to achieve with exhibitions. The artists, who participated in the artist-in-residence programmes, felt that artistic outcomes were the opportunities to produce new artistic work, to produce pieces that relate

“Networks are built and become closer little by little, the recurrence of contact is important.”

to the city of the residency and the opportunity to concentrate on new projects. The projects also helped in accumulating professional knowledge and following the development of the local art scene by going to museums and seeing exhibitions. One artist wrote that the research done in the target city proved useful later on while completing other projects.⁶

Many respondents stated that relative to networking and interaction the projects were effective: there cannot be too much interaction. The projects enabled the presence of the artist in the target country and

tapauksessa liikaa. Hankkeet mahdollistivat läsnäolon kohdemaissa ja tapaamiset sellaisten ihmisten kanssa, joita taiteilija ei luultavasti olisi muutoin tavannut.

Joidenkin vastaajien mukaan hankkeilla taas ei ollut varsinaisesti tai lainkaan vaikutusta verkottumisen kannalta: näissä tapauksissa hankkeet olivat esimerkiksi kertaluontoisia projekteja, vaikutukset hetkellisiä ja tavatut kontaktit jo tuttuja. Eräs residenssitaiteilija kertoi verkottumismahdollisuuksia olleen paikasta riippuen vaihtelevasti, mutta saavutettujen kontaktien olleen työn kannalta erittäin tärkeitä.

Verkottuminen on vahvasti henkilösidonnaista. Eräs vastaaja kuvasi olevansa ylipäättään huono verkostoitumaan, joten vuorovaikutus myös instituuttien kuvataidehankkeiden puitteissa oli jäänyt vähäiseksi. Toisen taiteilijan mukaan jo verkottuneelle taiteilijalle instituuteista oli hyötyä lähinnä vuorovaikutussuhteiden syventämisessä. Verkottumisessa nousivat kuitenkin esiin myös instituuttien erot: tiettyjen instituuttien kontaktitarjonta nähtiin muita suurempana.

” Ehkä nämä keikat ovat poikineet uusia keikkoja, pieniä ja suuria.”

Enemmistölle vastaajista hankkeilla ei ollut merkitystä taloudellisesti tai työmahdollisuuksien kannalta. Joillekin hankkeilla oli kuitenkin myös taloudellisia vaikutuksia, joista mainittiin instituutin

rahallinen tuki, teoskorvaukset, esityskaluston lainaus sekä mahdollisuudet tuotannollisesti ja tilallisesti haastavien mediainstallaatioiden tuottamiseen. Eräs vastaaja oli saanut järjestettyä näyttelyn residenssin sijaintikaupunkiin ja myytyä residenssissä syntyneitä teoksia sekä kotimaisiin että ulkomaisiin kokoelmiin. Toinen taiteilija oli paitsi osallistunut näyttelyihin, myös saanut galleriakiinnityksen erään residenssin sijaintikaupungissa.

Muutamalle vastaajalle hankkeet aiheuttivat taloudellisia kuluja ilman uusia työmahdollisuuksia: eräs vastaaja kuvasi kuvataidehankkeita kulttuuriryöksi myös taiteilijan kan-

” Uskon että residensseillä on hyvin positiivinen vaikutus uralleni.”

nalta. Taloudelliset vaikutukset myös näkyvät viiveellä. Erään vastauksen mukaan kaikki taiteellinen toiminta johtaa pitkällä tähtäimellä jossakin vaiheessa myös taloudelliseen tulokseen. Toiselle taiteilijalle vaikutus oli ”työmahdollisuuksien kannalta suuri, talous tulee viiveellä”.

Instituuttien kuvataidehankkeet vaikuttivat usean taiteilijan uraan

Finnish Institute in France: Kari Soinio's exhibition *Le fils de mère nature* in the Finnish Institute in France as a part of the event *Mois de la photo 2010*.
Image: Kari Soinio.

Suomen Ranskan instituutti. Kari Soinion näyttely
Le fils de mère nature Suomen Ranskan instituutissa,
osana *Mois de la photo 2010* -tapahtumaa.
Kuva: Kari Soinio.

myös yleisellä tasolla. Hankkeiden mainittiin tarjonnan muun muassa arvokasta kansainvälistä kokemusta, kommunikaatiota erilaisissa kulttuureissa, tärkeitä työskentelyjaksoja sekä kokemusta näyttelyn järjestämisestä. Erään taiteilijan mukaan vaikuttaa siltä, että residenssien mahdollistama verkostoituminen on edistämässä taiteilijan uraa residenssin sijaintimaassa.

Hankkeiden myötä solmittujen kontaktien mainittiin auttaneen uraa tehokkaasti eteenpäin, ja toiminnan ulkomailla näyttäytyvän ansioluettelossa aktiivisuuden osoituksena. Muutama taiteilija kuvaili vaikutuksia yleisesti tärkeiksi, merkittäviksi ja positiivisiksi – eräs jopa erittäin suuriksi. Yksi vastaajista korosti vaikutuksia olevan kaikin puolin: niin taiteellisesti kuin uusien kontaktien muodossa. Muutama taiteilija taas ei huomannut erityistä merkitystä uralleen yleisesti. Eräs vastaaja kuvasi hankkeiden yleisiä vaikutuksia varsin vähäpätöisiksi.

” On tärkeää olla mahdollisuuksia ja ympyröitä Suomen ulkopuolella.”

Muina kuvataidehankkeiden vaikutuksina usea taiteilija mainitsi hankkeiden tuoman uuden yleisön. Lisäksi kyselyvastauksissa nostettiin esiin myös yleisesti kansainvälistyminen, mahdollisuus seurata toi-

mintatapoja eri maissa ja kaupungeissa, innostava ja stimulaatiivinen vaikutus sekä yhteistyöhankkeissa syntyneet suomalaiset verkostot. Eräs sarjakuvataiteilija katsoi yhteistyön instituuttien kanssa avartaneen käsitystä sarjakuvasta taidemuotona instituuteissa ja yleisemmin. Osa hankkeista onnistui synnyttämään taiteilijoiden ja instituuttien välille pitkän ja toimivan yhteistyön.

meetings with people that the artist would not have met otherwise.

Some respondents thought that the projects were not very much or not at all important relative to networking: in these cases the projects were, for example, not recurrent, had only fleeting effects and the contacts met were already familiar. One artist-in-residence thought that the amount of contacts varied depending on the location, but nevertheless, the contacts gained were always important relative to artistic work.

Networking depends very much on the person. One respondent described that s/he is generally not very good at networking and thus interaction in the institutes' art projects remained limited. Another respondent stated that for an artist, who already has good networks, the institutes can only offer the deepening of the interactive relationships. Networking also brought out the differences between the institutes: certain institutes were seen to have better contacts and networking opportunities than others.

For the majority of the respondents, the projects were not significant financially or in terms of employment opportunities. However, for some

“ Maybe these gigs
have bred new gigs,
small and large.”

artists, the projects had some financial effects in terms of the funding received from the institute, work compensations or royalties, borrowing the presentation equipment and the possibility to create spatially and productionally challenging media installations. One respondent had managed to organise an exhibition in the city of the artist-in-residence programme and sold some of the works created during the residency to collections in Finland and abroad. Another artist had not only participated in exhibitions but also signed a contract with a gallery in the city of the residency.

For a few respondents, the projects caused financial expenses and did not produce new employment opportunities: one respondent described the projects as cultural work offered by the artist. The financial effects also usually become concrete with a delay. According to one response, all artistic activity will eventually lead to a financial profit. Another artist stated that for him/her the outcome was great in terms of employment opportunities but the profits will come with a delay.

The institutes' visual arts projects affected the careers of many artists also on a general level. The projects offered, amongst other things, invaluable international experience, communication with different cultures, important working periods and experience in organising an exhibition.

One artist wrote that it seems that the networking made possible by the residency period will further his/her career in the country of the residency programme.

“I believe that the artist-in-residence periods have a very positive effect on my career.”

The new contacts made during the projects have helped to further careers and in a CV, working abroad is proof of being active. A few artists described the effects as generally important, significant and positive – one artist even called them extremely important. One artist emphasised that there were effects in every respect: artistically and in the form of new contacts. A few artists did not notice any positive effects on their career in general. One respondent described the effects of the projects as insignificant.

As other effects of the visual arts projects many artists mentioned the new audiences the projects brought. Furthermore, the respondents brought up internationalisation, opportunity to observe different working

“It is important to have opportunities and circles outside of Finland.”

methods in different countries, the inspiring and stimulating effect and the Finnish networks made during the collaborative projects. One comics artist thought that the collaboration with institutes had broadened

his/her view on comics as an art form in the institutes and in general. A part of the projects managed to create long-term, successful collaborations between the artists and the institutes.

The background of the entire page is a white surface with several horizontal, wavy green bands of varying thicknesses, creating a rhythmic, organic pattern.

4

**KUVATAIDETYÖN
TULOKSET**

**RESULTS OF THE
VISUAL ARTS WORK**

4.1

VAIKUTTAVUUS JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vaikuttavuuden arviointiin liittyviä haasteita käsiteltiin edellä selvityksen taustaa ja tavoitteita käsittelevässä luvussa.¹ Kuten instituuttien vaikuttavuutta yleensä, myös kuvataidetyön vaikuttavuutta voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta. Kyselyssä instituutit erittelivät itse kuvataidetyönsä vaikutuksia a) instituuteille itselleen, b) hankkeisiin osallistuneille taiteilijoille sekä c) suomalaisen kuvataiteen kentälle yleisesti.

”Instituutin työ tekee instituuttien tarjoamia mahdollisuuksia tunnetuksi kuvataidemaailmassa sekä Suomessa että kohdemaissa.”

Kuvataidetyön vaikutuksia instituuteille olivat muun muassa instituutin maineen ja tunnettuuden kasvu, kontaktien ja verkostojen lisääntyminen Suomessa ja kohdemaassa, monipuolisen yleisöpohjan vakiintuminen sekä kiinnostuksen lisääntyminen suomalaista taidetta kohtaan kohdemaassa. Kuvataide-

työn myötä myös instituuttien oma kuvataideosaaminen kasvoi.

Instituuttien kuvataidetyöllä oli lisäksi vaikutuksia instituuttiverkostolle yleisesti. Kuvataidetyön kautta instituuttien välinen näyttely-yhteistyö – ja yhteistyö yleensä – vahvistuivat ja tarjonta monipuolistui. Eräs instituuteista nosti esiin positiivisen vertailun: muiden instituuttien kuvataidetyön korkean tason myötä myös instituutin omien kuvataidehankkeiden laatu nousi. Korkea taso kohotti instituuttien uskottavuutta taidekentällä yleisesti. Toisen instituutin mukaan instituuttien yhteistyö mahdollisti myös hankkeiden ongelmista tiedottamisen hyvissä ajoin muille instituuteille.

”Vaikutukset taiteilijoille riippuvat pitkälti siitä, kuinka aktiivisia taiteilijat itse ovat.”

Instituuttien näkemyksen mukaan kuvataidehankkeet laajensivat etenkin taiteilijoiden verkottumismahdollisuuksia ja kontaktiverkos-

4.1

EFFECTIVENESS AND ATTAINMENT OF OBJECTIVES

The previous chapter about the background and objectives of the survey dealt with the challenges related to the evaluation of effectiveness.¹ As is the case with the effectiveness of the institutes, also the effectiveness of visual arts work can be examined from very different perspectives. In the questionnaire, the institutes listed the effects of their visual arts work 1) on the institutes themselves, 2) on the artists who participated in the projects and 3) on the field of Finnish visual arts in general.

“The work done by the institute raises awareness of the opportunities offered by the institutes amongst the visual arts scene of Finland and in the target country.”

Effects of the visual arts work for the institutes were, for instance, the increase of public recognition and reputation, the increase of contacts and networks in Finland and in the host country, the establishment of a diverse audience base and the increase of interest towards Finnish art in the host country. Additionally, the institutes' own

visual arts expertise increased along with the visual arts work.

The institutes' visual arts work had an impact on the institute network in general: the exhibition collaboration – and collaboration in general – between the institutes strengthened, and the supply diversified. One institute brought up positive comparison: after seeing the high level of the visual arts work of the other institutes, the quality of the institute's own projects increased. High-quality work increased the institutes' credibility in the arts field in general. According to another institute, collaboration between the institutes enabled communicating about the problems in the project to the other institutes in good time.

“Effects upon the artists depend on how active they are themselves.”

toja. Instituuttien kuvataidetyö mahdollisti taiteilijoiden tutustumisen kohdemaiden kulttuurikenttiin ja vastaavasti kohdemaiden toimijoiden tutustumisen toimijoihin Suomessa. Hankkeiden myötä taiteilijat löysivät uusia yleisöjä ja yhteistyökumppaneita, saivat kansainvälistä näkyvyyttä, myyntiä ja uusia vaikutteita, verkottuivat uudella alueella, oleskelivat ja työskentelivät kohdemaassa sekä tutustuivat paikallisiin gallerioihin, kuraattoreihin ja taiteilijoihin. Useissa tapauksissa hankkeet poikivat taiteilijoille uusia näyttelykutsuja kohdemaahan.

Suurin osa vastanneista instituuteista nimesi kuvataidetyön vaikutuksena suomalaiselle kuvataidekentälle tunnettuuden kasvun. Instituuttien työ lisäsi osaltaan suhteellisen tuntemattoman suomalaisen kuvataiteen kentän näkyvyyttä instituuttien asemamaissa, sekä mahdollisti suomalaisen kentän verkottumista ja kansainvälistymistä yleensä. Instituutit tekivät suoma-

laista kulttuuria tunnetuksi, loivat keskustelua sekä avasivat kohdemaan taidealan ihmisten silmiä suomalaiselle taiteelle.

Kaikkiaan instituuttien kuvataidetyöllä oli instituuttien arvioiden mukaan moninaisia vaikutuksia taiteilijoille, taidekentälle ja instituuteille itselleen. Kaikki vaikutukset eivät kuitenkaan ole varsinaista vaikuttavuutta: instituuttien vaikuttavuusselvityksen mukaan vaikuttavuus on

”Instituutin työskentely kuvataiteen kentällä on monipuolista ja erittäin aktiivista. Se on saavuttanut suurimman osan sille asetetuista tavoitteista.”

”Instituutti on omalla työllään mahdollistanut kuvataiteen ja kuvataiteilijoiden kansainvälistymistä sekä tehnyt suomalaista kuvataidetta tunnetuksi kohdemaassa.”

tiivistettynä instituutin toiminnalleen asettamien tavoitteiden saavuttamista mielellään kustannustehokkaasti.² Useimpien instituuttien tavoitteena oli verkostoituminen, näkyvyyden lisääminen sekä taiteilijoiden kansainvälistymisen tukeminen.³ Onnistumistaan tavoitteiden saavuttamisessa instituutit arvioivat pääosin myönteisesti.

Vastanneiden instituuttien mukaan tarkasteluajana suomalaisen kuvataiteen esittäminen kohdealueilla lisääntyi, tunnettuus nousi, medianäkyvyys ja suuren yleisön kiinnostus kasvoivat sekä kävijätavoitteita toteutui. Instituutit toteuttivat

According to the institutes' views, the visual arts projects increased the artists' networking opportunities and the extent of their contact networks. The visual arts work gave the artists the possibility to familiarise themselves with the cultural field of the target country, and it also provided an opportunity for the actors of the target country to meet actors from Finland. During the projects, the artists found new audiences and cooperation partners, gained international visibility, acquired sales and new influences and gained networks in the new area. They lived and worked in the target country and became acquainted with local galleries, curators and artists. In many cases, the projects generated new exhibition requests in the target country.

“With its work, the institute has enabled the internationalisation of visual arts and artists and raised the awareness of Finnish art in the target country.”

The majority of the institutes that responded to the questionnaire named as an effect of the visual arts work the increase of public recognition of the Finnish visual arts. The institutes' work increased the visibility of the relatively unknown field of Finnish visual arts in the host countries. Furthermore, it enabled the networking and internationalisation

of the field. The institutes increased awareness of the Finnish visual arts, created dialogue and opened the eyes of the visual arts professionals of the host country to Finnish art.

All in all, according to the institutes' estimates, the visual arts work had various effects on the artists, the visual arts scene and for the institutes themselves. However, effects are not the same as effectiveness: according to the effectiveness survey of the institutes, effectiveness means reaching the goals the institute has set for itself in a cost-effective way.² Many institutes' goals included networking, the increase of visibility and supporting the internationalisation of artists.³ In general, the institutes evaluated their success in attaining these objectives in a very positive way.

“The institute's work in the visual arts is diverse and very active. It has reached the majority of the targets set for it.”

According to the institutes, over the period considered, the presentation of Finnish art in the target countries increased, the public recognition increased, the media coverage and interest of the audience increased and

tavoitteidensa mukaisesti muun muassa mittavia residenssi- ja näyttelyhankkeita ja asiantuntijavierailuja sekä loivat uusia kontakteja kohdemaissa ja Suomessa. Yhteistyö arvostettujen paikallisten toimijoiden kanssa johti yhteistuotantoihin sekä muun muassa tiedotukseen liittyvään yhteistyöhön. Kuvataidehankkeiden myötä instituutit verkottuivat paikallisiin taidealan vaikuttajiin ja suomalaiset taiteilijat vastaavasti kohdemaiden taidekenttiin.

Instituuttien kuvataidetyö 2000-luvun alussa mahdollisti erään instituutin mukaan kokonaan uuden suomalaisen taiteilijapolven esittelyn kohdemaassa. Onnistuneiden tapahtumien myötä taiteilijoita kutsuttiin uudestaan instituuttien kohdemiin. Useat hankkeet synnyttivät myös jatkohankkeita ja niiden myötä lisäsivät taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia: esimerkiksi näyttelyt poikivat uusia näyttelyjä sekä hankkeisiin osallistuneille että muille suomalaistaiteilijoille.

4.2

KOKEMUKSET KUVATAIDETYÖSTÄ: ONNISTUMISIA JA ONGELMIA

Instituutit nimesivät kyselyssä konkreettisia esimerkkejä keinoista, jotka edistivät tehokkaasti tavoitteiden toteutumista tietyn kuvataidehankkeen tai hanketyypin kohdalla. Tavoitteiden toteutumisen kannalta olennaista oli hyvien yhteistyökumppanien valinta.

”Yksi hyvä näyttelypartneruus johtaa seuraavaan.”

Eräässä näyttelyhankkeessa yhteistyö korkeatasoisten kumppaneiden kanssa johti osaltaan suureen kävijämäärään. Toinen instituutti teki paikallisten kaupallisten galleristien kanssa kiinteää yhteistyötä, jonka myötä galleristit edustivat suomalaisia taiteilijoita muun muassa suurilla taidemessuilla. Yhteistyö lisäsi huomattavasti suomalaisten taiteilijoiden kansainvälistä näkyvyyttä. Erään oman näyttelytilan omaavan instituutin mukaan näyttelyt saa-

the target number of visitors was reached. The institutes realised, according to their objectives, large-scale artist-in-residence and exhibition projects, as well as expert visits, and created new contacts in the target country and in Finland. Collaboration with distinguished local operators led to joint productions and cooperation in communications, amongst other things. Within the visual arts projects, the institutes created contacts to significant local operators of the field, and Finnish artists created contacts to the arts field of the target country.

The visual arts work of the institutes in the beginning of the 2000s enabled, according to one institute, the introduction of a whole new generation of Finnish artists in the target country. After successful events, the artists were invited back to the target country. Many projects also generated follow-up projects and increased the employment opportunities of the artists: for example, the exhibitions gave rise to new exhibitions for the participants of the projects and for other Finnish artists.

4.2

EXPERIENCES OF THE VISUAL ARTS WORK: SUCCESSES AND PROBLEMS

In the questionnaire, the institutes named concrete examples of methods that helped them attain their objectives in a specific visual arts project or project type. In order to attain the set goals, it was essential to select good cooperation partners.

In one visual arts project, collaboration with high-grade partners led to an increased number of visitors.

Another institute collaborated with

local commercial galleries which led to the galleries representing Finnish artists at important art fairs. This collaboration significantly increased the international visibility of Finnish artists. According to one institute that owns its own exhibition space, the exhibitions attained their goals if

“One good exhibition partnership will lead to the next one.”

vuttivat tavoitteet, kun hankkeessa oli mukana paikallisen taidekentän toimija. Paikallinen kontakti korostui, mikäli taiteilija tai näyttelyn sisältö eivät olleet ennestään kohdemaassa tuttuja: eräs vastaaja näki paikallisen yhteistyökumppanin suositelijana, joka legitimoiti sisällön paikallisen taideyleisön silmissä.

Hyvinä yhteistyökokemuksina mainittiin myös instituuttien välinen yhteistyö sekä instituuttien ulkoasiainministeriön kanssa mahdollistamat kohdemaan toimijoiden vierailut Suomeen. Erään instituutin mukaan instituutissa tullaan jatkossa panostamaan juuri asiantuntijavierailujen lisäämiseen.

Hyvien yhteistyökumppanien lisäksi onnistuneita kuvataidehankkeita yhdisti sisällön korkea laatu. Sisältöön liittyvä tarina tai konteksti lisäsi myös median ja yleisön kiinnostusta. Markkinoinnissa instituuteilla oli hyviä kokemuksia sähköisen median monipuolisesta käytöstä, jonka kautta yleisöön löysivät uudet kohderyhmät. Eräs instituutti oli muun muassa tehnyt yhteistyötä paikallisten bloggaajien kanssa ja saanut siten uudenlaista näkyvyyttä kuvataidehankkeille. Residenssihankkeissa instituuteilla oli positiivisia kokemuksia residenssivaihdosta sekä Kordelinin säätiön projektista kuvataideresidenssin rahoittamiseksi. Projektin yhteistyökumppanin kautta taiteilijat saavat paitsi hyvät työskentelytilat, myös ohjelman tarjoamia kuraattori- ja kriitikkokontakteja sekä kollegiaalisia taiteilijakontakteja.

Onnistumiset kuvataidetyössä tuottivat myös jatkumahdollisuuksia. Jatkohankkeista instituutit nostivat esiin esimerkiksi näyttelyjä ja luentotapahtumia, joihin kutsuttiin hankkeisiin osallistuneita taiteilijoita.

Jatkohankkeita syntyi muun muassa paikallisten gallerioiden ryhtyessä panostamaan suomalaiseen kuvataiteeseen. Erään instituutin järjestämä kuraattorimatka johti Suomessa vierailleen kuraattorin instituution ja suomalaisen instituution yhteiseen näyttelyhankkeeseen. Toinen instituutti solmi kuvataidehankkeen myötä suhteen suomalaiseen taiteilijaseuraan, joka toteutti kumppanin kanssa uuden näyttelykokonaisuuden instituutin kohdemaassa. Myös osa residenssihankkeista johti tarkasteluaiкана näyttelykutsuun. Joukko erään instituutin hankkeeseen osallistuneita taiteilijoita perusti hankkeen seurauksena oman gallerian instituutin sijaintikaupunkiin.

Kaikkien hankkeiden kohdalla instituuttien tavoitteet eivät toteutu-

” Vastoinkäymisistä ei pidä lannistua ja tehtyä pitää pystyä arvioimaan itsekriittisesti.”

a local visual arts operator was involved in the project. The local contacts were especially important if the artist or the content of the exhibition were not already familiar in the target country. One respondent saw the local cooperation partner as a reference who will legitimate the content in the eyes of the local audience.

Cooperation between institutes was mentioned as a good experience. Another successful experience was the visits to Finland that were arranged for the operators of the target country by the Ministry for Foreign Affairs of Finland together with the institute. One institute wrote that, in the future, the institute will invest into increasing expert visits.

In addition to good cooperation partners, one feature found in successful visual arts projects was the high quality of the content. A story or context that related to the content increased the interest of the media and the audience. In marketing, the institutes found the diverse use of social media useful, and especially how it was possible to reach new target groups through it. One institute had collaborated with local bloggers, and in this way it had gained new kind of visibility for its projects. In artist residency projects, the institutes had good experiences of artist exchange and of an initiative by the Alfred Kordelin Foundation to fund an artist-in-residence project. Through the project partner, the artists received good studios and also contacts to curators, critics and other artists.

“You must not give up because of setbacks and you must be able to evaluate the completed projects with self-criticism.”

Successes in the visual arts work produced follow-up opportunities. As an example, the institutes mentioned that artists who had participated in previous projects were invited back to do an exhibition or a lecture in a follow-up project. Follow-up projects were originated, for example,

when local galleries started investing in Finnish visual art. A curator trip organised by an institute led to a joint exhibition project by the curator's organisation and the Finnish organisation. Another institute formed a relationship with a Finnish artists' association through a visual arts project, and the artists' association produced a new exhibition in the target country with a partner. Furthermore, some of the artist-in-residence projects led to the artist being invited to participate in an exhibition. A group of artists that participated in an institute's project started their own gallery in the target city as a result of this project.

The institutes' goals were not achieved in every project. Many insti-

Suomen Benelux-instituutti: Saara Ekströmin teos *Incertitudes de la vision - Visuele Verwarring* -näyttelyssä Brysselissä vuonna 2008.
Kuva: Suomen Benelux-instituutti.

Finnish Cultural Institute for the Benelux: Saara Ekström's
work in the exhibition *Incertitudes de la vision - Visuele
Verwarring* in Brussels in the year 2008.
Image: Finnish Cultural Institute for the Benelux.

tutes mentioned that the problem was lack of public recognition: it was difficult to gain visibility for the work of little known Finnish curators and artists in the target country. The objectives were difficult to attain in projects that only included Finnish actors. According to one institute, exhibitions shown in a space that does not have its own audience, require enormous investments in marketing. Projects by unknown operators were likely to remain marginal or reach only the audience that was already interested in Finland.

Marketing and curating were very important in increasing visibility. Especially in the case of institutes that operate in a metropolis, the marketing and communications for a single event were challenging, and the competition was tough. Because of this, the attainment of the target number of visitors was difficult. In one institute, the target number of visitors was not reached even though there was interest in the target country towards Finnish contemporary photography presented in the project. The problem was the curating: the most well-known part of the artist's work was not represented in the exhibition, whereas the artist's new work, that is totally different was at the centre of the exhibition.

The importance of cooperation partners was highlighted in projects that did not reach their set objectives. In one case, the partner turned out not to be a high-grade and professional operator. In another project, the curating of an exhibition started in the target country because a local museum had requested for it, but later on, the presentation in the museum was cancelled. When the project was lacking the museum as a starting point it was difficult to market it to other local museums.

The basis of the project was essential in terms of the success of the project: the objectives were often not reached in an ad hoc type of project that did not have a solid foundation set with a partner, or where the level of collaboration remained superficial. One institute stated that their local partners had often been confirmed too late. General challenges included the scarcity of human resources and the demands of other overlapping projects. Moreover, the goals were often not reached in individual visits or exhibitions that did not have a bigger concept, or that did not include set objectives. A challenge in the artist-in-residence projects was their self-directed character: according to the feedback received by one institute, the artists hoped for more support during their stay.

neet. Usea instituutti mainitsi ongelmana tunnettuuden: kohdemaassa tuntemattomien suomalaiskuraattoreiden ja -taiteilijoiden työn tuloksia oli haasteellista saada esille, ja tavoitteet jäivät helposti saavuttamatta vain suomalaisin voimin toteutetuissa hankkeissa. Erään instituutin mukaan etenkin näyttelyt tiloissa, joilla ei ole omaa vakituista yleisöä, vaativat valtavat vientiponnistelut. Tuntemattomien tekijöiden hankkeilla oli riski jäädä varsin marginaalisiksi tai tavoittaa kohdemaassa lähinnä vain jo valmiiksi Suomesta kiinnostunutta yleisöä.

Tunnettuuden lisäämisessä korostuivat markkinointi ja kuratointi. Etenkin suurkaupungeissa toimivien instituuttien kohdalla yksittäisten tapahtumien viestintä ja markkinointi olivat haasteellisia ja kilpailutilanne erittäin kova. Tästä johtuen muun muassa kävijätavoitteiden saavuttaminen koettiin vaikeaksi. Eräässä instituutissa näyttelyhankkeen kävijätavoitteet eivät täyttyneet, vaikka kohdemaasta löytyi kiinnostusta hankkeessa esiteltäviä suomalaista nykyvalokuvaa kohtaan. Ongelmana oli markkinoinnin lisäksi kuratointi: taiteilijan tuotannon tunnetuin osa oli huonosti edustettuna, kun taas taiteilijan uudet, täysin aiemmista poikkeavat teokset olivat näyttelyn keskiössä.

Yhteistyökumppanien merkitys korostui myös hankkeissa, jotka eivät toteuttaneet asetettuja tavoitteita. Eräässä tapauksessa kumppani ei osoittautunut laadukkaaksi ja ammattimaiseksi toimijaksi. Toisessa hankkeessa taas näyttelyn kuratointi käynnistyi kohdemaassa paikallisen museon toiveesta, mutta museoesitys peruuntui: museolähtökohdan puuttuessa näyttelyä oli vaikea markkinoida muille paikallisille museoille.

Olennaista onnistumisen kannalta oli hankkeen perusta: tavoitteet jäivät helposti saavuttamatta ad hoc -tyyppisissä hankkeissa, joita ei pohjustettu tarpeeksi laajasti kumppanin kanssa tai joissa yhteistyön taso jäi pinnalliseksi. Erään instituutin kohdalla paikalliset yhteistyökumppanit olivat usein vahvistuneet liian myöhään. Yleisinä haasteina mainittiin lisäksi henkilöresurssien niukkuus sekä muiden, päällekkäisten hankkeiden vaatimukset. Lisäksi tavoitteet jäivät monesti toteutumatta yksittäisiltä vierailuilta tai näyttelyiltä, joilla ei ollut laajempaa konseptia tai joihin ei liittynyt harkittua tavoitetta. Residenssihankkeiden haasteena mainittiin niiden omatoimiluonne: erään instituutin saaman palautteen mukaan monet taiteilijat kaipasivat oleskeluunsa tarjottua enemmän tukea.

4.3

ORIENTATION OF ACTIVITIES

A

INSTITUTES' VIEWS

As mentioned in the context of exhibition activities, many institutes gave up their own exhibition spaces during the review period and started using spaces owned by their cooperation partners.⁴ Instead of working as a cultural centre, the institutes have oriented towards working as a mediator. Many institutes emphasised the importance of collaboration in orienting their activities: in addition to exhibition opportunities, it is important to create interaction between Finland and the target country.

New directions taken by the institutes were, for example, investing in expert visits that promote networking, in artist exchanges and in artist-in-residence cooperation.

Visits by operators of the target country to Finland brought new perspectives to Finnish art and artists. With new exhibition concepts and networking opportunities, the local

art scene can be more tightly connected to the visual arts work of the institutes. One institute had as their objective to introduce gallery directors and curators of the target country to Finnish art through seminars and visits. Another institute is currently developing a visitor programme with Frame Visual Art Finland and organising visual arts lectures.

The institutes re-oriented their activities also by starting new residency programmes, writing letters of intent about future projects with organisations from the target country and by extending their exhibition operations to a neighbouring country in cooperation with the Finnish Embassy.

One institute is planning a completely new concept that includes a

“Many forms of activity are very much time- and context-specific. The institutes must be flexible and ready to change – also in their visual arts work.”

4.3

TOIMINNAN SUUNTAAMINEN

A

INSTITUUTTIIEN NÄKEMYKSIÄ

Kuten näyttelytoiminnan yhteydessä mainittiin, moni instituutti luopui tarkasteluaikana omista näyttelytiloistaan ja siirtyi toteuttamaan hankkeita paikallisten yhteistyökumppanien tiloissa.⁴ Kulttuurikeskusten sijaan instituutit toimivat yhä useammin välittäjinä. Moni instituutti painotti yhteistyön merkitystä toiminnan suuntaamisessa: näyttelymahdollisuuksien ohella olennaista on vuorovaikutuksen syntyminen Suomen ja kohdemaan välille.

” Monet toimintatavat ovat erittäin aika- ja kontekstisidonnaisia, instituuttien täytyy olla joustavia ja valmiita muuttamaan – myös kuvataidetyössään.”

Kuvataidetyön uusina suuntina instituutit nostivat esiin etenkin verkottumista edistävät asian tuntijavierailut, taiteilijavaihdot ja residenssiyhteistyön.

Kohdemaan toimijoiden vierailut Suomeen tuovat uusia näkökulmia suomalaiseen taiteeseen ja taiteilijoihin. Uusien näyttelykonseptien ja verkottumismahdollisuuksien

myötä paikallista taidemaailmaa voidaan kytkeä vahvemmin mukaan instituuttien kuvataidetyöhön. Erään instituutin tavoitteena oli galleristien lisäksi kohdemaan kuraattorien tutustuttaminen suomalaiseen kuvataiteeseen seminaarien ja vierailujen kautta. Toinen instituutti taas kehittää yhteistyössä Framen kanssa vierailijaohjelmaa ja järjestää luentotilaisuuksia kuvataiteesta.

Instituutit suuntasivat toimintaansa myös käynnistämällä residenssiohjelmia, tekemällä aiesopimuksia tulevista hankkeista kohdemaan instituutioiden kanssa sekä laajentamalla näyttelytoimintaa kohdemaan naapurimaahan yhteistyössä Suomen suurlähetystön kanssa.

café-bistro and a curated art collection that is for sale. The objective of the institute is to connect their event and exhibition programme with external operators of the creative field. Another institute mentioned that their new direction is interdisciplinary projects, that combine, for example, visual arts and performing arts.

“Every project is a risk, and without risks there are no results.”

In the questionnaire, the institutes were asked to evaluate their own visual arts work and its development needs. The institutes described their visual arts work as active, constant and diverse. The institutes create

contacts between local and Finnish actors also at grass roots level, enable the presentation of Finnish art in the host country and collaborate with many significant local operators of the field. However, it was concluded, that the visual arts work also needs developing.

Many respondents named resources as a development need. The institutes work at a maximum capacity compared to their funding. The respondents would direct additional resources towards visitor projects, networking, exhibition projects and being present at international art fairs. One respondent thought that more resources should be put into artist-in-residence programmes, expert exchanges and visitor projects in collaboration with Frame Visual Arts Finland. According to many institutes, the needs and resources do not match: one respondent described the funding situation as “insanely absurd”. One development target could be to invest in finding direct financial sponsorships.

Many institutes were also developing tools for the orientation of activities: for example, the measuring of effectiveness and the description of qualitative attributes were seen as areas that need improvement. One institute mentioned that individual artists wish the institute could offer spaces for exhibitions, translations, help in communications and mailing lists. This is not always possible because of the limited budget of the institute, which is why the institute is currently working on a definition of policy about the help it can offer in specific circumstances. Another institute is charting the activities and development of the visual arts field of the target country. Projects, which have had clearly defined goals for the long-term results and processes from the start, have proven to be successful and fruitful for every party involved.

The orientation of activities is also related to the collaboration between the institutes: according to one respondent, the sharing of the

Eräs instituuteista suunnitteli täysin uudenlaista, kahvila-bistron ja kuratoidun myyntimalliston sisältävää toimintakonseptia. Instituutin tavoitteena on kytkeä yhteen instituutin ohjelmatoimintaa sekä ulkopuolisia luovan alan toimijoita. Toinen instituutti taas mainitsi uutena suuntana taiteiden välisyyden, kuten kuvataiteen ja esittävän taiteen yhdistävät hankkeet.

Kyselyssä instituutteja pyrittiin arvioimaan omaa kuvataidetyötään ja sen kehittämistarpeita. Instituutit kuvasivat kuvataidetyötään muun

”Jokainen projekti on riski ja ilman riskiä ei tule tuloksia.”

muussa aktiiviseksi, tasaiseksi ja monipuoliseksi. Instituutit luovat kontakteja paikallisten ja suomalaisten toimijoiden välillä myös ruohonjuuritasolla, mahdollistavat suomalaisen taiteen esittelyä kohdemaissa sekä toimivat yhteistyössä lukuisten paikallisten taiteen alan vaikuttajien kanssa. Kuvataidetyön todettiin kuitenkin tarvitsevan myös kehittämistä.

Kehittämiskohteena usea vastaaja nimesi instituutin resurssit. Instituuttien kuvattiin toimivan rahoitukseen nähden maksimikapasiteetilla. Lisäresurssija vastaajat kohdentaisivat muun muassa vierailuihin, verkostoitumiseen, näyttelyhankkeisiin sekä läsnäoloon kansainvälisillä taidemessuilla. Eräs vastaaja katsoi, että residensseihin sekä asiantuntijavaihtoihin ja -vierailuihin yhteistyössä Framen kanssa tulisi panostaa aiempaa enemmän. Usean instituutin mukaan tarpeet ja resurssit eivät kohtaa: eräs vastaaja kuvaili rahoitustilannetta ”järjettömän absurdiksi”. Eräänä kehittämiskohteena mainittiin panostaminen suoran rahallisen sponsoroinnin hankintaan.

Useassa instituutissa oli kehitteillä myös työkaluja toiminnan suuntaamiseksi: muun muassa vaikuttavuuden mittaamisessa ja laadullisten määreiden kuvauksissa nähtiin parantamisen varaa. Eräs instituutti mainitsi yksittäisten taiteilijoiden toivovan instituutilta muun muassa näyttelypaikkoja, käännöksiä, tiedotusapua ja postituslistoja, joita instituutin resurssit eivät välttämättä mahdollista. Instituutissa onkin tekeillä selkeä linjaus avusta, jota instituutti voi missäkin olosuhteissa tarjota. Toinen instituutti taas loi katsausta ja toimintakartoitusta kohdemaan kuvataidekentästä ja sen kehityksestä. Hankkeiden, joissa on alusta alkaen kiinnitetty huomiota pitkän aikavälin tuloksiin ja prosesseihin, todettiin vastauksissa osoittautuneen hedelmällisimmiksi kaikkien osapuolten kannalta.

Toiminnan suuntaamiseen liittyy myös instituuttien yhteistyö: erään vastaajan mukaan instituuttien välisten hyvien käytäntöjen jakaminen

good practices and working on joint projects also in the visual arts are useful and helpful practices in the planning and organisation of activities.

Many responses mentioned the influence of the director and the other staff members of the institute in the visual arts work. In the beginning of the 2000s, one institute had many directors that specialised in the visual arts. During their terms, the visual arts had a significant role in the institute's operations. Another institute mentioned, that the different levels of expertise and different preferences of their staff had affected their visual arts work in the past. The continuity of the visual arts work was said to be dependant on the emphases and resolutions made by the director, which can set challenges to the perseverance of the visual arts work.

Other development needs were said to be rousing the curiosity of the media, extending and sustaining the contact networks of the institute and developing the visual arts work side by side with other fields. The responses also mention investing in interdisciplinary events: many artists shift between different forms of expression. An institute that is located near many interesting visual arts cities highlighted the importance of taking advantage of the opportunities offered by the region in the visual arts work. The development of persevering and systematic post-project work in order to generate follow-up projects was considered essential.

B

ARTISTS' VIEWS

The artists who participated in the visual arts projects were asked for suggestions for the development of the institutes' visual arts work. Many artists responded that the networking opportunities should be increased: creating contacts to the art institutions of the target country through the institute, increasing collegial

activities, enabling the creation of contacts and remaining in contact with the local art scene. Through consistently built contact networks, the institutes could offer the artists contacts to the local art scene.

“The institutes' visual arts work is important. With the right framework, enough resources and staff that is trained in the visual arts, the results will be even better.”

ja yhteiset hankkeet myös kuvataiteen alalla ovat hyödyksi ja avuksi toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Useassa vastauksessa mainittiin johtajan ja muun henkilökunnan suuri vaikutus kuvataidetyössä. Eräässä instituutissa toimi 2000-luvun alussa useampi kuvataiteeseen erikoistunut johtaja, joiden kausilla visuaalinen taide oli merkittävässä roolissa instituutin toiminnassa. Toinen instituutti mainitsi instituutin aiempaan kuvataidetyöhön vaikuttaneen osaltaan henkilökunnan omien mieltymysten ja kuvataiteen alan asiantuntijuuden tason vaihtelun. Kuvataidetyön jatkuvuuden ja pitkäjänteisyyden kuvattiin olevan riippuvaista johtajan painotuksista ja linjauksista, mikä voi asettaa haasteita työn pitkäjänteisyydelle.

Muina kehittämistarpeina mainittiin median kiinnostuksen herättäminen, instituutin kontaktiverkoston kasvattaminen ja hoitaminen sekä kuvataidetyön tasapuolinen kehittäminen rinnakkain muiden alojen kanssa. Vastauksissa mainittiin myös panostaminen taiteiden välisiin tapahtumiin: useat tekijät liikkuvat eri ilmaisumuotojen välillä. Monen kiinnostavan kuvataidekaupungin alueella toimiva instituutti nosti esiin alueen mahdollisuuksien hyödyntämisen kuvataidetyössä. Olennaiseksi katsottiin myös pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen jälkityön kehittäminen jatkohankkeiden synnyttämiseksi.

B

TAITEILIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ

Instituuttien kuvataidehankkeisiin osallistuneilta taiteilijoilta kysyttiin ehdotuksia instituuttien kuvataidetyön kehittämiseksi. Usean taiteilijan vastauksissa nousi esiin verkottumismahdollisuuksien lisääminen: yhteyksien luominen instituuttien kautta kohdemaiden taideinstituutioihin, kollegiaalisen toiminnan lisääminen, suhteiden luomisen mahdollistaminen sekä pysyminen paikallisen kentän tietoisuudessa. Johdonmukaisesti rakennettujen kontaktiverkkojen kautta instituutit voivat tarjota taiteilijoille yhteyksiä paikalliseen taidemaailmaan.

Kaikkiaan instituuteilta toivottiin selvästi aktiivisempaa roolia taiteilijoiden verkottamisessa. Erään vastaajan mukaan olisi erittäin arvokasta, jos joku kutsuisi toimijoita yhteen, hahmottaisi hyvin kutsuttavat ja esittelisi ihmisiä toisilleen. Yhteistyö nähtiin olennaisena tekijänä

In all, the artists hoped for a more active role of the institute in enabling the networking of artists. According to one respondent, it would be very valuable, if many operators were gathered together and introduced to each other. Collaboration was seen as an essential factor in the production of significant projects.

The most natural way to start a visual arts project was said to be a situation, where there already is interest in a certain artist or project in the target country. In this situation, the institute can function as the producer or as a helping organisation. According to one artist, the institutes could participate more actively in projects in the target country that have Finnish artists as participants. Another artist suggested that the institutes should respond to initiatives coming from outside, especially when a local operator (preferably institutional operator) is involved in the project. The institutes' own productions were deemed important in a situation where there already is demand for certain artists or projects in the target country, but these artists and projects are not reaching outside of Finland themselves.

An essential practice in collaboration is evaluating the local professional networks and contacting the competent operators that possess good networks themselves. Another important feature was reciprocity: in addition to the Finnish operators' visits, the institutes should encourage mobility from the target country to Finland. In this case, businesses and other Finnish operators could function as cooperation partners.

In relation to forms of activity, the artists hoped for more collaboration with local institutions and actors. Finnish artists and the operators of the target country could be brought together, for example, by offering opportunities for lecturing and teaching at a local arts school, and by organising artist and curator meetings. Another respondent suggested portfolio meetings as a form of activity: actors from the local museums and galleries could be invited to a small-scale event, where works of Finnish artists would be presented.

The respondents hoped for more organised meetings with foreign artists and other operators in the field: the visual arts projects by the institutes could be more like networking events, similar to art fairs. One artist suggested local cooperation partners for the institutes, whose role would be to create local networks for the artist. Other development suggestions were the use of local curators and the realisation of multi-disciplinary projects.

In exhibition projects, the institutes were hoped to invest in finding

merkittävien hankkeiden synnyssä.

Lähtökohtaisesti luonnollisimmaksi kuvataidehankkeen käynnistymistavaksi katsottiin tilanne, jossa suomalaiselle tekijälle tai hankkeelle on jo kiinnostusta kohdemaassa. Tällöin instituutti toimii joko apuna tai kokonaan järjestävänä tahona. Instituutit voisivat erään taiteilijan mukaan olla aktiivisemmin mukana kohdemaan hankkeissa, joihin suomalaisia

” Instituutit tekevät tärkeätä kuvataidetyötä. Kun niille luodaan kunnan puitteet, annetaan tarpeeksi resursseja ja henkilökuntaa koulutetaan kuvataiteen mahtavaan kenttään, niin tuloksia saadaan yhä paremmiksi.”

taiteilijoita on kutsuttu. Toisen vastaajan mukaan instituuttien tulisi ottaa vastaan ulkopuolelta tulevia aloitteita etenkin silloin, kun aloitteessa on mukana paikallinen (ja mieluiten institutionaalinen) yhteistyökumppani. Instituutin omaa aktiivista tuotantoa painotettiin etenkin silloin, kun tekijöille ja hankkeille on selkeää kiinnostusta kohdemaassa, mutta ne eivät itse aktiivisesti kurota Suomesta ulospäin.

Yhteistyössä olennaista on paikallisen ammattiverkoston arviointi ja yhteys päteviin sekä hyvät verkostot omaaviin tekijöihin. Tärkeänä nähtiin myös vastavuoroisuus: suomalaisten toimijoiden matkojen lisäksi instituuttien tulisi edistää liikkuvuutta kohdemaasta Suomen suuntaan. Yhteistyökumppaneina voisivat tällöin toimia esimerkiksi yritykset ja muut suomalaistoimijat.

Toimintamuotojen osalta taiteilijat toivoivat lisää yhteistyötä paikallisten instituutioiden ja tekijöiden kanssa. Taiteilijoita ja kohdemaan toimijoita voisi erään vastaajan mukaan saattaa yhteen esimerkiksi tarjoamalla luento- tai opetusmahdollisuuksia paikallisissa taidekouluissa sekä järjestämällä taiteilija- ja kuraattoritapaamisia. Toinen vastaaja ehdotti toimintamuodoksi portofoliotapaamisia: paikallisten museoiden ja gallerioiden toimijoita voitaisiin kutsua pienimuotoisiin tilaisuuksiin, joissa esiteltäisiin suomalaisten taiteilijoiden töitä.

Ylipäätään vastaajat toivoivat lisää järjestettyjä tapaamisia ulkomaisien taiteilijoiden ja muiden taidealan toimijoiden kanssa: instituuttien kuvataidehankkeet voisivat olla messujen kaltainen tapa verkostoitua. Eräs taiteilija ehdotti instituuteille paikallisia yhteistyökumppaneita, joiden roolina olisi taiteilijoiden verkottaminen paikallisesti. Lisäksi kehittämistoiveina mainittiin paikallisten kuraattorien käyttäminen sekä monialaisten hankkeiden toteuttaminen.

already established, natural exhibition spaces that already have a regular audience. The exhibitions organised in the institutes' own exhibition spaces were seen as challenging, especially in terms of reaching an audience and, according to one respondent, in terms of being associated with "so-called official exhibition export of Finland". Operations outside of the institute's own exhibition space were seen to increase contacts to the real, local art world: without this, according to one respondent, the institutes run a risk of being "art spaces that are stuck with their national circles and audiences". In relation to the institutes' own exhibition spaces, the increasing of attractiveness, the quality of the spaces and their suitability for exhibitions were emphasised. Many respondents saw the possibility of the institute to offer an exhibition space in the host country valuable.

Development suggestions related to the artist-in-residence projects were the increase of residency opportunities and the lengthening of the residency period. A residency period that is only a couple of months long was deemed too short for intensive work: short periods could be combined in order to enable a longer stay.

Other development suggestions from the artists were developing communications, increasing and updating marketing and advertising as well as investing in specialised and enthusiastic staff. It is also essential to carry out the projects and productions professionally and work in a systematic, persevering and active way. According to one respondent, the visual arts work of the institutes should be planned and the activities evaluated and research done on how the target audience is best reached. The artists hoped that the institutes would focus on the field of contemporary art. The visual arts projects could function as windows to the contemporary culture of the country. Thus, the institutes should be aware of current issues, new trends and objects of interest of the field in the target country. One respondent recognised that it is difficult to give general improvement suggestions because the visual arts fields are different in themselves and in their actions in different countries. What is essential is understanding and listening to the artists when planning visual arts work.

Näyttelyhankkeissa instituuttien toivottiin panostavan etenkin jo olemassa olevien, luontevien ja kävijärikkaiden näyttelypaikkojen löytämiseen. Instituuttien omissa tiloissa järjestettyjen näyttelyjen haasteina nähtiin muun muassa yleisön tavoittaminen sekä leimautuminen erään vastaajan sanoin ”ns. viralliseksi valtion näyttelyvienniksi”. Toiminnan oman näyttelytilan ulkopuolella katsottiin lisäävän kontakteja todelliseen, paikalliseen taidemaailmaan: ilman tätä instituutit ovat toisen taiteilijan mukaan vaarassa olla ”kansallisiin piireihinsä ja yleisöihinsä jumittuvia taidetiloja”. Instituuttien omien tilojen kohdalla painotettiin kiinnostavuuden lisäämistä sekä tilojen laadukkuutta ja soveltuvuutta näyttelykäyttöön. Moni vastaaja näki ylipäättään arvokkaana instituutin mahdollisuudet näyttelytilan järjestämiseen kohdemaassa.

Residenssihankkeisiin liittyviä kehitysehdotuksia olivat residenssimahdollisuuksien lisääminen sekä työskentelyjaksojen pidentäminen. Muutaman kuukauden jakson arvioitiin usein olevan liian lyhyt taiteilijan täysipainoiseen työskentelyyn: lyhyitä jaksoja voisi esimerkiksi yhdistää pidemmän oleskelun mahdollistamiseksi.

Taiteilijoiden muita kehitysehdotuksia olivat instituuttien tiedotuksen kehittäminen, markkinoinnin ja mainonnan lisääminen ja ajanmukaistaminen sekä panostaminen asiantuntevaan ja innostuneeseen henkilökuntaan. Olennaista on myös tuotannon ja hankkeiden ammattimainen toteutus sekä järjestelmällinen, pitkäjänteinen ja aktiivinen toiminta. Erään vastaajan mukaan instituuttien kuvataidetyöstä pitäisi tehdä suunnitelma, toimintaa seurata sekä tutkia miten kohderyhmät parhaiten tavoitetaan. Instituuteilta toivottiin myös enemmän paneutumista nykytaiteen ammattikenttään. Kuvataidehankkeet voisivat toimia ikkunoina maan nykykulttuurille, joten instituuttien tulisi olla ajan hermolla ja tietää alan uusista tuulista sekä kiinnostuksen kohteista kohdemaassa. Eräs vastaaja nosti esiin haasteet yleisten kehitysehdotusten antamisessa, sillä alat ovat itsessään ja toiminnassaan erilaisia eri maissa. Oleellista olisikin tekijöiden ymmärtäminen ja kuunteleminen kuvataidetyötä suunniteltaessa.

5

—

LOPUKSI

—

AFTERWORD

HYVÄKSI HAVAITTUA JA KEHITETTÄVÄÄ

Käsillä olevassa selvityksessä on kartoitettu instituuttien vuosina 2000–2012 tekemää kuvataidetyötä ja tämän työn tuloksellisuutta sekä vaikuttavuutta.

Lähes kaikkien kyselyyn vasta-
neiden kulttuuri-instituuttien tavoit-
teisiin kuuluivat verkostoituminen
ja näkyvyyden lisääminen. Lisäksi
instituutit mainitsivat lukuisia taitei-

lijoiden kansainvälistymisen tukemiseen liittyviä päämääriä. Instituuttien kuvataidetyö oli paitsi tavoitteellista myös tuloksellista: instituutit toteut-
tivat hankkeita laajasti visuaalisen taiteen kentällä. Kuvataidehankkeissa
esiteltiin laajasti eri aloja. Huomattavaa oli kuitenkin valokuvataiteen
suhteellisen suuri osuus.

Hanketiedot toimittaneet instituutit toteuttivat vuosina 2000–2012
yli 700 kuvataidehanketta yli 400 yhteistyökumppanin kanssa. Instituut-
tien kuvataidetyö oli näyttelypainotteista, mutta toiminta kattoi myös
vierailuja, residenssihankkeita sekä lukuisia muita toimintamuotoja.
Usean instituutin toimintatavoissa tapahtui tarkasteluaikana painopisteen
muutos: moni luopui omista näyttelytiloistaan ja keskittyi välittäjän sekä
fasilitaattorin rooleihin. Valtaosa instituuttien tarkasteluajan yhteistyö-
kumppaneista oli taiteen edistäjiä, esittäjiä ja näyttäjiä. Instituuttien
kuvataidehankkeisiin osallistui tarkasteluaikana yli 850 taiteilijaa, jotka
edustivat monipuolisesti visuaalisen taiteen aloja. Noin neljäsosa tai-
teilijoista otti tarkasteluaikana osaa useamman kuin yhden instituutin
kuvataidehankkeisiin.

Selvityksessä ilmeni, että instituuttien toimet kuvataiteen edistä-
miseksi ovat moninaiset. Instituutit ovat myös erilaisia kuvataidetyön
tekijöinä: osalla on vahva painotus kuvataiteeseen ja sen myötä runsaasti
alan verkostoja sekä asiantuntemusta, joillakin kuvataidetyö taas on hyvin
suppeaa. Yleisesti instituuttien toimintakenttä on laaja, eivätkä ne voi toimia
kaikkien alojen asiantuntijoina. Olennaista onkin toiminnan suuntaaminen
sekä yhteistyö muun muassa alan asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

”Vientiin tarvitaan
pitkäjänteisyyttä, sijoi-
tuksia, ammattitaitoa
ja kärsivällisyyttä.”

BEST PRACTICES AND PRACTICES THAT NEED IMPROVEMENT

The survey at hand charts the visual arts work done by the institutes in 2000-2012 as well as the results and effects of this work.

“Perseverance, investments, expertise and patience are needed for exportation.”

The objectives of almost all of the institutes that responded to the questionnaire included networking and increasing visibility. In addition to this, the institutes mentioned various goals relating to supporting the

internationalisation of artists. The visual arts work of the institutes was both target-oriented and fruitful: the institutes carried out projects broadly in the field of visual arts. The projects exhibited widely the different genres of visual arts. However, one genre stood out from the rest because of its relatively large share: photography.

The institutes that delivered their project information carried out more than 700 visual arts projects during the years 2000-2012 with more than 400 cooperation partners. The visual arts work of the institutes was exhibition-oriented, but the work also included visitor projects, artist-in-residence programmes and various other forms of activity. During the review period, many institutes' methods of working went through a change of focus: many institutes gave up their own exhibition spaces and concentrated on working as a mediator or facilitator. During 2000-2012, the majority of the institutes' cooperation partners were promoters, exhibitors and presenters of art. More than 850 artists participated in the visual arts projects during this period. The artists represented various fields of visual arts. About one quarter of the artists participated in more than one institutes' visual arts projects during the review period.

The survey revealed that the institutes' methods of promoting visual arts are manifold. The institutes are also very different when it comes to doing visual arts work: some institutes have a strong focus on visual arts and also the extensive networks and expertise to support it, whereas other institutes do very limited visual arts work. In general, the institutes' operational area is wide, and thus the institutes cannot be experts in

Selvityksen tavoitteena oli paitsi luoda kokonaiskuva Suomen ulkomailla toimivien instituuttien kuvataidetyöstä, myös koota yhteen hankkeiden vaikutuksia ja hyviä käytäntöjä. Taulukkoon 5 on koottu pääpiirteitä edellisissä luvuissa käsitellyistä instituuttien ja taiteilijoiden näkemyksistä.

TAULUKKO 5. INSTITUUTTIIEN JA TAITEILIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖSTÄ.

INSTITUUTTIIEN NÄKEMYKSET

Hyväksi havaittua

- paikallinen kiinnostus hankkeen lähtökohtana
- hyvin pohjustettu yhteistyö ammattimaisten paikallisten kumppaneiden kanssa
- korkeatasoinen sisältö
- verkottumista edistävät asiantuntijavierailut , taiteilijavaihdot ja residenssiyhteistyö
- sähköisen median monipuolinen hyödyntäminen

Kehitettävää

- resurssien lisääminen
- toiminnan tarkastelun työkalujen kehittäminen
- pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen jälkityö

TAITEILIJOIDEN NÄKEMYKSET

Hyväksi havaittua

- hankkeet vakiintuneiden ja ammattimaisten paikallisten toimijoiden kanssa
- yhteistyö ja vastavuoroisuus
- paikallisen yleisön tavoittaminen
- yhteistyötä lisäävät toimintamuodot: luennot, opetus, tapaamiset

Finnish Cultural Institute for the Benelux: The exhibition
Hel Looks in Antwerp in the year 2011.
Image: Linda Bergroth.

Suomen Benelux-instituutti: Hel Looks -näyttely esillä
Antwerpenissa vuonna 2011.
Kuva: Linda Bergroth.

Kehitettävää

- verkostoitumismahdollisuuksien lisääminen
- instituuttien aktiivisempi rooli verkottamisessa ja visuaalisen taiteen kentällä yleensä
- tiedotuksen lisääminen myös taiteilijoiden suuntaan

Sekä kyselyyn vastanneiden instituuttien että taiteilijoiden näkemykset kuvataidehankkeiden hyvistä piirteistä olivat varsin yhtenäisiä. Yleisesti hyvänä lähtökohtana nähtiin kuvataidetyön pohjautuminen kohdemaassa virinneeseen kiinnostukseen. Onnistuneille kuvataidehankkeille olivat ominaisia muun muassa korkeatasoinen sisältö sekä hyvin pohjustettu yhteistyö ammattimaisten paikallisten kumppanien kanssa. Sekä instituuttien että taiteilijoiden vastauksissa korostui yhteistyön merkitys. Useassa taiteilijavastauksessa katsottiin vakiintuneiden paikallisten kumppanien kanssa toteutettavien hankkeiden houkuttelevan helpommin paikalle myös paikallista yleisöä. Taiteilijat toivoivat hankkeilta etenkin uusia kontakteja, yhteistyötä ja vastavuoroisuutta.

Yhteistyö korostui myös hyviksi havaituissa toimintamuodoissa. Usea instituutti pyrki enenevässä määrin panostamaan asiantuntijavierailuihin, taiteilijavaihtoihin, residenssiyhteistyöhön ja muihin verkottumista edistäviin toimintamuotoihin. Myös taiteilijat kokivat instituuttien yhteistyötä lisäävät toimintamuodot hyviksi. Olennaista on, että hyvät keinot ovat sidoksissa sisältöön: eri hankkeilla on erilaisia tavoitteita, päämääriä ja kohderyhmiä.

Kehittämiskohteena instituuttien vastauksissa painottui etenkin resurssien lisääminen. Taiteilijat taas toivoivat lisää verkottumismahdollisuuksia ja kontakteja kuvataidehankkeiden myötä. Instituuteilta toivottiin aktiivisempaa otetta paitsi verkottumisen mahdollistajana ja yhteyksien luojana myös visuaalisen taiteen kentällä yleensä. Merkittävä rooli tässä on instituuttien henkilökunnan aktiivisuudella ja asiantuntemuksella. Taiteilijakyselyssä kehittämiskohteena mainittiin myös tiedotuksen kehittäminen yleisesti sekä taiteilijoiden suuntaan: hankekuulumisia toivottiin lisää sekä hankkeiden aikana että niiden jälkeen.

Työkalut instituuttien kuvataidetyön suuntaamiseksi ja vaikutusten arvioimiseksi ovat monitahoinen kehittämiskohde. Mittareiden määrittäminen kuvataidetyölle on haastavaa monesta syystä. Määrällisten mittareiden – kuten tuoton ja kävijämäärien – ohella kuvataidetyössä on kyse muun muassa vaikeasti mitattavista kontakteista ja kokemuk-

every field. What is essential, therefore, is to orient the operations of the institute and to collaborate with the expert organisations of the field.

The aim of the survey was to not only create an overall picture of the visual arts work of the Finnish institutes working abroad, but to also assemble information on the effects of the projects and the good practices used. Table 5 includes outlines of the institutes' and artists' views discussed in the previous chapters.

TABLE 5. THE INSTITUTES' AND ARTISTS' VIEWS ON THE INSTITUTES' VISUAL ARTS WORK

THE INSTITUTES' VIEWS

Best practices

- local interest as a starting point for the project
- solidly founded collaboration with local professional partners
- high-quality contents
- expert visits, artist exchanges and cooperation in artist-in-residence programmes that promote networking
- using social media in diverse ways

Practices that need improvement

- increasing resources
- developing tools for analysing operations
- persevering and systematic post-project work

THE ARTISTS' VIEWS

Best practices

- projects with established and professional local partners
- collaboration and reciprocity
- reaching a local audience
- forms of activity that increase collaboration: lectures, teaching, meetings

sista. Työn tavoitteet voivat toteutua pitkänkin ajan jälkeen, ja tuloksiin vaikuttaneiden tekijöiden yksilöiminen on haastavaa.

Instituuttien vaikuttavuusselvityksessä havaittiin osan instituuteista ilmaiseen tavoitteitaan niin yleisesti, että niiden saavuttamista on vaikea myöhemmin arvioida. Ilmiö näkyy osaltaan myös instituuttien kuvataidetyössä. Esimerkiksi verkostojen luominen, ylläpitäminen ja kehittäminen kuuluivat usean instituutin tavoitteisiin. Kontaktit ja suhteet eivät kuitenkaan välttämättä ole tavoitteita sinänsä, vaan usein välineitä muiden päämäärien saavuttamiseen. Kuvataidetyön päämäärät yleisellä tasolla ovat väistämättä yleisluontoisempia kuin yksittäisille hankkeille asetetut tavoitteet. Kuvataidetyön tavoitteet ja painotukset myös muuttuivat instituuteissa yleisen toiminnan suuntaamisen sekä esimerkiksi johtajanvaihdosten myötä.

Vaikuttavuuden tarkastelu liittyy olennaisesti tavoitteisiin: vaikuttavuudessa on kysymys siitä, että toiminnalle asetetut tavoitteet on saavutettu mahdollisimman kustannustehokkaasti. Vaikuttavuutta on vaikea saada selville, jos vaikutuksiin ei kiinnitetä huomiota jo toiminnan suunnittelussa. Kuvataidetoiminnan vaikutuksia seurasi vain harva instituutti; usea vastaaja kuitenkin mainitsi tavoitteiden asettamisen lisääntyneen ja täsmentyneen.

Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kuvataidetyön jatkotarkastelun kannalta olennaista olisikin:

- Kuvataidetyön tavoitteiden tarkentaminen
- Hankekohtaisten tavoitteiden asettaminen
- Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mahdollisimman yksityiskohtaiset, hankekohtaiset tavoitteet yleisten tavoitteenasettelujen rinnalla helpottavat tulosten seurantaa ja sen myötä hankkeiden vaikuttavuuden tarkastelua. Tieto hankkeiden tuloksista edistää myös jatkohankkeita. Pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen jälki-työn kautta instituuttien kuvataidehankkeet poikivat enenevässä määrin kansainvälistymisen mahdollisuuksia Suomen visuaalisen taiteen kentälle.

Practices that need improvement

- increasing opportunities for networking
- a more active role of the institutes in networking and in the field of visual arts in general
- increasing communication also towards the artists

The institutes' and the artists' views on the positive features of the visual arts projects were very consistent. A good general starting point for a project is an interest in the target country. General features of successful visual arts projects were, for example, high-quality contents and solidly founded collaboration with local professional partners. Both the institutes and the artists emphasised the importance of collaboration. Many artists thought that projects done with established local partners will reach the local audience better. The artists hoped that the projects would bring new contacts, collaboration opportunities and reciprocity.

Collaboration was also emphasised in the good practices. Many institutes aim to invest increasingly to expert visits, artist exchanges, artist-in-residence cooperation and other forms of activity that promote networking. Many artists thought that the forms of activity that increase collaboration are good. It is essential that the good practices are related to the content: different projects have different aims, objectives and target audiences.

The increasing of resources was emphasised in the institutes' responses when asked about matters that need improving. The artists hoped for more networking opportunities and contacts. The artists wished that the institutes would work more actively in enabling networking, creating contacts and also in general. The active work and expertise of the staff has an important role. The artists also mentioned as matters to improve the communications in general and towards the artists: the artists hoped for updates on the project during and after the project.

One improvement suggestion was to develop the tools for orienting the visual arts work of the institutes and for evaluating its effects. Developing indicators for visual arts work is challenging for many reasons. In addition to quantitative indicators like profit and number of visitors, the essence of visual arts work is in contacts and experiences that are difficult to measure. The goals of the work can sometimes be reached only after a long period of time and the factors that affected the results are hard to specify.

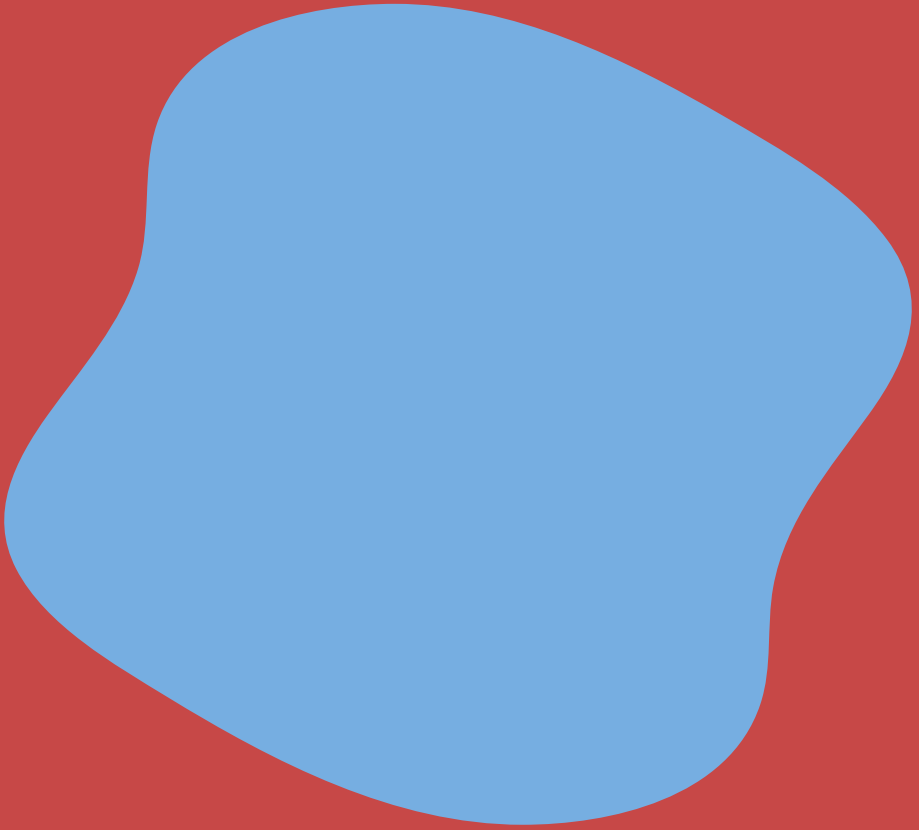
The effectiveness survey of the institutes revealed that a part of the institutes had expressed their goals in such a general way, that it was difficult to later on evaluate whether the goals had been reached. This phenomenon is also present in the visual arts work of the institutes. For example, the creating, sustaining and developing of networks were goals for many institutes. The contacts and relationships are not necessarily goals per se, but means to achieve other goals. The objectives of visual arts work are inevitably more general than the goals set for individual projects. The objectives and emphases of the visual arts work also changed with the re-focusing of the institute's work or with a change of director.

The inspection of effectiveness is closely related to the set objectives: effectiveness means that the goals set for the operations have been met as cost-effectively as possible. It is difficult to really evaluate the effectiveness if the desired effects have not been taken into account when planning the operations. Only a few institutes followed the effects of their visual arts work; however, many respondents stated that they have begun to set more goals and more detailed goals.

For future inspection of the visual arts work of the Finnish cultural and academic institutes, it is essential that the institutes:

- define their goals for the visual arts work
- set goals for each individual project
- monitor the attainment of their goals and evaluate the effectiveness.

In addition to general objectives, setting detailed goals for each project will facilitate the monitoring of results and the inspection of effectiveness. Information about the results of the projects will contribute to future projects. With a persevering and systematic post-production evaluation, the institutes' visual arts projects will generate more opportunities for the internationalisation of the Finnish visual arts field.

KIRJALLISET LÄHTEET

Harris, Hanna & Rauma, Sara (2009): *Taiteilijaresidenssit taiteen viennin moottorina. Selvitys Suomen Lontoon instituutin taiteilijaresidensseistä 2002–2008*. Suomen Lontoon instituutti 02/2009

Karo, Marko (2007): *Koordinaatteja tilassa ja ajassa. Kuvataide ja kulttuurivaihto 2008–2012*. Näyttelyvaihtokeskus FRAME.

Karttunen, Sari (2009): *”Kun lumipallo lähtee pyörimään” – Nuorten kuvataiteilijoiden kansainvälistyminen 2000-luvun alussa*. Tutkimusyksikön julkaisuja no 36. Taiteen keskustoimikunta.

Kontkanen, Riina, Saukkonen, Pasi & Mitchell, Ritva (2012): *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta. Selvitys ulkomailla sijaitsevien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien merkityksestä Suomelle*. Cuporen verkkojulkaisuja 12. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö, Helsinki.

Quemin, Alain: Kansalliset ja kansainväliset erityispiirteet Helsinki Schoolin taiteilijoiden teoksissa. Teoksessa Rajakari, Päivi (toim.) (2012): *Pohjan tähdet. Suomalaisen valokuvan ja liikkuvan kuvan kansainvälistyminen*. Suomen valokuvataiteen museon julkaisuja 30. S. 185–199.

Rajakari, Päivi (toim.) (2012): *Pohjan tähdet. Suomalaisen valokuvan ja liikkuvan kuvan kansainvälistyminen*. Suomen valokuvataiteen museon julkaisuja 30.

Rossi, Leena-Maija (2012): Pohjoisen tähtiä. Vientiponnistusten tuloksia vai vuorovaikutuksen prosesseja? Teoksessa Rajakari, Päivi (toim.) (2012): *Pohjan tähdet. Suomalaisen valokuvan ja liikkuvan kuvan kansainvälistyminen*. Suomen valokuvataiteen museon julkaisuja 30. S. 6–11.

Suomi, Renja (2005): *Kansainvälinen taiteilijaresidenssitoiminta Suomessa 1995–2005*. Taiteen keskustoimikunta ja Suomen Taiteilijaseuran ateljeesäätiö, Helsinki.

Vihinen, Elina (2012): *Taiteilijaresidenssit kuvataideviennin edistäjinä. Selvitys Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin residenssitoiminnasta*. Humanistinen ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

VASTAAJAT

INSTITUUTTIKYSELY:

Institutum Romanum Finlandiae / Simo Örmä (instituutin intendentti)

Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti / Jan Förster (johtaja)

Suomen Benelux-instituutti / Riikka Thitz (Programme Manager)

Suomen Japanin instituutti / Ulla Kinnunen (Culture and Communications Manager)

Suomen Lontoon instituutti / Raija Koli (johtaja)

Suomen Lähi-idän instituutti / Ari Kerkkänen (johtaja)

Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti / Leena-Maija Rossi (johtaja)

Suomen Pietarin instituutti / Elina Kahla (johtaja)

Suomen Ranskan instituutti / Meena Kaunisto (johtaja)

Suomen Saksan-instituutti / Emma Aulanko (kulttuurivastaava)
Suomen Tanskan kulttuuri-instituutti / Esa Alanne (johtaja)
Suomen Tukholman instituutti / Aino Kostainen (kulttuurituottaja)
Suomen Viron-instituutti / Kadri Kaljurand (koordinaattori)

TAITEILIJAKYSELY:

Arffman Jari	Musturi Tommi
Astala Lauri	Nelimarkka Riitta
Gustafsson Roger	Närhinen Tuula
Hagelberg Matti	Paakkola Mikko
Heikkilä Jaakko	Reinhard Aurora
Helasvuo Maija	Saaristo Stiina
Hänninen Nanna	Soinio Kari
Karjula Pasi	Söderlund Patrik
Kuukka Raakel	Tikka Heidi
Laurila Milja	Tukiainen Katja
Leinonen Jani	Tuori Anna
Liulia Marita	Turunen Marko
Lounila Liisa	Vaara Roi

LIITE 1. KYSELY INSTITUUTEILLE.

INSTITUUTTIIEN KUVATAIDSELVITYS 2012

TAUSTATIEDOT

1. Vastaajan nimi
2. Instituutin ja sitä ylläpitävän säätiön nimi
3. Vastaajan yhteystiedot (sähköpostiosoite, puhelinnumero)

TOIMINTATIEDOT

(vastaukset 4–11 Excel-tiedostoon, LIITE 2)

Excel-tiedostoon kerätään tiedot instituuttien kuvataidehankkeista vuosina 2000–2012. Mukaan luetaan myös hankkeet, jotka ovat käynnistyneet ennen vuotta 2000, mutta toteutuneet tai olleet edelleen käynnissä kuluvan vuosituhannen puolella.

Kuvataiteen piiriin luetaan tässä laajasti visuaalinen kulttuuri, eli muun muassa maalaus-taide ja kuvanveisto, valokuva-, media- ja videotaide, taidegrafiikka, käsite-, installaatio- ja tilataide, sarjakuva sekä ympäristö- ja yhteisötaide. Muotoilun ja arkkitehtuurin alat rajautuvat selvityksen ulkopuolelle.

Taulukkoon täytetään kunkin hankkeen osalta seuraavat tiedot:

4. Hankkeen nimi ja lyhyt hankekuvaus
5. Toteutusvuosi ja kesto (vuosi, aloituspäivämäärä, lopetuspäivämäärä)
6. Paikka (tila, kaupunki, maa)
7. Kuvataiteen erityisala / erityisalat (maalaustaide; kuvanveisto; valokuva-, media- ja videotaide ym.)
8. Hankkeen tyyppi (merkitse X yhden tai useamman hanketyypin kohdalle)

Residenssi

Residenssihankkeet: Residenssin hakukriteerit ja taiteilijoiden valintaperusteet

Näyttely

Näyttelyhankkeet: Kävijämäärä

Kuraattorimatka tai muu asiantuntijavierailu

Muu; mikä?

9. Instituutin rooli (merkitse X yhden tai useamman vaihtoehdon kohdalle)

Järjestäminen, tuottaminen

Rahallinen tuki

Viestintä, tiedotus

Välitys, fasilitointi

Muu rooli; millainen?

10. Yhteistyökumppanit (nimi, maa, rooli hankkeessa)

11. Hankkeeseen osallistuneet suomalaiset taiteilijat / taiteilijaryhmät (nimi, sähköpostiosoite jos tiedossa)

Useampia vaihtoehtoja sisältävissä kysymyksissä voitte valita tarpeen mukaan yhden tai useamman vaihtoehdon. Pyrittehän täyttämään kunkin hankkeen kohdalla tiedot mahdollisimman kattavasti.

TAVOITTEET, TIEDOTUS JA VAIKUTUKSET

12. Kuvataidetyön tavoitteet: Onko instituutin kuvataidehankkeille tai kuvataidetyölle yleensä asetettu tavoitteita?

Jos, niin mihin liittyviä? (esimerkiksi kävijämäärät, näkyvyys, verkostoituminen)

Millä tavoilla instituutti on onnistunut tavoitteidensa saavuttamisessa?

Konkreettisia esimerkkejä keinoista, jotka ovat edistäneet tehokkaasti tavoitteiden toteutumista tietyn hankkeen tai hanketyypin kohdalla

Konkreettisia esimerkkejä hankkeesta tai hanketyypistä, joka ei ole toteuttanut asetettuja tavoitteita, ja arvionne siitä, miksi tavoitteet jäivät toteutumatta

13. Tiedotus ja näkyvyys

a) Millaisin keinoin kuvataidehankkeista on tiedotettu kohdemaassa?

b) Millaisin keinoin kuvataidehankkeista on tiedotettu Suomessa?

c) Konkreettisia esimerkkejä keinoista, jotka ovat edistäneet tehokkaasti näkyvyyttä tietyn hankkeen tai hanketyypin kohdalla

14. Vaikutukset ja toiminnan suuntaaminen

a) Millaisia vaikutuksia katsotte instituuttinne 2000-luvulla tekemällä kuvataidetyöllä olleen i) instituuteille, ii) hankkeissa mukana olleille taiteilijoille, iii) suomalaisen kuvataiteen kentälle yleisesti?

b) Onko osa kuvataidehankkeista saanut aikaan jatkohankkeita? Jos, niin millaisia (nimi, lyhyt hankekuvaus)?

c) Millaisia kokemuksia instituutillanne on kuvataiteen alan yhteistuotannoista?

d) Onko tiettyjä kuvataidetyön toimintamuotoja (esimerkiksi residenssihankkeet, näyttelyhankkeet tai kuraattorivierailut) lopetettu instituutissanne 2000-luvulla? Jos, niin miksi?

e) Onko instituutissanne kehitetty uudenlaisia kuvataiteen edistämisen toimintamuotoja 2000-luvulla? Jos, niin millaisia?

f) Arvionne instituuttinne kuvataidetyöstä ja sen kehittämistarpeista

15. Muuta huomioitavaa ja kommentoitavaa instituuttien kuvataiteen edistämiseen liittyen

LIITE 2. KYSELY TAITEILJOILLE.

INSTITUUTTIIEN KUVATAIDSELVITYS: TAITEILJAKYSELY

TAUSTATIEDOT

1. Vastaajan nimi ja syntymävuosi
2. Yhteystiedot (sähköpostiosoite ja puhelinnumero)
3. Taiteenala/-alat joilla pääasiassa toimitte
4. Suomen ulkomailla toimivat kulttuuri- ja tiedeinstituutit (jatkossa instituutit), joiden kuvataidehankkeisiin olette 2000-luvulla osallistunut

KOKEMUKSET INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖSTÄ

5. Miten lähditte mukaan eri instituuttien kuvataidehankkeisiin (oma aloite, instituutin aloite ym.)?
6. Millaisia odotuksia teillä oli eri instituuttien kuvataidehankkeita kohtaan?
7. Miten hankkeisiin kohdistuneet odotuksenne toteutuivat?
8. Miten vertaailitte eri instituuttien kuvataidetyötä ja toimintatapoja kuvataidehankkeissa?

INSTITUUTTIIEN KUVATAIDETYÖN VAIKUTUKSET JA TOIMINNAN SUUNTAAMINEN

9. Millaisia vaikutuksia katsotte instituuttien kuvataidehankkeisiin osallistumisella olleen taiteellisesti / työn sisällön kannalta?
vuorovaikutuksen / verkottumisen kannalta?
taloudellisesti / työmahdollisuuksien kannalta?
yleisesti uranne kannalta?
10. Millaisia muita vaikutuksia katsotte osallistumisella instituuttien kuvataidehankkeisiin olleen?
11. Synnyttivätkö hankkeet uusia hankkeita? Jos, niin missä ja millaisia?
12. Millaisia vaikutuksia instituuttien kuvataidehankkeilla voisi parhaimmillaan olla?

13. Arvionne instituuttien roolista kuvataiteen kentällä
14. Miten kehittäisitte instituuttien kuvataidehankkeita ja kuvataidetyötä yleisesti?
15. Muita huomioita instituuttien kuvataidetyöstä

VIITTEET

KAPPALE 1

- 1 Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien verkoston muodostavat 16 ulkomailla toimivaa instituuttia sekä Hanasaaren suomalais-ruotsalainen kulttuurikeskus Espoossa. Instituuttien keskinäistä yhteistyötä koordinoi ja kehittää sekä niiden asemaa kotimaassa tukee vuonna 2006 perustettu Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry.
Instituutit.fi, Info. Viitattu 1.2.2013. <http://www.instituutit.fi/fi/info/>
Käsillä olevassa selvityksessä keskitytään Suomen ulkomailla toimivien 16 instituutin kuvataidetyöhön. Hanasaaren suomalais-ruotsalaisen kulttuurikeskuksen kuvataidetyö jää tässä selvityksen ulkopuolelle.
- 2 Instituuteista 13 on kulttuuri-instituutteja ja 4 tiedeinstituutteja.
Instituutit.fi, Info. Viitattu 1.2.2013. <http://www.instituutit.fi/fi/info/>
- 3 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 29.
- 4 Instituutit.fi, Info. Viitattu 20.11.2012. <http://www.instituutit.fi/fi/info/>
- 5 Instituuttia ylläpitävän Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin säätiön perustivat Suomen Taiteilijaseura, Suomen Arkkitehtiliitto ja Teollisuustaiteen liitto Ornamo.
Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Tietoa residensseistä, Hakuohje. Viitattu 1.2.2013. http://www.ficultureny.org/sites/default/files/liitetiedostot/hakuohje_2013_2_0.pdf
- 6 Suomen Lontoon instituutti, Nykytaide. Viitattu 2.2.2013. <http://www.finnish-institute.org.uk/fi/articles/7-nykytaide>
- 7 Suomen Tanskan kulttuuri-instituutti, Meistä. Viitattu 20.11.2012. http://finin.dk/?page_id=2
- 8 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 4.
- 9 Instituutit ovat myös tehneet yhteistyötä kuvataidehankkeiden puitteissa ja toteuttaneet laajoja yhteisiä hankkeita (muun muassa Bodies, Borders, Crossings -näyttely, ks. s. 44).
- 10 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 4; 34.
- 11 Karo 2007, 72.
- 12 Karo 2007, 61; 63.
- 13 Karo 2007, 9.
- 14 Karttunen 2009, 152.
- 15 Visuaalisen taiteen keskus Frame tukee suomalaisen taiteen kansainvälistymistä muun muassa apurahoin, vierailuin ja viestinnän keinoin. Frame Finnish Fund for Art Exchange perustettiin vuonna 1993. Frame-säätiö perustettiin vuonna 2011, ja ensimmäinen toimintavuosi keskittyi uuden säätiön toiminnan käynnistämiseen.

Frame, Tätä teemme. Viitattu 24.5.2013. <http://www.frame-finland.fi/tata-teemme/>

Framen merkitys suomalaisen kuvataiteen kansainvälistämisessä nousi selvityksessä esiin sekä taiteilijoiden että instituuttien vastauksissa.

16 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 58.

17 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 60.

Suomen Lontoon instituutti on vuodesta 2002 aktiivisesti käynnistänyt ja tukenut taiteilijaresidenssitoimintaa Isossa-Britanniassa ja Irlannissa yhdessä suomalaisten taiteen vientiorganisaatioiden ja tiedotuskeskusten kanssa. Kaikki residenssit tuotetaan yhteistyössä brittiläisen tai irlantilaisen isäntäorganisaation kanssa; instituutilla ei ole omia residenssitiloja.

Suomen Lontoon instituutti, Taiteilijaresidenssit. Viitattu 19.7.2013. <http://www.finnish-institute.org.uk/fi/articles/25-taiteilijaresidenssit>

18 Suomi 2005, 3. Residenssitoiminnasta yleensä ks. mm. Suomi (2005): Kansainvälinen taiteilijaresidenssitoiminta Suomessa 1995-2005 (TKT ja Suomen Taiteilijaseuran ateljeesäätiiö). Suomen New Yorkin instituutin residenssitoiminnasta on tehty opinnäytetyö Taiteilijaresidenssit kuvataideviennin edistäjinä (Vihinen 2012).

19 Harris & Rauma 2009, 2; 15.

20 Ks. s. 18.

21 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 9.

22 Karo 2007, 67-69.

23 Instituutit erittelevät kyselyssä kuvataidetyön vaikutuksia 1) instituuteille, 2) hankkeisiin osallistuneille taiteilijoille sekä 3) Suomen kuvataidekentälle yleisesti. Taiteilijakyselyn kautta taas selvitettiin instituuttien kuvataidehankkeisiin osallistumisen vaikutuksia a) taiteellisesti / työn sisällön kannalta, b) vuorovaikutuksen / verkottumisen kannalta, c) taloudellisesti / työmahdollisuuksien kannalta sekä d) yleisesti uran kannalta. Lisäksi taiteilijoilta tiedusteltiin muita mahdollisia vaikutuksia. Instituuttien näkemyksiä kuvataidetyön vaikuttavuudesta esitellään luvussa 4, taiteilijoiden kokemuksia luvussa 3.

24 Kysely lähetettiin instituuteille ensimmäistä kertaa 12.12.2012. Instituuttien vastauksista viimeiset saapuivat huhtikuussa 2013. Kyselylomake on selvityksen liitteenä (Liite 2).

25 Taiteilijoiden nimet koottiin 11 hanketiedot toimittaneen instituutin vastauksista.

KAPPALE 2

1 Instituuttien vaikuttavuusselvityksessä (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 40) kulttuurivientiä koskevat kysymykset paljastivat suurimmat erot instituuttien välillä: joissain instituuteissa kulttuurivienti nähtiin olennaisena ja jopa keskeisenä osana instituutin toimintaa, toisissa siihen taas otetaan etäisyyttä.

2 Rossi 2012, 6.

3 Ks. mm. Quemin 2012. Helsinki School on nähty esimerkiksi brändinä, jonka avulla taiteilijoita markkinoidaan etenkin Keski-Euroopassa. ”Kun lumipallo lähtee pyörimään” -selvitykseen (Karttunen 2009, 82.) haastateltujen, Helsinki Schoolin ulkopuolisten taiteilijoiden näkemykset ryhmästä olivat pääosin kriittisiä: hanketta kritisoitiin muun muassa Suomi-kliseiden laskelmoidusta hyödyntämisestä.

4 Ks. luku 3.

5 11 hanketiedot toimittanutta instituuttia nimesi vastauksissa yhteensä 717 yksittäistä kuvataidehanketta. Joillakin instituuteilla etenkin vuosituhannen alun hankkeista oli

saatavilla niukasti tietoja: siten hankkeiden todellinen määrä on ilmoitettua suurempi. Luvussa näkyvät myös ennen vuotta 2000 alkaneet hankkeet, jotka olivat käynnissä vielä vuosituhanen vaihduttua.

Instituutit paitsi toteuttivat, myös kirjasivat hankkeita eri tavoin: kyselyssä osa instituuteista jakoi kunkin yksittäisen näyttelyn omaksi hankkeekseen, kun taas osa ilmoitti esimerkiksi useassa paikkaa esillä olleen kiertonäyttelyn yhtenä hankkeena. Joissakin instituuteissa residenssihankkeet laskettiin yhdeksi hankkeeksi, vaikka käytännössä residenssitaiteilija vaihtui paikasta riippuen muutamien kuukausien välein. Hankkeiden lukumäärä perustuu vastanneiden instituuttien hanketietoihin.

- 6 Institutum Romanum Finlandiae, Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti, Suomen Benelux-instituutti, Suomen Japanin instituutti, Suomen Lontoon instituutti ja Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti.
- 7 Vientä, vaihtoa, vaikuttavuutta -selvityksen (2012, s. 4–5) yhteydessä tehdyissä haastatteluisissa nousi esille varsin vahvaa kritiikkiä sitä kohtaan, että instituutit tuottavat itse omaa ohjelmaa, jota toteutetaan omissa tiloissa. Enemmistö instituuteista ei kuitenkaan enää toimi tällä kulttuurikeskustyyppisellä tavalla.
- 8 Suomen Madridin-instituutti, Instituutti. Viitattu 15.5.2013. http://www.madrid.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2&lang=fi
- 9 Lisäksi näyttelyjen valinnassa huomioidaan yhteydet suuriin kansallisiin hankkeisiin, kuten Turku 2011 tai WDC2012 Helsinki.
Suomen Saksan-instituutti, Instituutti, Toimitilat. Viitattu 15.5.2013. <http://finnland-institut.de/fi/wir-uber-uns/raumlichkeiten/>
- 10 Kyselyvastaus, Suomen Saksan-instituutti.
- 11 Suomen Tukholman instituutti, Instituutista, Rakennus. Viitattu 15.5.2013. <http://www.finlandsinstitutet.se/fi/om-finlandsinstitutet/rakennus/>. Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit, Suomen Tukholman instituutti. <http://fi.institute.fi/institutes/stockholm>.
- 12 Suomen Saksan instituutin kokoelmissa on 13 kiertämistä varten suunniteltua näyttelyä: Alltäglich fantastisch – Kindergeschichten aus Finnland, Alvar Aalto und Deutschland, Auf nach Finnland – Plakate und Reisen 1851–1965, Bilderbuchkünstler Mauri Kunnas, Finnland – kleine Großmacht der Musik?, HOLZ. Nachhaltiges Bauen in Finnland, KARI!katuren. Die finnische Karikaturistenlegende Kari Suomalainen (1920–1999), Musik als Heimat. Fredrik Pacius 1809–1891, Rudolf Koivu (1890–1946) – Buchillustration, Schweben – Träumen – Leben. Tove Janssons Mumin-Geschichten, Turku Looks. Fotos von Liisa Jokinen, Viivi und Wagner – Comics und Gemälde von Juba Tuomola sekä Von heute an für alle! Hundert Jahre Frauenwahlrecht.
Suomen Saksan instituutti, Kiertonäyttelyt. Viitattu 15.5.2013. <http://finnland-institut.de/fi/services/wanderausstellungen/>
Suomen Viron-instituutin kokoelmissa ovat seuraavat näyttelyt: Helsinki designerin silmin 2012, Mummot matkalla, Muuminäyttely, Runoajelu – 7 ensimmäistä vuotta, Selviytyjät, Soittajat ja laulajat, Kirkas, kevyt ja raskas kuin vesi. Suomalainen nykyproosa, Karvanvaihto aika. Nykytaidetta Lapista sekä Koivut polaaripäivän yössä. Alo Pöldmäen luontokuvia.
Suomen Viron-instituutti, Kiertonäyttelyt. Viitattu 15.5.2013. <http://www.finst.ee/fi/nayttelyt/>
- 13 Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti. Viitattu 15.5.2013. <http://www.ficultureny.org/node/19>
- 14 Kyselyvastaus, Suomen Benelux-instituutti.
- 15 Tarkka ilmoitettujen kävijöiden määrä oli 873 854. Lisäksi eräs instituuteista arvioi kau-

- punkitaideprojektinsa keränneen miljoonia katsojia.
- 16 Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti, Suomen Benelux-instituutti, Suomen Lontoon instituutti, Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Suomen Pietarin instituutti, Suomen Ranskan instituutti ja Suomen Saksan-instituutti
  - 17 HIAP – Helsinki International Artist Programme on visuaalisiin aloihin painottunut residenssikeskus, jolla on tiloja Suomenlinnassa sekä Kaapelitehtaalla.
HIAP, Mission Statement & Values. Viitattu 12.6.2013. <http://www.hiap.fi/mission-statement-values>
  - 18 Harris & Rauma 2009, 6.
  - 19 Vaihto-ohjelmia toteuttivat vastanneista instituuteista Suomen Benelux-instituutti sekä Suomen Lontoon instituutti. Suomen Benelux-instituutti käynnisti esimerkiksi vuonna 2012 vaihtohankkeen Brysselin ja Helsingin välillä: hankkeen suomalaiset ja belgialaiset taiteilijat työskentelevät residensseissä molemmissa kaupungeissa. Suomen Lontoon instituutti taas käynnisti vuonna 2007 Suomen ja Irlannin välisen kulttuurivaihtohankkeen, johon liittyy taiteilijavaihto. Vuosittain yksi taiteilija kummastakin maasta valitaan taiteilijaresidenssiin Dubliniin ja Helsinkiin. Hankkeen vastaanottavat organisaatiot ovat Dublinissa Temple Bar Gallery & Studios ja Helsingissä HIAP (Helsinki International Artist Programme). Instituutin residenssiselvityksen (Harris & Rauma 2009) mukaan tulokset ovat olleet erinomaisia: hankkeiden myötä taiteilijat ovat saaneet näkyvyyttä, kontakteja sekä uusia työskentelymahdollisuuksia residenssikaupungeissa.
  - 20 Suomen Lontoon instituutin residenssiselvityksen (Harris & Rauma 2009) mukaan instituutin residenssiohjelma on tarjonnut suomalaisille taiteilijoille mahdollisuuden työskennellä kiinnostavissa taideorganisaatioissa Isossa-Britanniassa ja Irlannissa, sekä vastaavasti avannut brittiläisille ja irlantilaisille taiteilijoille työskentelymahdollisuuksia Suomessa. Instituutti toteutti tarkasteluaikana vastanneista instituuteista useimpia residenssihankkeita: hanketiedoissa nimettiin kaikkiaan 25 tarkasteluaikana toteutettua residenssihanketta.
  - 21 Institutum Romanum Finlandiae: Instituutti, Taiteilijat. Viitattu 15.5.2013. http://www.irfrome.org/sf/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=9&Itemid=87&lang=fi
  - 22 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 68.
  - 23 Instituutti ylläpiti kahta residenssiasuntoa vuoteen 2011 saakka.
  - 24 Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Tietoa residensseistä. Viitattu 15.5.2013. <http://www.ficultureny.org/node/21>
  - 25 Omien residenssien lisäksi Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti toteutti vuonna 2000 mediataiteen alan residenssin, jossa osallistujana oli suomalainen taiteilija ja järjestäjä itsenäinen yhdysvaltalainen mediatuotantoyhtiö. Instituutti toimi hankkeessa järjestäjänä, rahoittajana ja tiedottajana. Residenssiin liittyi myös näyttely.
  - 26 F2F: New Media Art from Finland oli esillä vuosina 2000–2003. Suomalaista interaktiivista mediataidetta esitelleessä näyttelyssä oli mukana 11 taiteilijaa. Arctic Hysteria: New Art from Finland oli suomalaista nykytaidetta esittelevä näyttely, joka koostui 16 taiteilijan töistä. Näyttelyn pääjärjestäjät olivat Frame ja Suomen taiteilijaseura. Taiteilijat työskentelivät instituutin residenssissä vuonna 2008.
  - 27 Tarkka lukumäärä 412 kpl. Yhteistyökumppaneita nimettiin vain hieman yli puolessa kaikista instituuttien listaamista hankkeista: todellinen määrä on siis todennäköisesti huomattavasti suurempi. Omassa indikaattoritietojen keruussaan instituutit ovat laske-neet kaikissa hankkeissaan kotimaan yhteistyökumppaneita olleen vuosina 2009–2010 yhteensä 542 kappaletta ja ulkomaan yhteistyökumppaneita 1 292 kappaletta (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 44).

- 28 Yhteistyökumppaneihin ei ollut vastauksissa juuri luettu hanketta esimerkiksi apurahoin tukeneita tahoja. Käytännössä esimerkiksi instituuttien päärahoittaja opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa instituuttien perusrahoituksen kautta myös valtaosaa instituuttien hankkeista (Instituuttien rahoituksesta ks. mm. Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 13). Siten yhteistyökumppanien määrä on käytännössä mainittua suurempi.
- 29 Karo 2007, 33. Kategorioiden rajat eivät ole selkeitä vaan toimijoiden roolit limittyvät nykytaiteen kentällä monella tapaa toisiinsa.
- 30 Internet sekä laajemmin uusi viestintäteknologia (kotisivut, sosiaalinen media) korostuivat myös monissa instituuttien vaikuttavuusselvityksen vastauksissa (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 38).
- 31 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 5.

KAPPALE 3

- 1 Osallistujamäärä oli kaikkiaan 854. Luvussa on mukana sekä taiteilijoita että joitakin taiteilijaryhmiä: yksittäisten taiteilijoiden lukumäärä on siis mainittua suurempi.
- 2 Ks. sivu 34.
- 3 Helsinki Schoolin verkkosivuilla mainituista 52 taiteilijasta kyselyyn vastanneiden instituuttien kuvataidehankkeisiin ei tarkasteluajana osallistunut 14 (Kakkinen Ari, Karhu Eeva, Koljonen Tanja, Majjala Jaana, Maunuksela Hanna, Rainio Tuomo, Rikala Mikko, Savolainen Maija, Summanen Petri, Seppälä Mika, Söderholm Heidi, Vatanen Niina, Velin Virpi, Wang Saana). Muut taiteilijat olivat mukana yhdessä tai useammassa instituuttien kuvataidehankkeessa.
Helsinki School, Artists. Viitattu 18.7.2013. <http://www.helsinkischool.fi/helsinkischool/artists.php>
- 4 Osa taiteilijoista kuuluu kahteen viimeiseen ryhmään (useampaan saman instituutin hankkeeseen osallistuneet sekä useampaan usean instituutin hankkeeseen osallistuneet). Tällöin taiteilija on luettu taulukossa jälkimmäiseen ryhmään.
- 5 Valtaosa vastaajista ilmoitti toimivansa yleisesti taiteen tai kuvataiteen alalla. Kuusi mainitsi pääasialliseksi taiteenalakseen valokuvataiteen ja kolme sarjakuvataiteen. Yksittäisiä mainintoja saivat myös media-, piirustus- sekä maalaustaiteet. Mielenkiintoista oli, että useampi vastaaja epäili kyselyn saatuaan, ettei ollut osallistunut lainkaan instituuttien hankkeisiin. Näin oli etenkin hankkeissa, joissa instituutin rooli rajautui tiedotukseen; taiteilijoille ei selvinnyt suoraan instituutin yhteys hankkeeseen.
- 6 Suomen Lontoon instituutin residenssiselvityksen (Harris & Rauma 2009) mukaan residenssien aikana saadut kokemukset johtivat taiteilijoiden oman työn kansainvälistymiseen sekä saatujen kokemusten hyödyntämiseen taiteilijan toimiessa kotimaisten taideorganisaatioiden parissa.

KAPPALE 4

- 1 Ks. luku 1.
- 2 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 34.
- 3 Ks. luku 2.1.
- 4 Ks. luku 2.2.

REFERENCES

- Harris, Hanna & Rauma, Sara (2009): *Taiteilijaresidenssit taiteen viennin moottorina. Selvitys Suomen Lontoon instituutin taiteilijaresidensseistä 2002–2008* [Artist residencies – catalysts for art export. Survey on the artist-in-residence programmes 2002-2008 of the Finnish Institute in London]. The Finnish Institute in London 02/2009.
- Karo, Marko (2007): *Koordinaatteja tilassa ja ajassa. Kuvataide ja kulttuurivaihto 2008–2012* [Coordinates in time and space. Art and cultural exchange 2008-2012]. Frame Visual Art Finland.
- Karttunen, Sari (2009): *”Kun lumipallo lähtee pyörimään” – Nuorten kuvataiteilijoiden kansainvälistyminen 2000-luvun alussa* [“It’s kind of like a snowball starts rolling.” The internationalisation of young visual artists in Finland]. Publication of the Arts Council of Finland No. 36.
- Kontkanen, Riina, Saukkonen, Pasi & Mitchell, Ritva (2012): *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta. Selvitys ulkomailla sijaitsevien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien merkityksestä Suomelle* [Export, exchange, effectiveness. Survey on the significance of the cultural and academic institutes located abroad to Finland]. Cupore’s online publication No. 12. The Finnish Foundation for Cultural Policy Research, Helsinki.
- Quemin, Alain: Kansalliset ja kansainväliset erityispiirteet Helsinki Schoolin taiteilijoiden teoksissa. In Rajakari, Päivi (ed.) (2012): *Pohjan tähdet. Suomalaisen valokuvan ja liikkuvan kuvan kansainvälistyminen* [Nordic stars. The internationalisation of Finnish photography and moving image]. Publication of the Finnish Museum of Photography No. 30, p. 185–199.
- Rajakari, Päivi (ed.) (2012): *Pohjan tähdet. Suomalaisen valokuvan ja liikkuvan kuvan kansainvälistyminen* [Nordic stars. The internationalisation of Finnish photography and moving image]. Publication of the Finnish Museum of Photography No. 30.
- Rossi, Leena-Majja (2012): Pohjoisen tähtiä. Vientiponnistusten tuloksia vai vuorovaikutuksen prosesseja? In Rajakari, Päivi (ed.) (2012): *Pohjan tähdet. Suomalaisen valokuvan ja liikkuvan kuvan kansainvälistyminen* [Nordic stars. The internationalisation of Finnish photography and moving image]. Publication of the Finnish Museum of Photography No. 30, p. 6–11.
- Suomi, Renja (2005): *Kansainvälinen taiteilijaresidenssitoiminta Suomessa 1995–2005* [International artist-in-residence activities in Finland 1995–2005]. Arts Council of Finland and the Finnish Artists’ Studio Foundation, Helsinki.
- Vihinen, Elina (2012): *Taiteilijaresidenssit kuvataideviennin edistäjinä. Selvitys Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin residenssitoiminnasta* [Artist residencies as promoters of art export. Survey on the artist-in-residence programme of the Finnish Cultural Institute in New York]. University of Applied Sciences HUMAK, unpublished thesis.

RESPONDENTS

QUESTIONNAIRE FOR INSTITUTES:

- Finnish Cultural Institute for the Benelux / Riikka Thitz (Programme Manager)
Finnish Cultural Institute in Denmark / Esa Alanne (Director)

Finnish Cultural Institute in New York / Leena-Majja Rossi (Director)
Finnish Institute in Estonia / Kadri Kaljurand (Coordinator)
Finnish Institute in France / Meena Kaunisto (Director)
Finnish Institute in Germany / Emma Aulanko (Manager for Cultural Affairs)
Finnish Institute in Japan / Ulla Kinnunen (Culture and Communications Manager)
Finnish Institute in London / Raija Koli (Director)
Finnish Institute in Saint Petersburg / Elina Kahla (Director)
Finnish Institute in Stockholm / Aino Kostainen (Cultural Producer)
Finnish Institute in the Middle East / Ari Kerkkänen (Director)
Finnish-Norwegian Institute / Jan Förster (Director)
Institutum Romanum Finlandiae / Simo Örmä (Intendant)

QUESTIONNAIRE FOR ARTISTS:

Arffman Jari	Musturi Tommi
Astala Lauri	Nelimarkka Riitta
Gustafsson Roger	Närhinen Tuula
Hagelberg Matti	Paakkola Mikko
Heikkilä Jaakko	Reinhard Aurora
Helasvuo Maija	Saaristo Stiina
Hänninen Nanna	Soinio Kari
Karjula Pasi	Söderlund Patrik
Kuukka Raakel	Tikka Heidi
Laurila Milja	Tukiainen Katja
Leinonen Jani	Tuori Anna
Liulia Marita	Turunen Marko
Lounila Liisa	Vaara Roi

APPENDIX 1. QUESTIONNAIRE FOR INSTITUTES.

FINNISH CULTURAL AND ACADEMIC INSTITUTES: VISUAL ARTS SURVEY 2012

BACKGROUND INFORMATION

1. Name of the respondent
2. Name of the institute and the supporting foundation
3. Contact information of the respondent (email address, telephone number)

OPERATIONAL INFORMATION

(complete the sections 4–11 into the Excel file, APPENDIX 2)

Complete the information about the institute's visual arts projects in 2000-2012 into the attached Excel file. Also include the projects that started before the year 2000, but have been realised or are still ongoing during the 2000s.

In this survey, visual arts are understood in a broad sense, encompassing the whole of visual culture, for example painting, sculpture, photography, media art, video art, printmaking, conceptual art, installation art, site-specific art, comics and environmental and community art. The fields of design and architecture are not included in the survey.

Insert into the table the following information about each project:

4. Name of the project and a short description of its contents
5. Year of realisation and duration (year, starting date and end date)
6. Location (space, city, country)
7. Field(s) of visual arts (painting, sculpture, photography, media art, video art etc.)
8. Type of project (mark X to select one or more options)

Artist-in-residence

Artist-in-residence projects: application criteria and selection criteria

Exhibition

Exhibition projects: number of visitors

Curator trip or other expert visit

Other; please describe

9. Role of the institute (mark X to select one or more options)

Organisation, production

Financial support

Information, communications

Mediation, facilitation

Other role; please describe

10. Cooperation partners (name, country, role in the project)
11. Finnish artists or artist groups who participated in the project (name, email address if known)

You can select one or more options in the questions that include options. Please try to fill in the project information as comprehensively as possible.

OBJECTIVE1, COMMUNICATIONS AND EFFECTS

12. Objectives of the visual arts work: are there and have there been set goals for the visual arts work and visual arts projects of the institute?

If so, what do they relate to? (For example number of visitors, visibility, networking)

In what ways has the institute succeeded in attaining the set goals?

Concrete examples of means that have helped in attaining the set goals in a certain project or project type

Concrete examples of projects or project types that have not been able to reach the set goals, and your estimate on why the goals were not reached

13. Communications and visibility

a) What kind of means have been used in the communications of the visual arts projects in the target country?

b) What kind of means have been used in the communications of the visual arts projects in Finland?

c) Concrete examples of means that have effectively increased the visibility of a certain project or project type

14. Effects and orientation of activities

a) What kind of effects do you think the visual arts work of the institute in 2000-2012 has had on i) the institute, ii) the artists who participated in the projects, iii) the Finnish field of visual arts in general?

b) Have some of the visual arts projects produced follow-up projects? If so, what kind of projects (name, a short description)?

c) What kind of experiences does your institute have of joint productions in the visual arts field?

d) Have any of the institute's forms of activity in visual arts (for example artist-in-residence projects, exhibition projects or curator visits) been discontinued in the 2000s? If so, why?

e) Has your institute developed new forms of promoting visual arts in the 2000s? If so, what kind of activities are they?

f) Your evaluation of the visual arts work of the institute and its development needs

15. Other observations and comments relative to the institutes' work in promoting visual arts

APPENDIX 2. QUESTIONNAIRE FOR ARTISTS.

FINNISH CULTURAL AND ACADEMIC INSTITUTES: VISUAL ARTS SURVEY 2012 QUESTIONNAIRE FOR ARTISTS

BACKGROUND INFORMATION

1. Name of the respondent and year of birth
2. Contact information (email address and telephone number)
3. The field(s) of visual art that you represent
4. In which of the Finnish cultural and academic institutes' projects have you participated during the 2000s? (Including only the Finnish cultural and academic institutes that are located abroad, from here on called the institutes)

EXPERIENCES OF THE VISUAL ARTS WORK OF THE INSTITUTES

5. How did you get involved in the institutes' visual arts projects (your own initiative, the institute's initiative etc.)?
6. What expectations did you have towards the different visual arts projects of the institutes?
7. How were your expectations met?
8. How would you compare the visual arts work and working methods of the different institutes?

THE EFFECTS OF THE INSTITUTES' VISUAL ARTS WORK AND ORIENTATION OF ACTIVITIES

9. What kind of effects did your participation in the visual arts projects produce
artistically/relative to the content of your work?
relative to interaction and networking?
financially/relative to employment opportunities?
relative to your career in general?
10. What other kind of effects do you think your participation in the institutes' visual arts projects produced?
11. Did the projects generate new projects? If so, where and what kind?
12. What kind of effects do you think the institutes' visual arts projects could have at best?

ORIENTATION OF ACTIVITIES

13. Your estimate of the role of the institutes in the field of visual arts
14. How would you develop the institutes' visual arts work and projects in general?
15. Other observations on the institutes' visual arts work

ENDNOTES

CHAPTER 1

- 1 The institute network of the Finnish cultural and academic institutes is formed by the sixteen institutes that are located abroad, as well as the Hanasaari Swedish-Finnish Cultural Centre located in Espoo. The association of the Finnish Cultural and Academic Institutes, founded in 2006, coordinates and develops the collaboration between the institutes and supports their status in Finland.
Page: Instituutit.fi, Info. Accessed: 1.2.2013. <http://www.instituutit.fi/fi/info/>
The survey at hand concentrates on the visual arts work of the sixteen institutes that are located abroad. The visual arts work of Hanasaari Swedish-Finnish Cultural Centre is not included in the survey.
- 2 Thirteen of the institutes are cultural institutes and four are academic institutes.
Page: Instituutit.fi, Info. Accessed: 1.2.2013. <http://www.instituutit.fi/fi/info/>
- 3 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 29.
- 4 Page: Instituutit.fi, Info. Accessed: 20.11.2012. <http://www.instituutit.fi/fi/info/>
- 5 Its supporting foundation, The Foundation for the Finnish Cultural Institute in New York, is established by the Artists' Association of Finland, Finnish Association of Architects SAFA and the Finnish Association of Designers Ornamo.
Page: Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Tietoa residensseistä, Hakuohje. Accessed: 1.2.2013. http://www.ficultureny.org/sites/default/files/liitetiedostot/hakuohje_2013_2_0.pdf
- 6 Page: Suomen Lontoon instituutti, Nykytaide. Accessed: 2.2.2013. <http://www.finnish-institute.org.uk/fi/articles/7-nykytaide>
- 7 Page: Suomen Tanskan kulttuuri-instituutti, Meistä. Accessed: 20.11.2012. http://finin.dk/?page_id=2
- 8 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 4.
- 9 The institutes have also collaborated in visual arts projects and produced large-scale joint projects (for example the exhibition *Bodies, Borders, Crossings*, see p. 45).
- 10 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 4; 34.
- 11 Karo 2007, 72.
- 12 Karo 2007, 61; 63.
- 13 Karo 2007, 9.
- 14 Karttunen 2009, 152.
- 15 Frame Visual Art Finland supports the internationalisation of Finnish art with, for example, grants, visits and communications. Frame Finnish Fund for Art Exchange was established in 1993. The Frame Foundation was established in 2011, and during its first year of operation it focused on starting its activities.
Page: Foundation Frame, Tätä teemme. Accessed: 24.5.2013. <http://www.frame-finland.fi/tata-teemme/>
- 16 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 58.
- 17 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 58.

Since the year 2002, the Finnish Institute in London has actively worked to initiate and support artist residencies in the United Kingdom and Ireland together with Finnish art export organisations and art information centres. All the artist residencies are produced in collaboration with a British or Irish host organisation. The institute does not have its own artist residency space.

Page: Suomen Lontoon instituutti, Taiteilijaresidenssit. Accessed: 19.7.2013. <http://www.finnish-institute.org.uk/fi/articles/25-taiteilijaresidenssit>

- 18 Suomi 2005, 3. About the artist-in-residence programmes in general, see e.g. Suomi (2005): *Kansainvälinen taiteilijaresidenssitoiminta Suomessa 1995-2005* (Arts Council of Finland and the Finnish Artists' Studio Foundation, Helsinki). A thesis has been made about the artist-in-residence programme of the Finnish Cultural Institute in New York: *Taiteilijaresidenssit kvotaidviennin edistäjinä* [Artist residencies as promoters of art export] (Vihinen 2012).
- 19 Harris & Rauma 2009, 2; 15.
- 20 See. p. 21.
- 21 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 9.
- 22 Karo 2007, 67–69.
- 23 In the questionnaire, the institutes were asked to evaluate the effects of their visual arts work 1) on the institutes, 2) on the artists who participated in the projects and 3) on the field of Finnish visual arts in general. The questionnaire for artists, however, aimed to examine the effects of participating in the institutes' visual arts projects 1) artistically/relative to the work's content, 2) relative to interaction/networking, c) financially/relative to employment opportunities and 4) relative to the career in general. Additionally, the artists were inquired about other possible effects. The institutes' views on the effectiveness of the visual arts work are presented in Chapter 3 and the artists' views are presented in Chapter 4.
- 24 The questionnaire was sent to the artists 12 December 2012 for the first time. The last responses arrived in April 2013. The questionnaire can be found attached (Appendix 2).
- 25 The names of the artists were collected from the responses of the eleven institutes that delivered their project information.

CHAPTER 2

- 1 In the effectiveness survey of the institutes (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 40), the questions about cultural export revealed the biggest differences between the institutes: in some institutes, cultural export was seen as a significant or even central part of the activities, whereas other institutes wanted to step back from the concept.
- 2 Rossi 2012, 6.
- 3 See e.g. Quemin 2012. The Helsinki School has been seen as a brand that aids the marketing of artists especially in Central Europe. The survey "*Kun lumipallo lähtee pyörimään*" (Karttunen 2009, 82) includes interviews of artists who do not belong to the Helsinki School, and their views of the group are mainly critical: the Helsinki School was criticised about, for example, calculatingly exploiting clichés about Finland.
- 4 See Chapter 3.
- 5 The eleven institutes that delivered their project information named a total of 717 individual visual arts projects. In some institutes, there was very little information available about the projects realised in the beginning of the 2000s. The actual amount of projects is thus bigger than 717. The number also includes projects that started before the year

2000 and carried on into the new millennium. The institutes not only realised but also reported projects in different ways: in the questionnaire, some institutes reported each individual exhibition as one project, whereas others reported a touring exhibition that had been shown in many locations as one project. In some institutes, the artist-in-residence programme was counted as one project, even though, in practice, the residency artist changed every few months. The total amount of projects is based on the information given by the institutes.

- 6 The Finnish Cultural Institute for the Benelux, the Finnish Cultural Institute in New York, the Finnish Institute in Japan, the Finnish Institute in London, the Finnish-Norwegian Institute and the Institutum Romanum Finlandiae.
- 7 The interviews made for the survey *Vientiä, vaihtoa, vaikuttavuutta* (2012, s. 4–5) include some fairly strong criticism towards the fact that institutes produce events themselves, events that are held in their own space. However, the majority of the institutes does not work in the way of cultural centres anymore.
- 8 Page: Suomen Madridin-instituutti, Instituutti. Accessed: 15.5.2013. http://www.madrid.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2&lang=fi
- 9 Additionally, also the connections to large national projects, like Turku 2011 or WDC2012 Helsinki, are taken into account when selecting exhibitions.
Page: Suomen Saksan-instituutti, Instituutti, Toimitilat. Accessed: 15.5.2013. <http://finnland-institut.de/fi/wir-uber-uns/raumlichkeiten/>
- 10 Questionnaire response, the Finnish Institute in Germany.
- 11 Page: Suomen Tukholman instituutti, Instituutista, Rakennus. Accessed: 15.5.2013. <http://www.finlandsinstitutet.se/fi/om-finlandsinstitutet/rakennus/>.
Page: Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit, Suomen Tukholman instituutti. <http://fi.institute.fi/institutes/stockholm>.
- 12 The Finnish Institute in Germany has thirteen touring exhibitions in its collection: Alltäglich fantastisch – Kindergeschichten aus Finnland, Alvar Aalto und Deutschland, Auf nach Finnland – Plakate und Reisen 1851–1965, Bilderbuchkünstler Mauri Kunnas, Finnland – kleine Großmacht der Musik?, HOLZ. Nachhaltiges Bauen in Finnland, KARI!katuren. Die finnische Karikaturistenlegende Kari Suomalainen (1920–1999), Musik als Heimat. Fredrik Pacius 1809–1891, Rudolf Koivu (1890–1946) – Buchillustration, Schweben – Träumen – Leben. Tove Janssons Mumin-Geschichten, Turku Looks. Fotos von Liisa Jokinen, Viivi und Wagner – Comics und Gemälde von Juba Tuomola sekä Von heute an für alle! Hundert Jahre Frauenwahlrecht.
Page: Suomen Saksan instituutti, Kiertonäyttelyt. Accessed: 15.5.2013. <http://finnland-institut.de/fi/services/wanderausstellungen/>
The Finnish Institute in Estonia has the following touring exhibitions in its collection: Helsinki designerin silmin 2012, Mummot matkalla, Muuminäyttely, Runoajelu – 7 ensimmäistä vuotta, Selviytyjät, Soittajat ja laulajat, Kirkas, kevyt ja raskas kuin vesi. Suomalainen nykyproosa, Karvanvaihto aika. Nykytaidetta Lapista sekä Koivut polaaripäivän yössä. Alo Pöldmäen luontokuvia.
Page: Suomen Viron-instituutti, Kiertonäyttelyt. Accessed: 15.5.2013. <http://www.finst.ee/fi/nayttelyt/>
- 13 Page: Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti. Accessed: 15.5.2013. <http://www.ficultureny.org/node/19>
- 14 Questionnaire response, the Finnish Cultural Institute for the Benelux
- 15 The exact number of reported visitors was 873 854. Furthermore, one institute estimated that their city art project attracted more than one million viewers.

- 16 The Finnish Cultural Institute for the Benelux, the Finnish Cultural Institute in New York, the Finnish Institute in France, the Finnish Institute in Germany, the Finnish Institute in London, the Finnish Institute in Saint Petersburg and the Finnish-Norwegian Institute.
- 17 HIAP – Helsinki International Artist Programme is an artist-in-residence centre focused on visual arts that has spaces in Suomenlinna and Kaapelitehdas.
Page: HIAP, Mission Statement & Values. Accessed: 12.6.2013. <http://www.hiap.fi/mission-statement-values>
- 18 Harris & Rauma 2009, 6.
- 19 Exchange programmes were realised by the Finnish Cultural Institute for the Benelux and the Finnish Institute in London. The Finnish Cultural Institute for the Benelux started an exchange programme in 2012 between Brussels and Helsinki: the Finnish and Belgian artists in the project work in artist residencies in both cities. The Finnish Institute in London, in 2007, initiated a cultural exchange programme between Finland and Ireland that includes an artist exchange. One artist from both countries per year is selected to the artist residency in Dublin or Helsinki. The receiving organisations are Temple Bar Gallery & Studios in Dublin and HIAP (Helsinki International Artist Programme) in Helsinki. According to the residency survey of the institute (Harris & Rauma 2009), the results have been excellent: the artists have gained visibility, contacts and new employment opportunities in the city of the residency.
- 20 According to the residency survey of the Finnish Institute in London (Harris & Rauma 2009), the institute's residency programme has offered Finnish artists the possibility to work in interesting arts organisations in the United Kingdom and Ireland. Similarly, it has offered working opportunities in Finland for British and Irish artists. During the review period, the institute realised the largest amount of residency projects of the institutes that responded. The institute reported 25 residency projects during the review period.
- 21 Page: Institutum Romanum Finlandiae: Instituutti, Taiteilijat. Accessed: 15.5.2013. http://www.irfome.org/sf/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=9&Itemid=87&lang=fi
- 22 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 68.
- 23 The institute maintained two residency apartments until the year 2011.
- 24 Page: Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Tietoa residensseistä. Accessed: 15.5.2013. <http://www.ficultureny.org/node/21>
- 25 In addition to their own artist residencies, the Finnish Cultural Institute in New York realised a media arts residency in 2000 that had as its participant a Finnish artist and the organiser was a media production company from the US. The institute worked as an organiser, funder and a publicist in the project. The residency project included an exhibition.
- 26 *F2F: New Media Art from Finland* was exhibited during the years 2000-2003. The exhibition contained Finnish interactive media art and included works by eleven artists. *Arctic Hysteria: New Art from Finland* was an exhibition that showed Finnish contemporary art and included works from sixteen artists. The main organisers of the exhibition were Frame Visual Art Finland and the Artists' Association of Finland. The artists worked in the institute's residencies in the year 2008.
- 27 The exact amount was 412. Partners were named only in a little more than half of the projects listed: the actual amount is thus probably much larger. In their own collection of indicator information, the institutes have counted the amount of cooperation partners in all of their projects in Finland to be 542 during the years 2009-2010. The amount for

foreign cooperation partners during the same time period is 1 292 (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 44).

- 28 In many responses, the parties that had supported the projects financially had not been counted as cooperation partners. In practice, the main donor of the institutes, the Ministry of Culture and Education, funds most of the institutes' projects through the basic funding (About the funding of the institutes, see e.g. Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 13). Thus, the number of cooperation partners is much larger in reality.
- 29 Karo 2007, 33. The boundaries between the different categories are not clear and the roles of the actors overlap in many ways in the field of contemporary art.
- 30 Internet and the new messaging technologies (home pages, social media) are also emphasised in many of the responses of the effectiveness survey of the institutes (Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 38).
- 31 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 5.

CHAPTER 3

- 1 The number of participants was 854 in total. Included in the amount are artists and some artist groups; thus, the amount of individual artists is higher.
- 2 See p. 35.
- 3 From the 52 artists mentioned at the Helsinki School website, fourteen did not participate to visual arts projects by the institutes during 2000-2012: Kakkinen Ari, Karhu Eeva, Koljonen Tanja, Maijala Jaana, Maunuksela Hanna, Rainio Tuomo, Rikala Mikko, Savolainen Maija, Summanen Petri, Seppälä Mika, Söderholm Heidi, Vatanen Niina, Velin Virpi, Wang Saana. The other Helsinki School artists participated in one or more projects by the institutes.
Page: Helsinki School, Artists. Accessed: 18.7.2013. <http://www.helsinki.fi/helsinki-school/artists.php>
- 4 Some artists belong to the two latter groups (artists who participated in more than one project by the same institute and artists who participated in more than one projects by more than one institutes). In this case, the artist has been counted in the latter, third group.
- 5 The majority of the respondents wrote that they operate in the field of art or visual arts in general. Six respondents mentioned photography as their principal field and three mentioned comics. Media art, drawing and painting received individual mentions. An interesting observation was also made: after receiving the questionnaire, many respondents doubted the fact that they have participated in the institutes' projects. This was the case especially in projects where the institute had only been involved in the communications. The artists had not been aware of the institute's role in the project.
- 6 According to the artist residency survey of the Finnish Institute in London (Harris & Rauma 2009), the experiences gained during the residencies led to the internationalisation of the artist's work. The artists also made good use of the experiences when working with Finnish art organisations.chapter 3

CHAPTER 4

- 1 See Chapter 1.
- 2 Kontkanen, Saukkonen & Mitchell 2012, 34.
- 3 See Chapter 2.1.
- 4 See Chapter 2.2.

